

revista **43**^{24-X} economieă 1975

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

ONU XXX

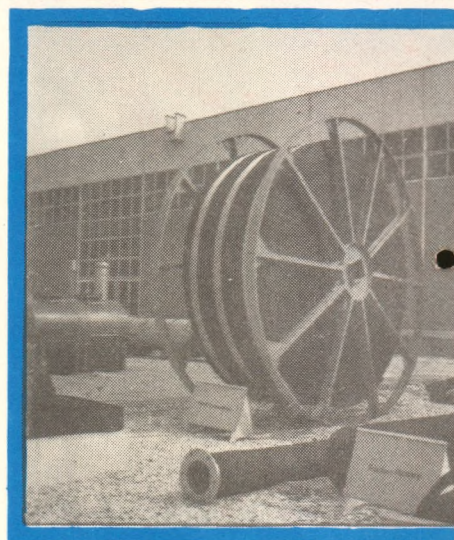
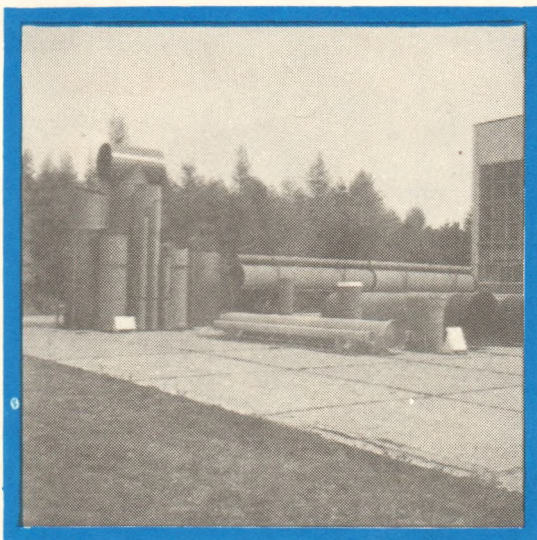
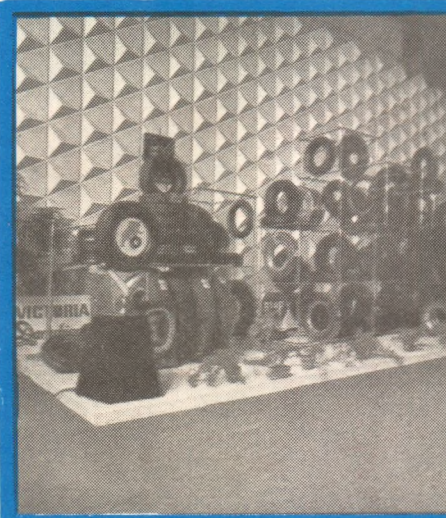
DEZVOLTAREA INFORMATICII ROMÂNEȘTI

**OBIECTIVELE
FUNDAMENTALE
ALE ETAPEI URMĂTOARE
A ISTORIEI
ROMÂNIEI SOCIALISTE**

**Politica industrială
a partidului**

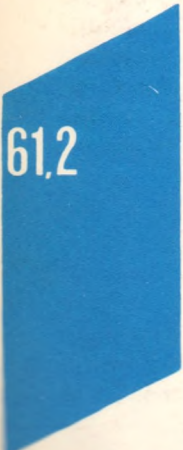
„Industria chimică își va majora producția în cincinalul următor de 1,6–1,8 ori. Se va asigura fabricația de noi materiale sintetice și înlocuitori ai unor materii prime necesare economiei naționale”.

NICOLAE CEAUȘESCU
„Raport la cel de-al XI-lea Congres
al Partidului Comunist Român”

DINAMICA PRODUCȚIEI DE CAUCIUC SINTETIC
(mii tone)

1970

61,2

1975

112,4

1980

280-300

In 1980 se vor asigura din producție internă :

- ◆ 90–95% DIN NECESARUL DE PLASTIFIANȚI, CAUCIUC SINTETIC, FIBRE SINTETICE ;
- ◆ 100% DIN NECESARUL DE OCTANOL, METANOL, PRODUSE SODICE, POLICLORURĂ DE VINIL ȘI POLIETILENĂ
- ◆ 20% DIN NECESARUL DE SULE

O NOUĂ ȘI ELOCVENTĂ MANIFESTARE A GRIJII PARTIDULUI PENTRU RIDICAREA CONTINUĂ A BUNĂSTĂRII POPORULUI

ÎN ANSAMBLUL preocupărilor partidului pentru asigurarea unor condiții de viață cât mai bune pentru poporul nostru, recente hotărâri ale Comitetului Politic Executiv, ale Consfătuirii de lucru de la C.C. al P.C.R. din 17 octombrie 1975 și cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu aduc orientări de amplă perspectivă în vederea unei serioase îmbunătățiri a activității în domeniul comerțului și aprovizionării populației cu bunuri alimentare și industriale de larg consum.

Analiza aprofundată și minuțioasă a problemelor aprovizionării populației, efectuată cu prilejul consfătuirii și a vizitei de lucru întreprinsă de secretarul general în magazine și piețe, indicațiile și observațiile critice, măsurile preconizate au fost concretizate într-un program de acțiune pentru toți cei ce lucrează în aceste domenii de activitate, program menit să înlăture deficiențele manifestate și să asigure o îmbunătățire radicală în livrarea, circulația și desfacerea mărfurilor către populație.

Realizarea unor îmbunătățiri imediate ale aprovizionării

PROGRAMUL de măsuri cuprinde prevederi menite să conducă la realizarea unor îmbunătățiri imediate, precum și măsuri de perspectivă care să asigure o creștere sistematică și continuă a nivelului aprovizionării tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate. Măsurile ce urmează să conducă la îmbunătățirea imediată a aprovizionării populației se reflectă și în creșterile procentuale ce se vor înregistra în lunile următoare și în semestrul I 1976 față de perioada corespunzătoare a anului trecut, la desfacerea produselor și bunurilor de cel mai larg consum: carne și produse din carne + 12,5%; ulei comestibil + 10,0% unt + 20,0%; ouă + 18,6; zahăr + 12,3%; conserve de legume + 28,3%; conserve de fructe + 26,9%; fructe și legume în stare proaspătă etc. La mărfurile textile și încălțămîntea de sezon este prevăzută o creștere a desfacerilor cu circa 20% în perioada următoare în comparație cu perioada corespunzătoare a anului trecut. Posibilitățile sporite de aprovizionare și consum sînt o reflectare a rezultatelor obținute de oamenii muncii în toate domeniile producției materiale, pentru îndeplinirea prevederilor cincinalului înainte de termen.

Cincinalul actual constituie, în decursul existenței societății noastre socialiste, perioada cea mai dinamică în privința dezvoltării forțelor de producție și a îndeplinirii prevederilor referitoare la creșterea nivelului de trai al poporului. Dintre coordonatele cele mai reprezentative ale politicii partidului în domeniul ridicării bunăstării ma-

teriale trebuie pusă în evidență creșterea continuă, cu fiecare cincinal, a retribuției medii reale și a volumului desfacerilor de mărfuri. De asemenea, rezultatele pozitive obținute pe linia diversificării și sporirii producției alimentare și bunurilor industriale de consum — în condițiile stabilității prețurilor — au făcut posibilă o aprovizionare mai bună a populației, reflectată nemijlocit de volumul desfacerilor de mărfuri către populație (vezi tabelul).

Dinamica unor indicatori ai nivelului de trai în perioada 1970-1974

Indicatori	1970=100
Venituri reale totale	137
Venituri reale pe un locuitor	132
Vinzările de mărfuri prin unitățile comerciale cu amănuntul	138
Indicele prețurilor mărfurilor și a tarifelor serviciilor de consum din unitățile socialiste	102,4

Această realitate, corelată cu politica fermă de încadrare a prețurilor bunurilor de consum în prevederile de plan, oferă imaginea reală a posibilităților materiale crescînde de care dispun oamenii muncii pentru satisfacerea tot mai deplină a cerințelor lor de consum. Cu prilejul analizei unor probleme actuale ale aprovizionării populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum, Comitetul Politic Executiv a apreciat că „Politica constantă a partidului și statului nostru de ridicare neînteruptă a nivelului de trai al populației, pe baza dezvoltării economice a țării în ritm susținut, succesele obținute de oamenii muncii în toate domeniile producției materiale, în realizarea înainte de termen a prevederilor cincinalului și-au găsit și în acest an reflectare în creșterea continuă a puterii de cumpărare a cetățenilor și a desfacerilor de mărfuri în condițiile unei stabilități și a desfacerilor, în îmbunătățirea aprovizionării, în satisfacerea mai bună a cerințelor populației“.

În anii actualului cincinal, creșterile înregistrate la toate produsele de larg consum sînt o expresie a consecvenței cu care partidul și statul acționează pentru satisfacerea cerințelor populației, o mărturie a succeselor dobîndite în acest cincinal. Astfel, la principalele produse agroalimentare, volumul desfacerii a sporit, față de cantitățile desfăcute în cincinalul anterior, cu 45% la carne și produse din carne, (în echivalent carne tăiată), cu 55,5% la preparate de carne, cu 60% la lapte și produse lactate, cu 137,6% la ouă etc.

Exigențe sporite în organizarea aprovizionării și a producției

ANALIZA întreprinsă în mari piețe și magazine din București a arătat că se mențin încă unele neajunsuri în domeniul aprovizionării populației. Atât timp cât fondul de bunuri de larg consum este în creștere, există principalele premise pentru îmbunătățirea radicală a aprovizionării populației, pentru satisfacerea exigențelor sporite ale cerințelor de consum.

Așa cum arăta secretarul general al partidului în Cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru din 17 octombrie, se mențin încă unele deficiențe în legătură cu repartitia și eşalonarea pe trimestre și pe luni a fondului de marfă, cu echilibrarea aprovizionării cu produse de bază pe județe și localități. Pentru eliminarea acestor deficiențe au fost întreprinse măsuri hotărîte, ferme. Măsurile adoptate recent pentru majorarea cantităților de bunuri de larg consum puse la dispoziția populației, pentru aprovizionarea mai bună a piețelor sînt de natură să creeze posibilități sporite de satisfacere a nevoilor de consum ale oamenilor muncii.

Constatîndu-se unele manifestări de delăsare, de neglijență în asigurarea bunei aprovizionări a populației s-a subliniat răspunderea concretă ce revine unor factori. Comitetul Politic Executiv a stabilit o serie de măsuri în vederea lichidării deficiențelor de ordin organizatoric ce se mai manifestă în domeniul aprovizionării. Analiza întreprinsă în Capitală a scos în evidență necesitatea raționalizării rețelei de desfacere a produselor de larg consum în concordanță cu mărimea orașelor — problemă valabilă atât pentru București cît și pentru toate județele —, a continuării tradiției piețelor centrale mari, ca principale centre de aprovizionare și desfacere a produselor agroalimentare, necesitatea îmbunătățirii rețelei comerciale a specializării unităților, a îndrumării și controlului unitar a întregii activități comerciale.

Îmbunătățirea activității unităților de desfacere, dat fiind rolul lor important în aprovizionarea populației — indiferent de subordonarea organizatorică — trebuie să intre în sfera răspunderilor județului respectiv. Subordonarea activității tuturor unităților și organizațiilor comerciale, indiferent de rețea și de organul ierarhic superior, și controlul acestora de către consiliile populare, Ministerul Comerțului Interior și comitetele județene de partid creează posibilitatea aprovizionării unitare, pe bază de plan unic, a localităților, sub controlul organelor de partid și de stat.

Preocuparea permanentă pentru o aprovizionare mai bună a populației este indisolubil legată de eforturile constante întreprinse pentru creșterea producției în toate sectoarele de activitate. Analizînd sub toate aspectele aceste probleme, în repetate rînduri conducerea partidului nostru a subliniat importanța asigurării unor producții tot mai mari și, pe această bază, a unui volum mai mare de bunuri de consum.

În cuvîntarea rostită recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat din nou asupra măsurilor ce trebuie luate imediat pentru a obține recolte superioare în anul următor la cereale, zahăr, ulei, legume și fructe. Indicația dată cu acest prilej, de a se extinde suprafața cultivată cu porumb la 3 milioane hectare și critica adusă factorilor de răspundere care au permis diminuarea suprafeței ocupate de această cultură, reflectă în fapt grija pentru sporirea producției animaliere. La atingerea acestui scop vor contribui, de altfel, și măsurile adoptate în zootehnie, cum sînt: organizarea mai bună a activității în îngrășăto-

rii, așa încît în următoarele două luni să se realizeze o creștere mai mare a greutateii la sacrificare, creșterea efectivului de porci în complexe la 7—8 milioane capete, stimularea producătorilor prin majorarea cu 0,50 lei/kg a prețului de livrare la porcii cu greutate de peste 120 kg, producerea — numai în sectorul socialist — a circa 5 miliarde de ouă în 1980, constituirea de complexe zootehnice cooperatiste sau de stat pentru acoperirea nevoilor de consum ale județului, crearea condițiilor de dezvoltare a sectorului zootehnic în gospodăria personală și utilizarea contractărilor cu populația numai pentru aprovizionarea județului respectiv etc.

În programul de măsuri adoptat recent se prevede și faptul că la realizarea bunei aprovizionări a populației urmează a fi atrase într-o măsură mai mare resursele de producție existente în gospodăriile personale. Cele 1,5 milioane hectare deținute de membrii cooperatori și de țărani necooperatori, ce urmează a fi incluse în planul de cultură, pot asigura o bună parte din producția de legume, din producția de furaje necesare dezvoltării zootehniei în acest sector. Referitor la posibilitățile existente în gospodăriile populației tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că acestea vor „... îmbunătăți aprovizionarea proprie a cetățenilor respectivi, va duce la creșterea veniturilor lor, contribuind, totodată, la sporirea fondului de stat, la îmbunătățirea aprovizionării generale a populației“.

O mare importanță practică pentru îmbunătățirea aprovizionării populației cu legume o va avea prevederea ca fiecare județ să dispună, pînă în 1978, de minimum 20—25, hectare de seră numai pentru nevoile proprii și să se ia măsuri pentru irigarea întregii suprafețe cultivate cu legume. Programele județene ce urmează a se întocmi pînă în luna noiembrie pentru toate sortimentele de legume, vor asigura o rezervă de producție de 10—15% pornind de la producțiile obținute și în felul acesta vor lărgi considerabil baza de producție și fondul de marfă destinat aprovizionării populației cu legume în stare proaspătă și conservate.

Societatea noastră socialistă asigură în mod consecvent creșterea producției bunurilor de larg consum, adoptă măsuri pentru asigurarea în bune condiții a fondului de stat la produsele agroalimentare, constituie — la dispoziția statului — rezerve permanente cu care să se intervină ori de cîte ori este nevoie în vederea completării fondului pieței. În același timp este necesar să fie combătute și manifestările înapoiate ale unor consumatori care acumulează unele produse de bază în cantități care depășesc nevoile de consum, aducînd prejudicii aprovizionării generale a populației, bunei desfășurări a comerțului.

Îndeplinirea integrală a prevederilor cuprinse în programul adoptat de Comitetul Politic Executiv va marca — sub toate aspectele — o nouă treaptă în satisfacerea cerințelor de consum ale populației, constituie o nouă și elocventă mărturie a grijii partidului pentru ridicarea continuă a bunăstării întregului popor.

În lumina sarcinilor și indicațiilor cuprinse în hotărîrile Comitetului Politic Executiv, în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu se acționează cu fermitate, cu răspundere și spirit gospodăresc în vederea îndeplinirii programului de măsuri privind îmbunătățirea producției și desfacerii mărfurilor de larg consum. Transpunerea în viață a acestui program judicios, de acțiune nu poate fi decît rodu eforturilor conștiente ale întregului popor, care este în același timp beneficiarul roadelor progresului economico-social al țării.

Ion MANEA

MUNCA ȘI CREAȚIA — LA TEMELIA DEZVOLTĂRII SOCIALISMULUI

CARACTERUL PROSPECTIV, creator al documentelor Congresului al XI-lea, al Programului Partidului realizează deschideri fără precedent pentru ridicarea condiției omului, proiectarea lui în viitor, cu toate consecințele legate de dezvoltarea personalității, de smulgerea sa din vechile tipare de viață, rămășițe ale vechii orinduirii. „**În centrul politicii generale a partidului și statului — se arată în Programul P.C.R. — de edificare a societății socialiste se va afla permanent omul — factor esențial al întregii dezvoltări economico-sociale — satisfacerea plenară a cerințelor sale de viață în continuă creștere și diversificare, afirmarea neîngrădită a personalității umane.**

Aceasta va duce la înflorirea tot mai puternică a forțelor creatoare ale națiunii noastre socialiste, la ridicarea pe noi trepte de progres și civilizație a societății românești“¹⁾.

Munca, temelia tuturor formelor de activitate umană, este actul creator care făurește omul și istoria sa. Calitatea vieții și a muncii, „a trăi și a munci în chip comunist“ reprezintă criteriul de valoare suprem al omului de tip nou, revoluționar care nu dorește și nu trebuie să dorească „nici un alt privilegiu decât acela de a-și servi patria, de a servi poporul, socialismul și comunismul.

Creativitatea este momentul cel mai dinamic poate și cel mai dramatic al activității de muncă, ea fiind actul obiectivării esenței umane, prin valorizarea personalității, a trăsăturilor caracteristice colectivităților mici (diferite grupuri socio-profesionale) sau mari (clase, națiune etc.).

Procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România determină prefaceri înnoitoare în toate sferele activității umane, în bază și suprastructură, în existența socială și conștiința socială, în producția materială și spirituală, angajând prin excelență forțele creatoare ale societății noastre.

În interpretarea marxistă termenul de creație în muncă poate fi privit în sens larg, el fiind asociat cu orice fel de muncă concretă, independent de conținutul său specific. Însăși stăpânirea unor deprinderi de producție face ca acel proces prin el însuși să fie creator.

În înțeles mai restrâns creativitatea în muncă, în condițiile de azi, presupune folosirea unei diversități de metode pentru găsierea de soluții, relații noi, stabilirea de principii, formularea de legi care duc la îmbogățirea cunoașterii despre structura realității supusă activității de muncă, surprinderea unor aspecte inedite ale acesteia. Ea se referă la gradul de originalitate, adică la „stilul“, maniera, metoda de redare a ineditului în rezultatul muncii. Originalitatea reflectă, în același timp, gradul de obiectivare a trăsăturilor personalității creatorului. În ceea ce privește conținutul originalității, ea este mai evidentă în domeniul creației artistice deoarece măsura intensității obiectivării trăsăturilor individului este mai mare decât în sfera creației științifice unde descoperirile deși nu sînt în afara obiectivării, acestea avînd un caracter mai puțin personal decât arta ea fiind o formă de creație aproape pură și evidentă.

Încercarea de a găsi aspecte ale creativității muncii sociale prin optica raportului dintre munca fizică și intelectuală, a apropierii treptate între ele ni se înfățișează ca o cale operantă. „**Vom asista deci — se arată în Programul P.C.R. — la dispariția treptată a deosebirilor în condițiile de muncă și în modul de muncă și viață al oamenilor din orașe și sate, la apropierea lor treptată. Ca urmare a urbanizării vieții satelor se va accentua dispariția deosebirilor dintre sat și oraș, se va omogeniza tot mai mult nivelul general de civilizație al societății“²⁾.**

Prin urmare, Programul P.C.R. subliniază atât dispariția treptată a deosebirilor în condițiile de muncă cît și în modul de muncă și viață ale oamenilor. Cîncinalul viitor, cîncinalul revoluției tehnico-științifice va intensifica procesul de creștere rapidă a ponderii creativității, a valorii gnoseologice a muncii exprimat în ridicarea gradului de eficiență a activității social-umane. Pentru ca, în condițiile viitorului, fiecare să producă maximum în domeniul său de muncă, prin afirmarea forței creatoare a fiecărui individ, sînt necesare modificări în condițiile actuale ale conținutului muncii. Acest fapt va produce modificări de esență accepțiunii pe care o dăm în prezent muncii fizice și muncii intelectuale, muncii de conducere și muncii de execuție. Așa, de pildă, procesul de apropiere între munca fizică și intelectuală va amplifica trăsăturile cu cea mai mare încărcătură de creație ale muncii fizice și intelectuale, generînd noi genuri ale muncii. În conținutul acestora ponderea funcțiilor creatoare de tip intelectual, în raport cu cele rutiniere, va domina incontestabil. Avînd în vedere faptul că în procesul apropierii între munca fizică și intelectuală nu avem de a face cu

categorii ale muncii în sine, ci cu oameni diferiți în condiții diferite de muncă, afirmarea forței creatoare nu poate fi detașată de afirmarea multidimensională a personalității umane în condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii treptate la comunism.

În asemenea condiții „**munca va deveni tot mai mult, pentru fiecare, nu numai un mijloc de asigurare a existenței, ci o necesitate vitală, organică, o condiție a împlinirii umane, o sursă de satisfacție și bucurie“³⁾.**

În determinarea evoluției procesului apropierii între munca fizică și munca intelectuală, partidul pleacă de la faptele, de la tendințele evidente azi pentru a prevedea într-un mod realist ce va fi mine.

Surprinzînd unele trăsături definitorii ale muncii fizice și intelectuale putem contura cîteva aspecte ale dinamicii creativității în procesul apropierii celor două categorii ale muncii. Astfel de trăsături se referă îndeosebi la : A) funcții sociale pe care le îndeplinesc diferite categorii socio-profesionale în cadrul diviziunii sociale a muncii ; B) nivelul de cunoștințe și structura acestora înmagazinate în cele două categorii ale muncii ; C) gradul de profunzime și de folosire a cunoștințelor de cultură generală în activitatea de muncă fizică și intelectuală.

A) Funcțiile sociale pe care le îndeplinesc diferite categorii socio-profesionale în cadrul diviziunii sociale a muncii se referă în special la funcțiile de conducere și execuție.

În general, funcțiile de conducere fac parte din categoria celor mai complexe munci și în general creatoare. Aici, credem că este necesar să facem distincție între conducerea politică, prin excelență o activitate intelectuală, la ea participînd atît oameni ai muncii fizice cît și intelectuale, vizînd latura dirijării întregului sistem social în direcția stabilită de Programul partidului, și conducerea ca formă a diviziunii sociale a muncii, care se referă la conducerea operativă, de specialitate în diferite domenii ale subsistemelor sociale. La aceasta participă specialiști în mare majoritate intelectuali cu calificare și experiență în anumite profesii. Fără îndoială că participarea la conducerea politică reprezintă cea mai bogată în elemente de creativitate, deoarece prin intermediul acesteia se elaborează strategiile dezvoltării sociale, mijloacele adecvate de traducere a lor în viață, se realizează sinteza creatoare a teoriei și practicii. Rolul hotărîtor în acest proces de creație istorică îl are clasa muncitoare, care îndeplinește un ansamblu de funcții cu profunde implicații în activitatea de creație, între care amintim : a) funcția de forță conducătoare a întregii societăți ; b) funcția de proprietar și principala forță productivă a societății ; c) funcția de creare de valori spirituale ; d) funcția de socializare și de integrare a oamenilor ; e) funcția de dezvoltare general-umană a membrilor ei. Exercițîndu-și funcțiile sale ea antrenează masele la creație istorică, în cursul căreia își modifică continuu și propriul său statut socio-profesional. În general prin exercitarea funcțiilor sale, clasa muncitoare realizează împletirea muncii de conducere cu cea de execuție, a muncii de concepție cu cea de aplicație.

Clasa muncitoare își realizează rolul său de forță socială conducătoare prin Partidul Comunist Român, prin participarea sa nemijlocită cît și prin statul socialist, prin diferite forme instituționalizate. Partidul are asupra clasei avantajul specializării sale exprimate în ceea ce privește cunoașterea și minuirea legilor evoluției sociale. Dar acțiunea partidului trebuie validată de clasa muncitoare, de masele largi, iar calea pentru aceasta este perfecționarea continuă a democrației socialiste. Antrenarea maselor la actul decizional în toate verigile spoștește gradul de competență, de calificare a maselor în arta de conducere, depășind treptat stadiul de diferențiere a activității de muncă a oamenilor în sarcini de execuție și de conducere.

Una din modalitățile perfecționării democrației socialiste subliniată în Program este activitatea Frontului Unității Socialiste. Pe lîngă antrenarea efectivă a maselor largi la conducere, această formă instituționalizată asigură exercitarea unui control reciproc între organizațiile componente. Cei 151 000 membri ai echipelor de control obștesc ale F.U.S., efectuînd 428 500 controale în 1974, soldate cu 253 000 propuneri, demonstrează interesul și răspunderea maselor față de destinele societății.

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, București, 1975, p. 91—92.

²⁾ Programul P.C.R., Editura politică, București, 1975, p. 105.

³⁾ Programul P.C.R., Editura politică, București, 1975, p. 180.

Aceasta denotă încrederea pe care partidul o acordă imensei mase de oameni ai muncii. „Partidul nostru — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — pornește de la premisa că rezolvarea tuturor problemelor privind dezvoltarea societății noastre privește nemijlocit întregul popor, pe muncitori, pe țărani, pe intelectuali, pe toți cei ce muncesc din patria noastră și că nu există problemă ce nu trebuie cunoscută de mase asupra căreia oamenii muncii să nu-și spună cuvântul⁴⁾. Masele indiferente de munca pe care o prestează se bucură nu numai de informare sistematică asupra hotărârilor luate de organele conducătoare dar și de participarea efectivă la elaborarea lor.

În perspectiva evoluției societății când ea va prelua o gamă largă de atribuții care azi se află în sarcina organismelor reprezentative de conducere „se va ajunge la realizarea formeii superioare comuniste a conducerii societății de către mase⁵⁾ atunci așa cum arată Programul P.C.R. se va asigura „valorificarea plenară a talentelor, aptitudinilor și inițiativei creatoare a oamenilor muncii⁶⁾”.

Apropierea dintre munca fizică și munca intelectuală în etapa actuală de dezvoltare a țării noastre determină un proces de contopire treptată a sarcinilor de execuție și de concepție, pe un plan superior în activitatea de muncă a fiecărui individ.

În prezent, dacă vom încerca o clasificare a personalului dintr-o întreprindere modernă, după funcțiile de conducere și execuție, el se prezintă astfel: 1) personal cu funcții exclusive de conducere; 2) specialiști care dețin mai ales funcții de conducere, dar având în atribuțiile lor și funcții de execuție; 3) maeștrii cu funcții de conducere și execuție, ultimele predominând; 4) lucrători calificați care îndeplinesc funcții de execuție cu valoare de concepție și funcții rutiniere; 5) lucrători necalificați cu funcții de execuție rutiniere.

Procesul de contopire a funcțiilor de execuție și conducere în activitatea fiecărui individ are ca principale tendințe: a) ridicarea muncilor fizice de execuție la nivelul funcțiilor de conducere și concepție prin preluarea continuă de către mașină a diferitelor sarcini rutiniere de execuție; b) extinderea sarcinilor de execuție nerutiniere sau cu pondere nerutiniere la scara întregului personal; c) amplificarea funcțiilor de concepție în activitatea întregului personal care se soldează cu creșterea eficienței muncii sociale, una din trăsăturile principale ale creșterii nivelului de creativitate a maselor.

Munca fizică nu este, însă, similară cu munca de execuție după cum nici munca intelectuală cu munca de concepție. Aceasta deoarece, pe de o parte, nu orice muncă intelectuală este în același timp și muncă de concepție, iar pe de altă parte, multe munci fizice sînt în proces de transformare în munci intelectuale, de concepție sau deja fac parte din categoria ultimelor. Așa, de exemplu, în cadrul muncii la un strung automat cu comenzi pe bază de programare, muncitorul care-l deservește îndeplinește funcții de programare, dirijare, întreținere și reparație. Asemenea funcții dau posibilitate acestuia de a cunoaște pe orizontală și verticală tehnologia procesului de producție, fapt ce îmbogățește activitatea sa de muncă cu funcții intelectuale, cu largi posibilități de creativitate. Este vorba nu numai de o aplicare mecanică a principiilor de funcționare ale unei mașini, ci și de căutarea unor noi principii sau metode de perfecționare a acestora, cu scopul creșterii randamentului, performanțelor tehnice și a scăderii efortului fizic. Am putea afirma chiar că muncile fizice de execuție sînt favorizate în ceea ce privește creativitatea de contactul nemijlocit cu funcționalitatea mașinii.

În condițiile progresului științific contemporan, raportul dintre munca fizică și intelectuală, pe t meiu creației se manifestă ca un fenomen deosebit de complex. Indiscutabil că relațiile de producție joacă un rol hotărîtor asupra țelului, a finalizării muncii. Așa, de pildă, în orînduirea capitalistă de azi, relațiile de exploatare fac ca finalizarea muncii să fie ceva exterior pentru creatorul de plusvaloare, ceva „înstrăinat”, ceea ce nu este de natură să stimuleze energia creatoare a omului. În același timp nu poate fi ignorat faptul că producția capitalistă în contextul revoluției științifice și tehnice implică unitatea dintre funcțiile materiale și spirituale, intelectuale și fizice ale muncii, creșterea rolului științei în sfera nemijlocită a producției. Însă, în virtutea subordonării muncii intelectuale scopului producției capitaliste, o parte din rîndul intelectualilor participă direct sau indirect la exploatarea oamenilor muncii fizice iar cea mai mare parte dintre aceștia sînt ei înșiși exploatați. Subliniem faptul că munca intelectuală creatoare, privită în sine, ca latură a activității omului contribuie la dezvoltarea forțelor de producție, la dezvoltarea forțelor creatoare ale personalității sale, subordonată, însă, intereselor capitalului ea poate fi folosită ca mijloc de exploatare și în aceste condiții se află în opoziție față de munca fizică.

Considerăm că una din cele mai caracteristice trăsături ale raportului dintre munca fizică și intelectuală, în țările capita-

liste dezvoltate din punct de vedere economic, se referă la accentuarea separării și opoziției dintre sarcinile de dirijare și responsabilitate (caracteristice mai ales „elitelor” intelectuale) și sarcinile de execuție ale procesului de producție (caracteristice mai ales activității oamenilor muncii fizice).

Spre deosebire de capitalism relațiile de producție socialiste creînd o asemenea ambianță în care munca devine o activitate liberă, iar țelurile propuse reprezintă calea spre autorealizarea omului, spre obiectivarea subiectului, face nu numai posibilă dar și necesară amplificarea laturii creatoare a muncii pe fondul omogenizării muncii prin îmbogățirea funcțiilor sale intelectuale, a interesului acestuia în dezvoltarea capacităților sale inventive.

B) Nivelul de cunoștințe și structura acestora înmagazinate în munca fizică și intelectuală, în procesul apropierii între ele, evidențiază creșterea nivelului de creativitate în ambele categorii de muncă.

De regulă nivelul de cunoștințe pentru muncile fizice se consideră calificația obținută după absolvirea școlii generale iar pentru muncile intelectuale, calificația obținută prin învățămîntul superior sau școli postliceale.

Dacă privim structura personalului angajat după școlaritate, observăm că rata cea mai înaltă de creștere o înțîlnim la categoriile cu școli medii a căror pondere a crescut de la 9,5%⁰ în 1950 la 34,8%⁰ în 1970 urmată apoi de a personalului cu studii superioare de la 3,7%⁰ în 1950 la 6,2%⁰ în 1970. Acesta este un fapt doveditor pentru crearea condițiilor dezvoltării capacității intelectuale a forței de muncă, sursă a stimulării creativității.

Din punct de vedere al formeii de calificare, în cadrul muncilor fizice din industrie pot fi enumerate cu aproximație, următoarele grupe socio-profesionale: a) lucrători necalificați; b) lucrători calificați la locul de muncă; c) lucrători în curs de calificare; d) lucrători cu o calificare la locul de muncă; e) lucrători cu o calificare obținută prin școli profesionale; f) lucrători cu o calificare obținută prin școli tehnice. Aceste criterii nu sînt decît orientative în ceea ce privește gradul de creativitate, deși categoriile mai calificate au mai multe șanse și mai mult acces la creativitate.

Abordate prin prisma nivelului de calificare și acces la creativitate, muncile intelectuale pot fi astfel compartimentate în: a) munci bazate pe o calificare medie (tehnicieni, învățători etc.); b) munci bazate pe o calificare superioară (ingineri, economiști, profesori, medici etc.); c) munci care fac parte din activitatea de cercetare științifică (cadre universitare, cercetători etc.); d) munci care fac parte din activitatea de creație artistică (romancieri, poeți, artiști plastici, artiști interpreți etc.); e) munci de aplicare creatoare a cunoștințelor (pot fi din cat. a, b și c); f) munci de aplicare mai mult stereotipă a cunoștințelor (pot fi din cat. a și b). Între acestea există diferențe în nivelul și structura creativității.

În ceea ce privește structura creativității între munca intelectuală la nivelul creației științifice și munca fizică există deosebiri care se referă mai ales la: a) metoda de lucru; b) sfera cunoștințelor; c) gradul lor de sistematizare. Așa de pildă, din punct de vedere al metodei de lucru, omul de știință își va stabili aria cercetării urmărite, metodologia și mijloace de realizare inclusiv aparatul științific (formule, legi etc.). Lucrătorului fizic îi lipsește, însă, o aparatul științific, sistematică, o metodologie, deși el poate dispune de anumite mijloace, călăuzite de bunul simț, pentru a realiza activități creatoare (asociații pozitive a experienței anterioare), fiind avantajat de gradul mai înalt de experiență în cunoașterea detaliată a mașinii. Dacă experiența de producție, cunoștințele și deprinderile nemijlocit practice sînt, în general, într-o măsură mai accentuată proprii muncilor fizice, lucrătorul din sectoarele prin excelență creatoare ale muncilor intelectuale dispune de o metodologie sistematizată, de cunoștințe mai variate. În condițiile fluxului actual de informație rezultat al caracterului exponențial al dezvoltării științei, însușirea metodologiilor euristice asigură o legătură organică între fapte, concepte și metodă în activitatea de creație.

Dacă vrem să schițăm momentele apariției unui fapt de creație este util, credem, să distingem următoarele: în primul rînd orice activitate de creație pleacă de la formularea unor ipoteze; în al doilea rînd clasificarea lor; în al treilea rînd angajarea ipotezei în orizontul de realitate pe care-l vizează; în al patrulea rînd confruntarea cu faptele, adică experimentarea; în al cincilea rînd apariția științei intuitive care reprezintă după unii esența creației însă neconturate dar inspirată de etapele anterioare. Cu alte cuvinte, din ansamblul de idei neexprimate se încheagă armonia trăsăturilor obiectului gîndit, care suferă schimbări structurale, după care modelul se recompozează căpătînd o nouă conturație. De altfel euristica dispune de cel puțin 80 metode de creație.

Considerăm că în activitatea de creație, dialectica dintre vechi și nou, reprezintă esențialul. Din acest motiv — așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Partidului îi revine rolul de a sesiza la timp apariția diferitelor contradicții și de a acționa pentru înlăturarea lor, de a da curs și asigura afirmarea cu putere a noului⁷⁾”.

Laurențiu POP
Cluj-Napoca

4) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, Editura politică, 1975, p. 332.

5) Programul P.C.R., Editura politică, 1975, p. 171.

6) Programul P.C.R., Editura politică, 1975, p. 170.

7) Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la adunarea consacrată aniversării Acad. „Ștefan Gheorghiu”. Editura politică, București, 1975, p. 10.

**ECONOMIE
NAȚIONALĂ****Economisirea și valorificarea
superioară a resurselor materiale**

UNUL DIN OBIECTIVELE esențiale ale cincinalului 1976—1980 îl constituie ridicarea la un înalt nivel calitativ a întregii activități economico-sociale, creșterea eficienței economice în toate domeniile de activitate. În centrul atenției activităților economice vor sta, așa cum a stabilit Congresul al XI-lea al partidului, măsurile pentru realizarea producției cu cheltuieli minime, sporirea rentabilității, micșorarea continuă a cheltuielilor de producție și îndeosebi a cheltuielilor materiale, ca o bază sigură a stabilității prețurilor, o condiție de prim ordin pentru sporirea continuă a veniturilor reale ale oamenilor muncii.

Un rol hotărâtor în această direcție îl au sarcinile stabilite în ceea ce privește progresul tehnic, înnoirea și modernizarea producției, perfecționarea tehnologiilor, astfel încât să crească substanțial gradul de valorificare a materiilor prime și materialelor, să se mărească valoarea obținută din unitatea de materie primă, prin încorporarea unui volum cât mai mare de inteligență, precum și de manoperă de înaltă calificare. Aceasta va fi, de altfel, principala cale de reducere, în cincinalul următor, a cheltuielilor de producție cu 6,5—7%.

Procesul tehnico-economic de intensificare a economisirii materialelor constituie una din problemele cheie ale epocii noastre, caracterizată printr-o adevărată explozie tehnico-științifică generatoare de produse și tehnologii de mare complexitate, care înglobând tot mai multă muncă de concepție și consumuri din ce în ce mai mici pe unitatea de producție marfă industrială, modifică în ritm susținut condițiile de producție, amplificând într-o proporție neabătută posibilitatea de valorificare a resurselor materiale în folosul omului.

În condițiile restringerii relative a resurselor de materii prime și de energie, conducerea partidului și statului a indicat în repetate rânduri necesitatea intensificării la toate eșaloanele — cercetare, dezvoltare, pregătirea fabricației, producție și exploatare — a preocupărilor care vizează economisirea fiecărui kilogram de material sau kilowatt-oră de energie electrică. Independent de problemele pe care le implică procurarea materialelor necesare procesului de producție, o creștere mai susținută a venitului național este legată, în ultimă instanță, de reducerea cheltuielilor materiale și, în primul rând, de diminuarea consumurilor specifice, de sporirea într-o proporție cât mai ridicată a gradului de prelucrare a materialelor, de obținerea unor valori de întrebuintare cât mai ridicate dintr-o unitate de materie primă sau material supus prelucrării.

Importanța reducerii cheltuielilor materiale de producție pentru economia României este elocvent ilustrată prin aceea că dacă la nivelul anului 1970 micșorarea numai cu un procent a ponderii acestor cheltuieli în produsul social total reprezintă pe ansamblul economiei cca. 3,1

mld. lei, în anul 1975 reprezintă aproximativ 5,2 mld. lei, iar în anul 1980 cca. 7,6 mld. lei. În acest context trebuie menționată înțelegerea profundă de către conducerea partidului nostru a fenomenelor economice și a tendințelor manifestate pe plan mondial în asigurarea resurselor energetice, care s-a concretizat prin luarea, încă înainte de declanșarea crizei energetice pe plan mondial, a unor măsuri radicale și eficiente pentru valorificarea superioară, pe toate căile, a resurselor materiale și mai ales a celor energetice, pentru folosirea mai intensă a potențialului propriu de care dispune România, pentru reducerea consumurilor materiale, eliminarea oricăror surse de pierderi și risipă.

Măsurile întreprinse în direcția utilizării cu maximă eficiență a resurselor materiale au determinat în ultimii 10 ani creșterea gradului de valorificare a principalelor materii prime și materiale de 1,5—2,5 ori, obținerea producției cu consumuri specifice mai mici, creîndu-se astfel premisa ca și în cincinalul viitor să se realizeze, pe aceste căi, o eficiență sensibil sporită.

Pornind de la rolul și importanța economisirii materialelor pentru dezvoltarea continuă și în ritm susținut a economiei naționale și punind în valoare experiența acumulată și succesele obținute în planificarea consumurilor materiale, programul de reducere a consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică, pe perioada 1976—1980, prevede în continuare reduceri sensibile ale acestora, pe baza unui complex de măsuri care vizează produsele și tehnologiile, extinderea înlocuitorilor și utilizarea intensivă a resurselor secundare și deșeurilor.

**Perfecționarea tehnologiilor —
calea principală pentru reducerea
consumurilor materiale**

REDUCEREA consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie în viitorul cincinal se bazează într-o proporție însemnată pe măsurile preconizate a se aplica în toate ramurile industriei cu privire la perfecționarea și modernizarea tehnologiilor de fabricație, astfel încât să se asigure un grad de utilizare cât mai ridicat al materialelor supuse prelucrării, să se reducă simțitor pierderile și rebuturile. **Insemnătatea economică a perfecționărilor tehnologice poate fi ilustrată prin aceea că în ramurile prelucrătoare se regăsesc în produsele finite numai 65—68% din cantitățile de materiale introduse în ciclurile de fabricație, iar diferența constituie pierderi sub formă de deșeuri, resturi etc.**

Un domeniu din cele mai importante în care sînt vizate perfecționări tehnologice esențiale îl constituie industria metalurgică. Această orientare este pe deplin justi-

ficată prin aceea că, pe de o parte, producția de metal se realizează în bună măsură pe bază de materii prime din import de valoare ridicată iar, pe de altă parte, de însăși valoarea economică ridicată pe care o reprezintă metalul. În legătură cu aceasta una din sarcinile principale stabilite de partid o constituie creșterea gradului de scoatere a laminatelor din oțelul lingou în industria siderurgică.

Cît de importantă este ridicarea nivelului acestui indice rezultă din faptul că în produsele laminate finite se regăsesc, dintr-o tonă de oțel, numai cca. 750 kg, în timp ce 250 kg se reintroduc în circuitul de topire și prelucrare cu toate consumurile energetice, de materiale și de manoperă.

Pentru îmbunătățirea situației în acest domeniu, care prezintă rămăneri în urmă față de realizările din alte țări, în care scoaterea atinge un nivel de 80—85%, a fost elaborat un program complex care stabilește căile și direcțiile de acțiune în vederea reducerii pierderilor în procesele siderurgice. Cîteva căi principale care sînt avute în vedere în studiile elaborate de specialiști rețin atenția în acest domeniu.

Unul din factorii hotărâtori ai creșterii gradului de scoatere de laminate pe tonă de oțel lingou îl constituie **introducerea în industria noastră metalurgică a procedurii moderne de turnare continuă** care, asigurînd direct obținerea de semifabricate destinate laminării, evită faza laminărilor degrositoare cu pierderile respective. Prin extinderea acestui procedeu, astfel încît în 1980 ponderea oțelului turnat continuu să reprezinte cca. 30% din întreaga producție de oțel, se estimează la nivelul acestui an o economie de oțel lingou de cca 500 000 tone. Pe lângă aceasta se are în vedere diversificarea și îmbunătățirea calității prafurilor și plăcilor termogene și izolante, precum și utilizarea intensificată de fierbere la oțelul necalmat, prin care se estimează o economie de cca. 130 000 t la nivelul anului 1980, extinderea și generalizarea unor procedee de tratare a oțelului lichidat ca și perfecționarea constructivă a lingotierelor și maselotelor în vederea îmbunătățirii calității lingourilor și a reducerii pierderilor la turnare. În același sens va acționa și îmbunătățirea condițiilor de încălzire și laminare, care vor determina o economie estimată la cca. 30 000 t și altele.

Prin ansamblul măsurilor ce urmează a fi luate în scopul îmbunătățirii scoaterii, aceasta se va mări în perioada cincinalului viitor de la 76,6% în 1975 la 80,5% în 1980, economia ce urmează a se realiza în 1980 față de 1975 depășind 600 000 t oțel lingou.

Creșterea valorificării materiilor prime în această ramură este condiționată într-o măsură hotărîtoare de stabilirea unei structuri raționale a materialelor produse și consumate în economia națională, care să asigure acoperirea tuturor cerințelor impuse pe fiecare domeniu de utilizare, dar care să evite orice aglomerare de mărci de

oțel pe un anumit domeniu, astfel încât să se realizeze cerința „fiecărui loc specific de utilizare — marea de oțel adevărată”. În acest an se încheie acțiunea de tipizare a mărcilor și dimensiunilor de produse siderurgice, elaborându-se cataloage unitare pe economie, în care se stabilesc pe fiecare domeniu de utilizare (de exemplu utilaje tehnologice, mijloace de transport rutier, feroviar și naval etc.) ce tipuri și mărci de laminate se produc în țară și pot fi utilizate în proiectare în domeniul respectiv. Un efect important al acestei acțiuni îl constituie eliminarea încă din faza de proiectare a solicitării de oțeluri neuzuale care se cer deseori în prezent în cantități de 100—150 kg pe economie și care vor trebui înlocuite cu mărci uzuale apropiate. Cataloagele unitare pe economie vor cuprinde și produse care temporar se importă, stabilindu-se pentru aceasta etapele de asimilare.

O valoare economică deosebit de importantă o prezintă în activitatea industrială **cocsul de furnal și cocsul de turnătorie**, materii prime deficitare, care se procură în mare parte din import, și a căror economisire constituie un obiectiv strategic de interes național. La cocsul de furnal, prevederile înscrise în lucrările de plan cincinal au în vedere o reducere de 10% în 1980 față de 1975. Pentru realizarea acestei importante reduceri este necesar să se acționeze în direcția perfecționării tehnologiei procesului de elaborare a fontei brute prin folosirea în mai mare măsură a gazului metan și a păcurii, prin creșterea ponderii producției de fontă în furnalele de mare capacitate și utilizarea unor mine-reuri cu conținut mediu din ce în ce mai ridicat. În scopul reducerii consumului de cocs de turnătorie se va extinde procesul de elaborării fontei în cuptoare de inducție, diminunând în același timp producția de fontă în cubilouri, care la rindul lor vor trebui modernizate cu recuperatoare pentru micșorarea consumului specific de cocs de turnătorie la elaborarea fontei în cubilou.

Economii importante de metal se prevăd a fi realizate și în **industria prelucrătoare**, la care consumul de oțel laminat pe 1 mil. lei producție globală va scădea cu 21,6% în 1980 față de 1975. Aceste reduceri se bazează în principal pe următoarele:

— îmbunătățirea structurii producției prin extinderea, pe de o parte, a fabricației acelor produse și grupe de produse care, răspunzând unor nevoi concrete ale economiei naționale, asigură o valorificare superioară a metalului și, pe de altă parte, prin limitarea la structura necesară a fabricației acelor produse și grupe de produse care nu asigură valorificarea corespunzătoare a acesteia;

— perfecționarea planificării și conducerii procesului de aprovizionare tehnico-materială, începând cu planificarea de lungă durată și creșterea gradului de acoperire a consumurilor prin norme și indici aprobați la nivelul central, continuând cu dimensionarea judicioasă a stocurilor și asigurarea unei derulări cât mai ritmice a procesului de aprovizionare și terminând cu acțiunea de analiză și control în întreprinderi, centrale și ministere în vederea stimulării inițiativelor menite să asigure încadrarea în consumurile planificate;

— continua îmbunătățire constructivă a produselor, concomitent cu aplicarea unor metode și tehnologii de prelucrare eficiente.

În aceeași măsură, o importanță decisivă o au perfecționările tehnologice ce urmează a fi introduse în viitorul cincinal și în

celelalte ramuri ale industriei. Astfel, în **industria chimică** se poate obține o importantă creștere a gradului de valorificare a cauciucului natural și sintetic prin aplicarea de noi tehnologii de fabricare a anvelopelor radiale și cu cord metalic, ceea ce constituie temeiul unor economii preconizate a se ridica la 40 mii t cauciuc și 13 mii t negru de fum. De asemenea, perfecționarea tehnologiilor de fabricație, eliminarea pierderilor de transport și de manipulare permit, pe baza studiilor preliminare elaborate, să se economisească în următorii 5 ani importante cantități de țiței, gaze naturale, sodă, PVC, butanol, fenol, amoniac, apatite și fosforite și alte materii prime ale industriei chimice. În **industria lemnului**, perfecționările tehnologice vizează o problemă mai largă, din care pe prim plan se situează adoptarea unor tehnologii de lucru care să permită utilizarea maximă a chereștelei, cu reducerea în cât mai mare măsură a deșeurilor și pierderilor, reducerea pierderilor la croire prin utilizarea unor pinze tăietoare de grosimi mici, iar în industria pastelor celulozice reducerea consumului de lemn prin extinderea modelării matematice a proceselor de fierbere, care permit creșterea randamentelor de extracție a celulozei din masa lemnoasă.

Intensificarea economisirii materialelor

prin innoirea și modernizarea producției

PE PLAN MONDIAL se manifestă în ultimii ani, ca o tendință definitorie a progresului tehnic, ideea conceperii produselor „în construcție ușoară”, cu alte cuvinte încorporarea în produsele finite a unei mase de materiale minim necesare pentru asigurarea funcționalității produsului. Însemnătatea hotărâtoare pe care o joacă această concepție reiese între altele din faptul că **preponderența în reducerea consumurilor materiale o are concepția constructivă a produselor care, după unele estimări, contribuie cu pină la 70% din totalul economiilor ce se realizează la un produs dat, în timp ce 10—20% se poate obține prin modificarea și îmbunătățirea proceselor tehnologice, iar 10% pe seama specializării producției și a utilizării reperelor tipizate.**

Este neîndoielnic că introducerea în fabricație a unor produse noi, care se situează la nivelul realizărilor mondiale, constituie un factor de cea mai mare importanță pentru valorificarea superioară a resurselor materiale, întrucât pe acestea cale crește ponderea materiei cenușii încorporate în produs, concomitent cu ridicarea gradului de complexitate a muncii cheltuite în procesul de producție.

Economia noastră s-a dovedit capabilă să asimileze numeroase produse noi, cu caracteristici superioare comparabile cu realizările de vîrf din alte țări. Exemple elocvente le constituie în această direcție, dacă ne referim la ramura constructoare de mașini, instalațiile de foraj, echipamentele energetice de mare capacitate, navele maritime de mare tonaj, numeroase produse realizate în industria electronică și a mijloacelor de calcul etc. Cu toate acestea, se mențin încă în fabricație unele produse cu performanțe tehnice inferioare și cu masă mare de materiale încorporate. În scopul ameliorării acestei situații cincinalul viitor prevede un volum mare de innoire a producției, în 1980 urmînd ca 70% din valoarea producției industriei constructoare de mașini să o reprezinte produsele noi. Această innoire se va realiza prin înlocuirea mijloacelor de transport

rutier echipate cu motoare cu benzină, prin cele de mare capacitate echipate cu motor Diesel, perfecționarea constructivă a locomotivelor Diesel-electrice și electrice de mare capacitate și puteri mai ridicate, optimizarea gamei de motoare cu ardere internă prin înlocuirea motoarelor învechite cu altele modernizate în concepție proprie, modernizarea mașinilor-unelte clasice și agregate, asimilarea unor noi agregate termoenergetice de foarte mare capacitate, aparatură modernă electronică și mijloace de calcul etc.

Procesul de innoire continuă a producției în construcția de mașini va constitui calea hotărâtoare prin care se vor realiza economiile preconizate și care cumulat reprezintă, pe întreaga perioadă a cincinalului viitor, peste 5,6 mil. t metal. Pentru ca efortul de innoire a producției să conducă la efectele scontate privind creșterea valorificării materiilor prime, este necesar ca încă din faza de proiectare să se prevadă limite maxime pentru masa de materiale încorporată și pierderile de fabricație, care să stea la baza avizării proiectelor și a omologării produselor noi. Aceste limite maxime de consum vor trebui stabilite atît prin studierea realizărilor de vîrf pe plan mondial și a tendințelor ce se manifestă în domeniul apariției de noi materiale, cît și prin luarea în considerare a efectelor extinderii utilizării materialelor noi, precum și a celor înlocuitoare în condiții de eficiență maximă.

Valorificarea deșeurilor industriale —

mijloc de sporire a resurselor materiale

ÎNCĂ DIN PRIMII ANI ai cincinalului actual s-a organizat în economie o acțiune amplă de identificare și inventariere a deșeurilor și grupelor de deșeuri industriale, pe baza căreia a fost elaborat un program unitar de măsuri privind utilizarea a 75% din resursele materiale secundare inventariate în perioada 1973—1975, pentru rest întocmindu-se programe de cercetare în vederea stabilirii tehnologiilor de valorificare în anii următori. Pe baza măsurilor stabilite, în anul 1973 s-au obținut prin valorificarea deșeurilor materii prime, materiale și produse reprezentînd o creștere de 35% față de realizările anului 1970, iar în anul 1974 creșterea volumului materiilor prime recuperate a fost cu peste 23% mai mare față de 1973 (pentru anul 1975 s-a prevăzut ca valoarea materiilor prime recuperate din deșeuri să fie cu 16% mai mare față de anul 1974).

Ținînd seama că gradul de valorificare a unor resurse secundare este încă insuficient, au fost inițiate și sînt în curs de desfășurare, pe baza programului amintit, cercetări care au în vedere atragerea în circuitul prelucrării și a altor resurse importante. De asemenea, a fost elaborat programul de extindere și intensificare a valorificării deșeurilor și a altor resurse secundare pe perioada 1976—1980. În cadrul acestui program, este prevăzut ca valoarea resurselor recuperate — ca urmare a intensificării acțiunilor de colectare și valorificare, corelat cu termenele de încheiere a cercetărilor și de punere în funcțiune a noilor capacități de producție — să crească în 1980 cu peste 50% față de anul 1975. Valoarea recuperării din deșeuri urmează să crească îndeosebi în acele ramuri unde există un potențial ridicat de resurse secundare și care se pot recupera.

Simțîndu-se nevoia unei reglementări care să asigure introducerea deșeurilor în circuitul economic, într-un ritm corespun-

zător și în condiții eficiente și mai ales care să asigure valorificarea lor superioară, s-a emis un decret referitor la colectarea, predarea, gospodărirea și valorificarea deșeurilor și a altor resurse secundare de materii prime și materiale. Prin respectarea prevederilor din decret — care fixează un cadru legislativ unitar, de factură superioară și fundamentări științifice privind atribuțiile, răspunderile, sistemele de planificare și de realizare a colectării și valorificării deșeurilor — acțiunea generală îndreptată spre gospodărirea rațională a resurselor și ridicarea eficienței economice dispune de condiții superioare de desfășurare. Pornind de la necesitatea gospodării și valorificării cu maximă eficiență a tuturor deșeurilor și resurselor secundare, prin decret se stabilesc sarcini și răspunderi pentru ministere, centrale industriale, unități economice, pentru toți cetățenii țării, în vederea luptei împotriva risipei și pentru introducerea deșeurilor și a altor materiale în circuitul economic.

Pentru toate unitățile economice se instituie obligația de a preda, colecta și valorifica deșeurile și resursele secundare ce rezultă din procesele tehnologice, precum și din scoaterea din uz a materialelor, mașinilor, utilajelor și instalațiilor care nu mai pot fi folosite ca atare sau prin recondiționare. În acest sens, s-a introdus măsura obligatorie pentru fiecare unitate economică consumatoare de materii prime și materiale (pentru centrale, ministere, coordonatori de balanță) de a elabora bilanțul anual al folosirii resurselor materiale pus la dispoziție. Evidențind cantitățile de materii prime și materiale introduse în procesele de fabricație, ca și cantitățile ce se regăsesc în produsele finite, acest bilanț determină și cantitatea și structura deșeurilor și a altor resurse secundare fixând parametrii precizii ai obligațiilor și răspunderilor fiecărei unități economice pentru predarea, colectarea și valorificarea acestora. În același sens, decretul fixează planificarea riguroasă a întregii activități, planul de colectare și valorificare a deșeurilor și a altor resurse secundare devenind parte componentă a planului unic de dezvoltare economico-socială, organele de planificare și coordonatorii de balanțe urmînd să evidențieze distinct, în balanțele materiale, participarea deșeurilor și a resurselor secundare precum și a materiilor prime și materialelor ce rezultă din prelucrarea acestora. Este prevăzută, de asemenea, obligativitatea includerii acestora în balanțele materiale, consumarea lor pe bază de repartiții, ca și măsura reducerii cotelor de materii prime și materiale noi alocate prin plan în situațiile în care o unitate nu își îndeplinește sarcinile prevăzute în domeniul predării, colectării și valorificării deșeurilor.

Pentru a se asigura o eficiență sporită a utilizării acestor rezerve, în cadrul planului unic sînt nominalizate distinct și sarcinile în domeniul valorificării superioare a deșeurilor și resurselor secundare, pre-

cum și tehnologiile ce urmează a se asimila sau aplica. Sînt, de asemenea, nominalizate în plan și capacitățile noi de prelucrare a deșeurilor și resurselor secundare, precum și asigurarea mijloacelor de colectare, manipulare, pregătire și depozitare a acestora.

Normarea consumurilor — mijloc principal de planificare

PLANUL NORMĂRII consumurilor pentru cincinalul viitor cuprinde cca. 200 indici și norme de consum referitoare la grupe de produse sau activități, care se detaliază în fiecare plan anual printr-un sistem amplu de normare a consumurilor ce cuprinde, în 1976, aproape 7 000 norme și indici de consum pe produse și grupe de produse, aprobate și urmărite la nivel central, față de 6 200 cit cuprinde planul pe acest an. Prin această extindere a normelor de consum se asigură o cuprindere de peste 90% a consumurilor referitoare la metal, combustibili, energie, precum și la materii prime și materiale de bază specifice industriei metalurgice, chimice, ușoare și industriei lemnului și materialelor de construcții. Adăugînd la acestea și normele de consum aprobate de către ministerele economice și centralele industriale, este evident că se asigură normarea integrală a tuturor consumurilor. În felul acesta, s-au creat premisele unei fundamentări mult mai realiste a planului de aprovizionare, pornind de la structura fizică a producției și norme de consum pe fiecare produs în parte cu influențe pozitive nemijlocite asupra îmbunătățirii aprovizionării. Important este însă ca în cursul executării planului normele de consum planificate să fie riguros respectate pentru a nu crea dezechilibre materiale.

Analizînd gradul de realizare a normelor de consum în sem. I a.c., conducerea partidului a indicat, de curînd, că pentru acele norme la care se înregistrează depășiri, să se alcătuiască colective de specialiști din aparatul ministerelor și din institutele de cercetare și proiectare de profil, care să fie detașate în întreprinderi pînă la stabilirea măsurilor menite să elimine cauzele care au determinat depășirile și să asigure încadrarea strictă în normele aprobate. În scopul prevenirii depășirilor de consum este însă necesar, așa cum s-a hotărît, ca fiecare întreprindere să-și organizeze un sistem de urmărire operativă a consumurilor pe fiecare secție de fabricație și să analizeze decadal modul în care se îndeplinesc normele de consum pentru a putea interveni la timp și a evita nerealizarea nivelurilor planificate.

PROBLEMELE care stau în fața tuturor cadrelor din economie pentru valorificarea superioară a resurselor materiale sînt deosebit de complexe, iar rezolvarea lor necesită, așa cum s-a stabilit de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., abordarea lor într-o concepție calitativ nouă; rezultatele concrete ce vor fi obținute în economisirea materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei sînt indisolubil legate de creșterea prevăzută a eficienței economice, de realizarea însăși a obiectivelor fundamentale înscrise în planurile de dezvoltare economico-socială.

Mircea PIRJOL
dr. ing. Aurelian CONSTANTINESCU

DIN CRONICA ÎNTRECERII

PRODUSE PESTE PLAN

● La 30 milioane kWh se ridică producția de energie electrică furnizată de lucrătorii Termocentralei din Doicești peste sarcinile de plan aferente perioadei care s-a scurs de la începutul anului. Depășirea de plan obținută îndeosebi pe seama creșterii indicilor de utilizare a agregatelor reprezintă îndeplinirea angajamentului asumat în întrecerea socialistă pe 1975.

● Combinatul de lianți și azbociment Birsești, autor al chemării la întrecere adresate tuturor unităților de profil din țară, a realizat, de la începutul anului, o producție globală suplimentară în valoare de 6 500 000 lei. Succesul are la bază, pe de o parte, un important spor al productivității muncii, iar pe de alta — depășirea cu aproape 10 procente a nivelurilor curente prevăzute în graficele de atingere a parametrilor tehnico-economici ai celor trei linii tehnologice intrate în funcțiune recent. El a fost însoțit de reducerea peste plan cu 1,5 lei a cheltuielilor stabilite la mia de lei producție-marfă și obținerea a 250 mii lei beneficii suplimentare.

● Colectivul Uzinei coesochimice de la Combinatul siderurgic Hunedoara a produs în fiecare zi din luna octombrie peste prevederile de plan, cite 480 tone de coes metalurgic, realizat în mare parte din cărbuni de Valea Jiului. Datorită prelungirii duratei de funcționare a bateriilor între reparații și a utilizării cu randament sporit a mașinilor de șarjare și a cuptoarelor, formațiile de lucru din cadrul coescriei au furnizat peste sarcinile de plan la zi, de la începutul anului, 46 500 tone coes metalurgic.

● Minerii de la Roșița, cea mai tînără exploatare carboniferă din Valea Motrului, au extras în plus, de la începutul anului, 80 000 tone cărbune energetic. Rezultat al acțiunilor întreprinse în direcția folosirii mai bune a utilajelor și creșterii cu aproape 10% a productivității muncii pe post, succesul obținut permite acestui colectiv să depășească de peste trei ori prevederea angajamentului asumat în întrecerea socialistă pe întregul an.

● Colectivele de muncă din industria municipiului Sighișoara, care au îndeplinit sarcinile pe întregul cincinal încă la finele anului 1974, au ridicat la 1,2 miliarde lei volumul producției realizate peste prevederile de plan pe perioada 1971—1975. În acest timp au fost livrate în plus utilaje și piese de schimb pentru industria ușoară, produse din faianță și sticlă, confecții textile, materiale de construcții și altele.

INSEMNAȚE ECONOMII MATERIALE

● Energeticienii termocentralelor Ișalnița și Govora-Vilcea au economisit anul acesta o cantitate de combustibil cu care se pot produce mai mult de 50 milioane kilowați-oră energie electrică. La rîndul lor, hidroenergeticienii de la „Porțile de Fier“ au redus cu 1 248 000 kWh consumul de energie electrică sub nivelul prevăzut pentru funcționarea instalațiilor centralei. Acest succes a fost înregistrat în condițiile realizării unei cantități suplimentare de energie electrică, echivalentă cu producția unui grup electroenergetic cu o capacitate de 25 MW, care, în intervalul scurs din acest an, ar fi funcționat fără intrerupere.

REALIZAREA INTEGRALĂ A PLANULUI

— Stadii și cerințe —

PERIOADA acestui sfârșit de an se caracterizează printr-o intensificare a eforturilor întregului nostru popor consacrate realizării sarcinilor planului pe anul în curs, îndeplinirii angajamentului național — cincinalul înainte de termen! Sint ultimele luni ale unui an cu bogate și multiple semnificații în viața economico-socială a țării, cu realizări de prestigiu în toate domeniile de activitate. Sint ultimele luni ale actualei perioade cincinale, care a însemnat prima etapă a procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Răspunzind chemării înflăcărate a partidului de a face totul pentru ridicarea calității activității economice, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor, muncitorii, tehnicienii și inginerii din unitățile productive au desfășurat o amplă și viguroasă întrecere socialistă, în al cărei bilanț, rodnic și mobilizator, se

inscriu fapte de adevărat eroism în muncă. De pretutindeni din țară sosesc vești prin care noi și noi colective raportează cu justificată mândrie realizarea sarcinilor de producție ale planului pe acest an. În același timp numeroase întreprinderi, centrale industriale sau unități teritorial-administrative — orașe, municipii, județe — și-au îndeplinit obiectivele pe ansamblul cincinalului, furnizând economiei naționale sau la export importante cantități de produse suplimentare.

Am întreprins de curind o investigație asupra mersului îndeplinirii planului în județul Mehedinți. Analiza noastră a vizat, atît realizarea planului cincinal pe ansamblul județului, cît și a planului pe anul 1975 la nivelul întreprinderilor. Publicăm în cele ce urmează concluziile acestei analize.

Contribuții la accelerarea creșterii economice

DE LA BUN ÎNCEPUT trebuie subliniat faptul că, prin eforturile comune ale tuturor colectivelor de muncă, prin canalizarea energiilor creatoare ale oamenilor muncii spre obiectivele fundamentale ale dezvoltării, județul Mehedinți a îndeplinit prevederile actualului plan cincinal la 25 septembrie a.c. Este de precizat că planul la export a fost realizat încă de la sfârșitul anului 1974, iar cel de investiții din fondurile centralizate în luna iunie a.c. Avansul cîștigat va permite realizarea, pînă la sfârșitul anului, a unei producții suplimentare de peste 1,6 miliarde lei, materializată în 1,1 miliarde kWh energie electrică, 150.000 t huiă netă, 300 vagoane marfă echivalente pe patru osii, importante cantități de mobilă, țesături și confecții, conserve și preparate din carne etc.

La obținerea acestor succese a contribuit marea majoritate a unităților economice din județ, o serie de întreprinderi realizîndu-și de fapt sarcinile cu mult înainte de termen. Este cazul întreprinderii textile „Cazanele” din Orșova, care a realizat cincinalul cu un an și șapte luni mai devreme, al întreprinderii de vagoane, al Combinatului de prelucrare a lemnului și al întreprinderii de confecții „Porțile de Fier” din Drobeta-Turnu Severin cu mai bine de jumătate de an, al Fabricii de bere și spirt, al întreprinderii de nutrețuri combinate. Atingerea cotelor finale ale cincinalului, care la nivelul județului înseamnă o creștere a producției industriale în 1975 de 2,7 ori în comparație cu 1970, s-a realizat în condițiile diversificării producției și îmbunătățirii parametrilor tehnico-economici ai produselor, ale sporiilor productivității muncii și reducerii costurilor de fabricație.

În prezent atenția este concentrată spre îndeplinirea integrală, la toți indicatorii a obiectivelor planului pe anul în curs și pregătirii cit mai temeinice, sub toate aspectele, a condițiilor necesare trecerii la realizarea sarcinilor pe 1976, primul an al viitorului cincinal.

Dacă analizăm situația din acest punct de vedere observăm că prevederile planului pe acest an se realizează în general în bune condiții, că în numeroase întreprinderi indicatorii cantitativi și calitativi ai planului sint nu numai îndepliniți, ci și depășiți. O situație sintetică, prezentată în

tabelul nr. 1, este cit se poate de concludentă în această privință: 90% din totalul întreprinderilor care au format eșantionul investigației noastre și-au îndeplinit și depășit planul la producția globală și la producția marfă vîndută și încasată, din care aproape jumătate cu valori de peste 5%. Cele mai mari depășiri ale producției marfă au fost înregistrate la Șantierul naval Orșova (peste 40%), la Întreprinderea de nutrețuri combinate (15%) și la Combinatul de prelucrare a lemnului (aproape 7%).

De asemenea, se înfăptuiesc angajamentele asumate în întrecerea socialistă; și, trebuie subliniat că, aceste angajamente reprezintă valori destul de mari — cca. 22% din totalul producției marfă la Întreprinderea de produse zaharoase și aproape 19% la Întreprinderea de vagoane. Desigur, aici s-ar putea pune întrebarea: cit de realist a fost stabilit planul la aceste întreprinderi dacă lasă un spațiu așa de mare pentru suplimentarea producției? La alte întreprinderi însă este evident că aceste angajamente au fost cu mult sub-evaluate; altfel nu ne-am putea explica cum a fost posibilă, de pildă, depășirea lor de patru-cinci ori sau chiar de opt ori! Rămîne, bineînțeles, pozitiv faptul că întreprinderile nu s-au limitat doar la realizarea planului și a angajamentelor, ci s-au străduit să pună în valoare rezervele existente pentru obținerea unui volum de producție cit mai mare.

Obținerea acestor rezultate a presupus asigurarea, încă de la sfârșitul anului trecut, a condițiilor necesare desfășurării normale a proceselor de producție; lărgirea și perfecționarea continuă a bazei tehnice a întreprinderilor; adoptarea operativă a unor soluții eficiente menite să accelereze creșterea producției; ridicarea calificării forței de muncă și crearea cadrului propice

pentru manifestarea inițiativei creatoare a oamenilor muncii.

Investigația noastră a evidențiat faptul că pregătirea și asigurarea din timp a bazei tehnico-materiale a producției s-a impus, în multe întreprinderi, ca factorul principal care a determinat realizarea în condiții superioare a planului. Începutul anului a găsit întreprinderile într-o situație mult mai favorabilă în comparație cu perioada corespunzătoare a anului anterior. Aceasta atît sub aspectul nominalizării producției, respectiv al precizării în detaliu a producției fizice, a sortimentelor ce urmau a fi realizate, cît și sub cel al încheierii contractelor de desfacere.

Pe de altă parte, o contribuție nu mai puțin însemnată au adus măsurile care au vizat introducerea unor noi mașini și utilaje, a unor tehnologii perfecționate, cum și cele de îmbunătățire a organizării producției pe fluxurile de fabricație și a muncii. La Combinatul de prelucrare a lemnului a avut loc o reamplasare a utilajelor la furnire estetice, a fost modernizat transportul intern la fabrica de cherestea și, de asemenea, a fost modernizat depozitul de cherestea al fabricii de mobilă, în timp ce la Întreprinderea forestieră Orșova s-a extins mecanizarea unor operații grele și au fost aplicate tehnologii noi de exploatare a arborilor cu coroană, cu prelucrarea în platformele de preindustrializare. Deosebit de eficientă s-a dovedit la această întreprindere extinderea acordului global la 75% din numărul mediu scriptic față de 62,7% la sfârșitul anului trecut.

Cu o intensitate mai mică sau mai mare au acționat și alte măsuri, cum ar fi întărirea asistenței tehnice în schimbul II și folosirea mai judicioasă a timpului de lucru (Întreprinderea de confecții „Porțile de Fier”), utilizarea integrală a capacității de producție (Întreprinderea de nutrețuri combinate), aprovizionarea ritmică etc.

Planul — nu numai global, ci și pe sortimente

ESTE incontestabil că întreprinderile mehedințene au obținut rezultate deosebite în îndeplinirea sarcinilor de plan. Nu este mai puțin adevărat însă și faptul că rezervele interne care pot înlesni o mai de-

Tabelul nr.1

Realizarea planului de producție și export pe primele 9 luni a.c.

Producția globală		Producția marfă vîndută și încasată		Export	
1	2	1	2	1	2

70,0-99,9	10	85,0-99,9	10	72,0-99,9	20
100,0-104,9	50	100,0-104,9	50	100,0-109,9	60
105,0-109,9	30	105,0-109,9	30	110,0-114,9	10
peste 110,0	10	peste 110,0	10	115,0-119,9	10

1) realizări față de plan
2) % din total întreprinderi analizate

Tabelul nr.2

Realizarea unor indicatori privind eficiența activității productive pe primele 9 luni 1976

Productivitatea muncii	Cheltuieli la 1000 lei producție - marfă (8 luni)	Beneficii (8 luni)
90,0-99,9 20	94,0-96,9 30	40,0-99,9 30
100,0-104,9 30	97,0-99,9 60	100,0-109,9 30
105,0-108,9 50	100,0 10	110,0-139,9 20
		140,0-300,0 20

1) Realizări față de plan

2) % din total întreprinderi analizate

Pentru o mai bună desfășurare a producției viitoare este necesar, totodată, să se întreprindă măsuri hotărâte pentru asigurarea pieselor de schimb, a mijloacelor de transport (întreprinderea de produse zaharoase explică neonorarea unor contracte tocmai din această cauză), pentru asigurarea forței de muncă și micșorarea fluctuației (la întreprinderea forestieră) etc.

Dacă acest ultim fapt se datorește la Șantierul naval Orșova dobânzilor bancare pentru împrumuturi restante, ca urmare a reșezării prețurilor la materia primă necesară, în alte cazuri, explicația trebuie căutată în modul necorespunzător de pregătire și desfășurare a proceselor de producție.

Date fiind importante rezerve interne disponibile, pe care investigația noastră le-a relevat doar în parte, se cere acționat în fiecare întreprindere cu consecvență pentru reducerea cheltuielilor materiale, încadrarea în normele de consum, gospodărirea rațională a materiilor prime și materialelor.

„Parametrii” eficienței

SPORIREA eficienței economice a constituit o direcție principală de acțiune în întreprinderile analizate. Faptele sînt edificatoare în acest sens (tabelul nr. 2) chiar dacă ne oprim mai pe larg la semnalarea a doar două aspecte:

1) **Reducerea consumului specific de materii prime** a reprezentat un punct de convergență al eforturilor. La întreprinderea de vagoane au fost realizate economii de metal de peste 1600 tone prin proiectarea șasiului la vagonul cisternă cu 4 osii, folosirea resturilor de tablă de la debitarea fundurilor de la cazane etc. Și la Combinatul de prelucrare a lemnului s-a acționat pentru urmărirea riguroasă, lună de lună a încadrării în cantitățile de materiale de pe fișele-limită, pentru respectarea programului de economisire și valorificare superioară a materiei prime adoptat încă de la începutul anului. Astfel, dacă analizăm tabloul realizărilor normelor de consum pe 9 luni observăm la placaj o economie de 213 mc, iar la furnire de 72 mc bușteni fag etc.

2) **Minimalizarea cheltuielilor neeconomice** care a necesitat o investiție masivă de spirit gospodăresc și inventivitate în slujba raționalizării activității productive, a avut incidente certe pe planul eficienței. La întreprinderea de vagoane reducerea la jumătate a nivelului cheltuielilor neeconomice față de aceeași perioadă a anului trecut a avut o contribuție importantă pentru ca pe 8 luni a.c. cheltuiala la 1000 lei producție marfă să fie sub nivelul prevăzut și cu 2,4 procente mai mică față de cea înregistrată în 1974.

O analiză mai aprofundată a rezultatelor dobîndite permite să evidențiem faptul că realizările ar fi putut avea un cunoscător mult sporit dacă nu ar fi fost diminuat de unele depășiri de norme, de volumul rebuturilor etc. Uneori, chiar în cadrul aceleiași întreprinderi, ceea ce se economisește într-o secție se irosește în alta, ceea ce se câștigă cu efort la un produs se pierde la un altul. La Combinatul de prelucrare a lemnului pe primele 9 luni a.c. au fost depășite normele de consum de lobde pentru PFL cu peste 1900 mc. Aceasta a diminuat rezultatele bune obținute în gospodărirea chibzuită a deșeurilor, astfel încît pe totalul materiei prime necesare pentru PFL economiile în această perioadă s-au cifrat doar la 55 mc. Depășirea se datorează unui complex de factori tehnico-organizatorici, printre care la loc de frunte figurează faptul că tocătoarele funcționează defectuos. Cine și cînd trebuia să le repare? O întrebare la care colectivul de ingineri și tehnicieni ai fabricii trebuie să răspundă.

La aceasta se adaugă în anumite întreprinderi volumul rebuturilor, uneori în creștere față de anul trecut, și cantumul ridicat al cheltuielilor neeconomice.

Producția anului 1976 — pregătită temeinic

PREGĂTIREA temeinică a cincinalului viitor reprezintă un obiectiv fundamental pentru toate întreprinderile mehedintene. În unitățile economice analizate, planurile complexe de măsuri adoptate au favorizat încă de pe acum desfășurarea unor acțiuni eficiente.

Asigurarea bazei materiale a planului pe 1976 se desfășoară cu intensitate sporită — la întreprinderea de vagoane a fost nominalizată întreaga producție atît pentru beneficiarii interni, cit și la export, contractele depășind 50%, iar în cadrul Șantierului naval Orșova lucrările pentru viitorul an au fost contractate în proporție de 98%, rezultate corespunzătoare putînd fi semnalate și la întreprinderea de confecții „Porțile de Fier”. Desigur, faptul că această acțiune se desfășoară accelerat este un lucru bun. Nu trebuie uitat însă că în conformitate cu normativele în vigoare acțiunea de contractare cu beneficiarii și furnizorii de materii prime și materiale trebuia să fie încheiată. Ținînd seama de acest lucru se impune ca în cel mai scurt timp să fie **definitivate contractările pentru 1976, pentru ca producția să se poată desfășura normal încă din primele zile ale noului an.**

La rîndul ei, pregătirea tehnico-organizatorică a producției este minuțios realizată sub diferite aspecte: la întreprinderea de vagoane a fost asigurată întreaga documentație de execuție pentru trimestrul I, iar la Șantierul naval, pe lîngă lansarea comenzilor de piese turnate, s-a stabilit și volumul pieselor de schimb necesare întregului an.

În același cadru al preocupărilor pentru producția viitoare se înscrie și ridicarea nivelului pregătirii profesionale. Din mulțimea exemplurilor pot fi prezentate eforturile desfășurate la întreprinderea forestieră Orșova pentru recrutarea și pregătirea forței de muncă necesară realizării sarcinilor sporite de perspectivă. Cursuri de calificare, prin care vor fi calificați peste 200 de muncitori, sînt inițiate și la întreprinderea de confecții „Porțile de Fier”, acțiuni ce vor avea influențe favorabile pe planul sporirii productivității muncii, al ridicării calității produselor etc.

Consecvența cu care aceste măsuri sînt transpuse în planul practicii este determinantă pentru ca producția anului viitor să aibă pregătit un start favorabil.

Stere GIOGA
Bogdan PADURE

Puncte de vedere

Conceptul de gestiune economică

CEL MAI ADESEA, în literatura de specialitate conceptul de gestiune economică este legat de organizarea și funcționarea unităților economice (întreprinderi, centrale etc.). Desigur, acest punct de vedere nu are nimic eronat, dar se pune întrebarea dacă prin această circumscriere a gestiunii economice numai la un anumit nivel organizatoric, nu limităm sensul și conținutul gestiunii economice. De asemenea, se ridică uneori problema asupra modului în care trebuie înțelese diferitele trăsături ale gestiunii economice în sistemul unitar al economiei socialiste, asupra efectelor pe care le pot avea anumite măsuri în manifestarea gestiunii economice.

În limbajul curent nu a devenit încă pregnantă delimitarea între gestiunea economică, ca formă concretă de manifestare a cerințelor unor legități economice, de cea de gestiune, în sensul său de evidență a unor bunuri materiale și valori, de păstrare a integrității lor. Distincția însă se impune și n-ar fi lipsit de interes ca în timp să se aducă și o anumită specializare pentru

cel de al doilea termen (de exemplu, gestionarea bunurilor materiale și a valorilor).

Dacă se cercetează problema sub aspectul istoric, trebuie să reamintim că termenul de „gestiune economică” a avut mai multe „metamorfoze”: autonomie gestionară, gospodărire socialistă ș.a. Este adevărat, aceste „metamorfoze” nu au fost întotdeauna legate și de modificări în conținutul propriu-zis al gestiunii economice. Termenul prezent ni se pare că exprimă mai bine conținutul noțional, că se apropie mai mult de terminologia consacrată în alte țări, ceea ce justifică în bună parte și audiența sa largă. Există și nuanțe în folosirea acestui termen, în funcție de nivelul organizatoric: în paralel, cel puțin în legislație, sunt utilizate și alte noțiuni, cum ar fi: organizarea unităților în „regim economic” sau după „principii economice” (în cazul unităților de cercetare științifică); organizarea după principiul mijloacelor extrabugetare (în cazul anumitor unități social-culturale).

Conținutul noțiunii

CLARIFICAREA problemelor de mai sus reclamă câteva precizări asupra conținutului gestiunii economice. După opinia noastră, **gestiunea economică este forma organizatorică care creează dependența necesară între eforturi și rezultate, în vederea punerii în valoare a posibilităților de minimizare a cheltuielilor și de maximizare a rezultatelor.** Existența gestiunii economice, după cum s-a arătat, răspunde unor cerințe obiective, legităților care guvernează economia socialistă.

Aplicabilitatea principiului gestiunii economice nu are loc în mod spontan, ci printr-o activitate conștientă, fiind seamă de condițiile existente în fiecare etapă a dezvoltării și de țelurile politicii economice, de particularitățile fiecărei ramuri etc. De această activitate conștientă depind și rezultatele practice. Totodată, punerea în aplicare a principiului gestiunii economice nu constituie un act singular, ci se realizează la impactul cu alte principii și criterii organizatorice (între care cel mai important este principiul centralismului democratic). Deși adesea discutăm despre organizarea unităților după principiul gestiunii economice (iar nu după mai multe principii), acesta trebuie înțeles în sensul că gestiunea este cea care imprimă o serie de forme și metode specifice desfășurării activităților economico-financiare.

Iată, pe scurt, cadrul de la care vom porni în judecățile ulterioare și în funcție de care vom examina unele din punctele de vedere cuprinse în prezent în literatura de specialitate. Dacă acceptăm acest cadru, implicit trebuie să delimităm ceea ce este propriu pentru gestiunea economică de ceea ce nu este legat în mod direct de gestiunea economică: ceea ce este esențial pentru gestiunea economică de ceea ce este derivat din gestiunea economică și structurat în funcție de o serie de alte caracteristici. Neclaritățile care se ivesc uneori au punctul de plecare, după părerea noastră, tocmai în tendința de absolutizare a principiului gestiunii economice, a uneia sau alteia din formele sale de manifestare.

Organizarea industriei pe centrale și întreprinderi are la bază principiul gestiunii economice, dar nu derurge din acest principiu. Centrala industrială, ca mare unitate economică autonomă, reunește întreprinderi, fabrici, uzine etc., avându-se în vedere unul sau mai multe criterii constitutive (omogenitatea producției și a teh-

nologiilor de fabricație, integrarea pe baza produselor finite ș.a.). Ca regulă, centralele industriale sunt structurate pe una din marile întreprinderi; restul unităților au propria lor structură funcțională, propria lor gestiune. În mod asemănător se pune problema și în celelalte ramuri ale economiei.

Forme și metode în funcție de structurile organizatorice

MAI MULT, formele și metodele gestiunii economice sunt modelate în funcție de anumite structuri organizatorice. Așa, de exemplu, în măsura în care o anumită structură organizatorică nu permite ca o unitate (sau subunitate) să dobândească personalitate juridică, nu înseamnă că ea n-ar putea fi organizată după principiul gestiunii economice, adică să fie aplicate asemenea forme și metode încât să se satisfacă obiectivele de bază ale gestiunii. În acest caz, unitatea economică nu va avea relații economice directe, raporturi juridice cu alte unități, ci relațiile de aprovizionare și desfacere se vor realiza fie de către acea unitate în numele centralei (prin imputernicirea de rigoare), fie de către centrală. De asemenea, unitățile respective nu au de obicei relații de credit cu băncile, nu încheie bilanț contabil propriu, dar dispun de o evidență bănească a resurselor cheltuite și a rezultatelor obținute. Desprindem astfel că **personalitatea juridică**, cu toate elementele însoțitoare, deși apare ca o formă specifică gestiunii economice, nu constituie o condiție obligatorie pentru orice unitate organizată după principiul gestiunii economice.

Observații similare trebuie făcute și în legătură cu organizarea relațiilor financiar-bugetare. În sistemul actual, centralele au relații bugetare directe, căci la nivelul lor se efectuează repartitia deplină a beneficiilor. Chiar și atunci când întreprinderile subordonate fac vârsăminte la buget, operațiunea are loc în numele centralelor și în limita obligațiilor ce revin acestora din urmă. Soluția este dependentă de conceptul funcțional care stă la baza centralei, iar nu de gestiunea economică. Importantă este sublinierea că această soluție nu dă temei pentru a considera gestiunea economică a întreprinderilor ca fiind inferioară ori incompletă în raport cu centralele.

Mergând mai departe cu cercetarea problemei, trebuie să arătăm că gestiunea e-

conomică este deseori identificată cu unitatea economică, cu o anumită funcționalitate și structură organizatorică, mai mult sau mai puțin compactă. Se omite faptul că despre gestiune economică ar trebui discutat nu numai începând cu întreprinderea sau cu celelalte unități economice, ci și în cadrul lor. În acest sens trebuie să avem în vedere că rezultatele întreprinderilor sunt componenta rezultatelor unor subactivități, desfășurate pe secții, ateliere etc., care sunt susceptibile de a fi organizate în concordanță cu obiectivele de bază ale gestiunii economice. Dacă organizarea internă a fiecărei unități răspunde elementelor de bază ale gestiunii — aceasta constituie o altă problemă, de care nu ne ocupăm în materialul de față. Importantă este sublinierea că gestiunea este prezentă ori de câte ori activitățile interne sunt astfel organizate încât să existe legătura dintre resursele consumate și rezultatele obținute.

Comensurarea bănească a rezultatelor nu constituie un element distinctiv pentru orice formă a gestiunii economice. La nivelul secțiilor, atelierelor etc. comensurarea poate avea loc și în expresie naturală, iar rezultatele pot fi exprimate printr-un sistem de indicatori calitativi, în schimb, la nivelul unităților economice este specifică comensurarea bănească; este necesar ca obiectivele gestiunii economice să-și găsească concretizarea în realizarea unor venituri cât mai mari, care să permită atât acoperirea cheltuielilor, cât și **obținerea unei rentabilități cât mai înalte.**

Tipuri de gestiune

FE BAZA celor arătate pînă acum, exprimăm opinia că mai indicat ar fi să discutăm de **tipuri de gestiune economică**, cu o serie de caracteristici proprii, în funcție de particularitățile activităților, de treapta organizatorică etc. Astfel, în cazul unităților productive (proprietate de stat), ar putea fi luate în considerare următoarele tipuri principale: tipul de gestiune specific formelor organizatorice anterioare unităților economice; tipul de gestiune propriu întreprinderilor și altor unități economice, cu personalitate juridică sau fără personalitate juridică; tipul de gestiune caracteristic centralelor și altor mari unități. Desigur, tipuri specifice de gestiune economică au unitățile cooperatiste.

Este adevărat, literatura de specialitate ne-a obișnuit mai mult cu tipul de gestiune

ne al întreprinderilor cu personalitate juridică, pe reprezentarea căruia au și fost stabilite trăsăturile gestiunii (între care, autonomia funcțională, cointeresarea materială și răspunderea materială); au fost analizate cimpul de acțiune al unităților cu gestiune economică, drepturile și obligațiile lor. Mai puțin cercetate sînt celelalte tipuri de gestiune economică, resimțindu-se lipsa unei lucrări cu caracter monografic, care să îmbrățișeze problema gestiunii economice în întreaga sa complexitate.

O serie de elemente specifice gestiunii economice au pătruns și se extind și în domeniul social-cultural, cunoscut în trecut ca fiind clasic pentru „regimul bugetar” (de acoperirea integrală a cheltuielilor din buget). Astfel, se tinde în tot mai mare măsură spre „autofinanțare” (de pildă, în cazul anumitor unități de învățămînt, activităților practice), spre folosirea directă a propriilor venituri pentru acoperirea cheltuielilor.

Autonomia funcțională a unității și mecanismul economiei naționale

ÎNSĂȘI TRATAREA gestiunii economice a întreprinderilor ni se pare că este susceptibilă de anumite clarificări. În acest sens, prezintă interes semnificația ce se acordă autonomiei funcționale a unităților în mecanismul economiei socialiste, în care sînt reglementate raporturile dintre fondurile unităților și fondurile centralizate ale statului. Este adevărat, astăzi nu se mai tinde către o înțelegere simplistă a autonomiei funcționale, ca un drept atribuit unităților de a acționa, într-o măsură mai mare sau mai mică, de sine stătător, în afara planului. Cu toate acestea, autonomia unităților este uneori prezentată independent de plan, oarecum ca o contrapondere a planului. Aceasta și ca o consecință a faptului că între întreprinderi și organele lor tutelare pot fi utilizate, uneori, metode administrative de conducere. Economia socialistă constituie un tot unitar, iar din acest punct de vedere gestiunea, autonomia întreprinderilor nu pot fi statornicite decît în limitele funcționale ale unor subsisteme din cadrul sistemului. Acest aspect trebuie întregit și cu concepția generală asupra conducerii și planificării economiei naționale, asupra planului național unic, cu principiul centralismului democratic.

În aceste condiții, autonomia funcțională a unităților este circumscrisă planului, este subordonată cerințelor planului. Acțiunile și inițiativa unităților economice trebuie să se manifeste în temeinica fundamentare a propunerilor de plan, iar, după aprobarea planului, în îndeplinirea în condiții de eficiență sporită a sarcinilor stabilite. În ultimă instanță, nu „gradul” de autonomie funcțională este cel care dă „calitatea” gestiunii, ci rezultatele dobîndite, eficiența înregistrată de fiecare unitate. Mai mult, autonomia funcțională constituie în fapt un mijloc și anume de realizare în condiții optime a sarcinilor de plan.

Dacă autonomia funcțională nu poate fi concepută în afara planului, atunci și așezarea corectă a planului pe unități și subunități dobîndește o importanță primordială. Un plan subestimat nu stimulează unitățile în punerea în valoare a rezervelor de care ele dispun, după cum unul supraestimat creează o situație grea unităților.

Se manifestă uneori tendința de a se „argumenta” necesitatea înlăturării unei anumite „rigidități” a planului, trecerii la adaptarea mai operativă a sarcinilor în cursul execuției. După părerea noastră, o

serie de probleme nu constau în plan (sau în primul rînd în plan), ci în unele neajunsuri care s-au manifestat în trecut în pregătirea sa. De remarcat, această pregătire nu este rezumabilă numai la faza de plan, o serie de obiective și măsuri implicînd o activitate susținută cu mult timp înainte — de 1—2 ani și chiar mai mult (de exemplu, atunci cînd reducerea nivelului cheltuielilor materiale se sprijină pe noi procedee tehnologice). Fără îndoială, dacă nevoia reclamă, planul poate fi readaptat în funcție de factorii noi (interni sau externi), însă cu respectarea competențelor stabilite și fără ca pe această cale să fie „legalizate” anumite deficiențe ale unităților, să fie puse de acord sarcinile cu realizările. Totodată, gestiunea unităților trebuie să se sprijine pe un sistem fundamentat de indicatori, strict corelați între ei.

„Dotarea” — un termen cu conținut depășit

DEOSEBIT DE COMPLEXĂ este problema relațiilor dintre fondurile unităților și fondurile centralizate. Unitățile economice au menirea de a produce, de a multiplica resursele încredințate de societate. Prin fondurile centralizate, și în primul rînd prin bugetul statului, în care se concentrează o parte din venitul net, se asigură finanțarea noilor obiective economice, determinate pentru dinamismul economiei și îmbunătățirile sale structurale. În aceste coordonate, relațiile dintre unități și fonduri centralizate nu pot avea decît un caracter economic. De aici și decurge principiul — statuat de altfel și prin lege — potrivit căruia orice sumă avansată de societate trebuie restituită. Prin urmare, relația este de avansare de fonduri, care trebuie să fie restituite în termene cît mai scurte, iar nu de finanțare „nerambursabilă”. În acest context, însăși actul de „dotare”, în conceptul său inițial — de transmitere nerambursabilă de fonduri — nu mai poate fi menționat în literatură și practica economică.

Pentru unitățile economice organizate pe principiul gestiunii economice este deosebit de important ca, pe baza rezultatelor financiare obținute, fiecare din ele să-și poată constitui propriile fonduri de dezvoltare și cointeresare, să participe într-o măsură din ce în ce mai mare la formarea fondurilor centralizate. Constituirea și utilizarea fondului propriu de dezvoltare antrenează întreaga răspundere din partea unităților economice.

Uneori, și-a făcut loc părerea, dacă nu în literatură, cel puțin în activitatea practică, că unitățile economice ar trebui să dispună „după voie” de propriile fonduri de dezvoltare, ca o premisă pentru manifestarea deplină a gestiunii lor. În legătură cu aceasta trebuie avut în vedere că fondul propriu de dezvoltare al unităților economice este o componentă a fondului național de dezvoltare economico-socială. Denumirea lui de „propriu” caracterizează faptul că fondul se constituie și se utilizează direct la nivelul unităților, ceea ce constituie o pirghie în cadrul gestiunii economice de a stimula întreprinderile și centralele în realizarea sarcinilor de plan, în îmbunătățirea propriilor rezultate.

Adevărul este că lipsa unui sistem de competențe în utilizarea fondurilor ar slăbi gestiunea economică, ar crea o anumită dispersiune a resurselor, de multe ori pentru obiective care nu sînt de primă necesitate. Iată de ce existența unor norme și normative care să stea la baza utilizării fondului propriu de dezvoltare, și în general a fondurilor de care dispun unitățile, constituie o condiție pentru a se asigura un anumit nivel al eficienței acestor

resurse. În același timp, trebuie ținut seama că, în condițiile în care există un plan național unic, în mod iminent toate resursele unităților trebuie coordonate și dirijate în mod unitar. Dacă s-ar proceda într-alt fel, cu o anumită pondere și frecvență a fenomenului, inevitabil se ajunge într-o perioadă de timp — mai scurtă sau mai îndelungată — la unele dereglări în economie, la anumite disproporții față de obiectivele politicii economice (cu toate că la început gestiunea unor unități pare a fi devenit mai „înfloritoare”).

Prin conținutul său, gestiunea economică trebuie să se sprijine pe un sistem riguros de responsabilități, pe un control responsabil, o evidență și un sistem informațional bine pus la punct. Responsabilitățile nu sînt întotdeauna stratificate pe toate nivelurile organizatorice sau nu sînt precis formulate. De aici și greutatea în „localizarea” unor deficiențe. Or, este cunoscut că fenomenele de irosire a resurselor, de neglijență față de modul în care sînt gospodărite mijloacele materiale și bănești sînt întreținute de defecțiunile interne organizatorice, de lipsa unor sarcini stabilite cu rigurozitate pentru fiecare compartiment de activitate. Latura preventivă a controlului trebuie să devină dominantă, știut fiind că, pentru unități și pentru societate în ansamblu, este mult mai util ca anumite cheltuieli (ilegale, inoportune etc.) să fie oprite, decît să se constate ulterior abaterile, după ce efectele s-au declanșat. Tocmai această latură a controlului a fost multă vreme subestimată, în ultimul timp luîndu-se măsuri pentru întărirea ei, ceea ce se răsfrînge pozitiv asupra întregii gestiuni a unităților.

Evidența și sistemul informațional sînt susceptibile de perfecționări. Adeseori, unele date (cum ar fi cele privitoare la situația stocurilor, la consumuri) sînt cunoscute la intervale prea mari de timp. În locul măsurilor operative pentru înlăturarea deficiențelor se recurge în unele cazuri la explicarea anumitor factori „independenți” de activitatea unităților. În aceste condiții, programele de măsuri pe aceeași temă se succed de la o etapă la alta, devenind pentru unități mai mult un mijloc de a se depăși o fază „critică”, iar nu instrumente pentru remedierea deficiențelor, pentru trecerea la o etapă calitativ superioară. De asemenea, acțiunile organelor de control din afara unității devin și ele frecvente, fără ca întotdeauna să se obțină rezultatele scontate.

Anumite laturi ale gestiunii economice sînt uneori mai puțin studiate, deși ele au o mare importanță. În acest cadru trebuie amintită lichiditatea unităților, capacitatea lor de a face față plăților. Acest aspect a devenit deosebit de complex, date fiind multitudinea relațiilor pe care le au unitățile, extinderea și diversificarea activității comerciale pe piața internă și externă. De aceea, orice conducere eficientă are în vedere zi de zi gradul de lichiditate al unității, cercetează toate acțiunile preconizate prin prisma efectelor asupra capacității de plată, depistează și ia măsuri din timp asupra eventualilor factori care ar putea crea complicații asupra situației financiare.

PE BAZA hotărîrilor partidului, au fost luate deja o serie de măsuri pentru îmbunătățirea și extinderea gestiunii economice. Opiniile de mai sus sînt menite să atragă atenția asupra citorva domenii susceptibile de a fi perfecționate în continuare.

AI. BABE

Curtea Superioară de Control Financiar

ESTE CUNOSCUTĂ atenția pe care amplul program de dezvoltare a României socialiste, adoptat de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, o acordă accentuării procesului de modernizare a agriculturii, în cadrul căruia zootehniei îi este asigurat un loc prioritar.

Factorul modernizare, ca unul dintre cei mai importanți ai progresului în zootehnie, capătă dimensiune cu atât mai mare cu cât, stabilindu-se creșterea ponderii sectorului zootehnic în structura producției globale agricole de la 41,2% în 1970 la 50% în 1990, producția globală va crește, în aceeași perioadă, de aproape 3 ori. Ca urmare, trebuie imprimat un ritm anual intens de creștere a efectivelor și mai ales a producțiilor animaliere, net superior ritmului de sporire a producției globale agricole în general, prevăzut la 4,4—6% anual.

Eficiența politicii promovată consecvent în zootehnie în ultimii 10—15 ani în țara noastră este demonstrată și de faptul că deținând 451 000 unități animale (bovine, porcine și ovine) la 1 milion locuitori, România se situează înaintea unor țări europene cu tradiție în creșterea animalelor (Anglia — 337 000, R.F.G. — 302 000, Italia — 212 000, Suedia — 30 900, Austria — 438 000, Norvegia — 329 000, Spania — 230 000, Portugalia — 217 000, Olanda — 437 000, Belgia — 400 000, Cehoslovacia — 407 500), fiind depășită, neesențial însă, de R.D.G. — 466 000, Ungaria — 479 000, Franța — 490 000.

Pentru a ilustra și mai bine rolul factorului modernizare în dinamizarea producției zootehnice este de menționat accentul ce se pune pe aspectul calitativ al măsurilor preconizate în dezvoltarea zootehniei, între ritmurile și nivelele de atins și cele ale producțiilor fiind diferențe nete în favoarea ultimelor. Astfel, în timp ce efectivele de bovine vor crește, în perioada 1975—1990, cu 33,7%, producția medie de lapte pe vacă furajată va spori, în aceeași perioadă, cu 107,6%. Efectivul total de ovine va fi în 1990 cu 43,6% mai mare decât în 1974, în timp ce producția medie de lână va spori cu 113,6%. Același aspect este caracteristic și producției porcinelor, păsărilor și celorlalte specii și categorii de animale.

Materializarea acestei concepții în dezvoltarea unui sector atât de important cum este zootehnia, nu este posibilă decât parțial dacă nu se aplică un complex de măsuri de modernizare a tuturor fazelor ce determină producția: organizarea reproducției, selecția, întreținerea, obținerea prelucrării și valorificarea produșilor și producțiilor zootehnice.

Această orientare justă este demonstrată de înseși rezultatele obținute până în prezent în țara noastră, procesul de modernizare fiind conceput încă de la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. și dezvoltat de cel de-al X-lea Congres al P.C.R.

Dezvoltarea zootehniei de tip industrial, atât în sectorul agricol de stat cât și în cel cooperatist, prin construirea de obiective

moderne, prin perfecționarea tehnologiilor de exploatare, introducerea elementelor de mecanizare și chiar de automatizare a proceselor de producție, popularea cu animale din rase și hibridi de mare productivitate, explică, în bună măsură, atât creșterea pe total țară a efectivelor, la bovine cu 21,2%, la ovine cu 6,1% și la porcine cu 59,6%, în 1974 față de 1965, dar mai ales a producției totale cu 77,2% la carne, cu 42,2% la lapte și cu 85,2% la ouă. În in-

- Locul României în ierarhia țărilor europene crescătoare de vite;
- Cunoaștem valențele modernizării unei activități prin excelență tradiționale?
- Efective, dar mai ales randamente!
- Modalități de sporire a potențialului genetic...
- CASĂ-RASĂ-MASĂ — un triptic determinant al performanțelor tehnice și economice;
- Un record mondial și câteva rețete de îngrășare...

treprinderile agricole de stat și cooperati-vele agricole de producție influența procesului de concentrare, specializare, industrializare și chiar integrare a producției zootehnice este și mai evidentă; în aceeași perioadă (1965—1974) producția de carne, de exemplu, a crescut cu 107,9%, iar cea de ouă cu 298,5%.

Procesul este caracteristic și dezvoltării zootehniei din unele țări avansate. Așa de exemplu, în Franța, ponderea producției animale în producția globală agricolă a crescut de la 44% în 1939 la 56% în 1974. În timp ce efectivul total de bovine a crescut, în Franța, de la 20,7 mil. în 1966 la 23,9 mil. în 1974, adică cu 15,4%, producția medie de lapte pe vacă furajată a crescut, în aceeași perioadă, de la 2 500 l. la 3 500 l., adică cu 40%.

În țara noastră alocarea mijloacelor materiale și financiare necesare dezvoltării zootehniei pe baze industriale, corespunde pe deplin intereselor dezvoltării mai rapide și eficiente a producției în zootehnie (tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

Ponderea producției realizate în 1980 prin tehnologii de tip industrial în cele două sectoare

Indicatori	1980	
	I.A.S.	C.A.P.
Carne de pasăre	100	42
Ouă	100	60
Carne de porc	70	63

Modernizarea ameliorării animalelor și în primul rând a reproducției, ca principal și cel mai eficient mijloc în ameliorare, constituie o altă coordonată fundamentală a dezvoltării zootehniei româ-

nești. Plecând de la cuceririle științei și practicii actuale mondiale și autohtone, care în domeniul ameliorării și reproducției a luat proporțiile unei adevărate revoluții, programul de modernizare a creșterii animalelor preconizează măsuri tehnice, materiale și financiare care să permită punerea în valoare, în cel mai scurt timp, a noilor cuceriri, în vederea creșterii permanente a potențialului genetic al populațiilor de animale din țara noastră.

Este cunoscut că, astăzi, pentru prăsilă, nu se alege decât un singur reproducător din 14—15 supuși verificării. Dat fiind programul extrem de rapid și sigur antecalculat, după recoltarea a 50—60 mii doze de material seminal reproducătorii aleși sînt sacrificați, indiferent de valoarea lor, scurlindu-se perioada de întreținere (pînă la cunoașterea rezultatelor testării) de la 6 ani la 2,5—3 ani, deoarece se știe cu precizie, că generația următoare produce exemplare net superioare celor sacrificate.

Extinderea metodei congelării materialului seminal, pe lângă economia de reproducători (un reproducător este suficient pentru 6 000 vaci în loc de 1 300 în cazul folosirii materialului seminal refrigerat și de 75 de vaci la monta naturală), prezintă o serie de alte avantaje legate de creșterea intensității selecției, creșterea gradului și ritmului de ameliorare, prevenirea unor boli, etc. Rațiuni tehnice și economice conduc din ce în ce mai mult la scăderea vârstei de introducere a vițelilor la reproducție, azi vorbindu-se din ce în ce mai mult de vârsta de 12 luni, față de 18—24 luni, pînă nu de mult.

Verificarea animalelor folosite în procesul de reproducție, cu alte cuvinte testarea după performanțe proprii și capacitatea de a transmite la urmași însușiri îmbunătățite, capătă noi valențe, se adîncește, păstrînd vechiul criteriu al ascendenței numai ca un element informativ general și punct de plecare în alegere. Astăzi, masculilor li se fac un număr sporit de teste și ceea ce este de remarcă, femelele sînt supuse unor verificări amănunțite asupra capacității de a asigura producției și produși cu calități îmbunătățite.

Perfecționarea tehnicii transplantului de zigoti a permis să se vorbească despre aplicabilitatea metodei pe scară industrială, ceea ce va permite ca într-o perioadă de timp dată, cu un același număr de vaci de mare productivitate să se producă un număr mai mare de viței. Sînt organizații specializate care au reușit să realizeze în interval de 15 luni cîte 5 viței de la fiecare vacă donatoare. Există și cazuri cînd de la o singură vacă donatoare, la o singură colectare de ovule fecundate, s-au realizat 12 gestații la 12 vaci receptoare.

Toate acestea sînt de fapt argumente care au determinat prevederea înființării unei rețele de stat de testare a reproducătorilor și producere a materialului seminal congelat, a unui centru de transplant

de zigoți la taurine, generalizarea însă-mînțării artificiale la ovine și porcine, organizarea unei rețele de ferme de elită, în care să se cunoască cele mai valoroase efective din țara noastră. Toate aceste măsuri și altele, au în vedere punerea în valoare și creșterea continuă a potențialului genetic al populațiilor de animale, posibilitățile fiind din acest punct de vedere nelimitate. Recordul mondial al producției de lapte, deținut de vaca Corinne din rasa Holstein American, care în 365 de zile a produs, în 1974, o producție de 23 024 kg lapte, cu 702 kg grăsime dovedește posibilitatea sporirii potențialului genetic al populațiilor de animale existente.

Din trioul factorilor cu nuanță de proverb și cu adevăr de nemăsurat: CASA—RASA—MASA, care a determinat întotdeauna și va determina mult timp de aici înainte performanțele tehnice și economice în zootehnie, procesul de modernizare vizează, în egală măsură, producerea, conservarea și utilizarea furajelor din toate sortimentele.

Valorificarea la maximum a însușirilor genetice favorabile încorporate în hibridii de păsări și porci este aproape imposibilă fără o nutriție echilibrată, cu un nivel energetic și proteic determinat, cu un anumit raport între diversele micro — și macro — substanțe, cu factori care să stimuleze producția, în măsură să prevină îmbolnăvirile, să asigure o dezvoltare și o producție pe cit de echilibrată pe atît de uniformă și de calitate.

În acest scop este prevăzută dezvoltarea unei puternice industrii de prelucrare a furajelor combinate, ca principal pivot în asigurarea unei nutriții echilibrate la toate speciile de animale, în valorificarea

la cel mai înalt nivel tehnic și economic a resurselor de furaje de volum și concentrate specifice.

Cincinalul 1976—1980 trebuie să constituie, încă din primul an, perioada schimbării fundamentale și generale a concepției în producerea, conservarea și utilizarea furajelor de volum, în folosirea la cei mai înalți parametri economici a suprafețelor de teren agricol destinate producției de furaje: pășuni, fînețe, arabil etc. Finul „clasic“ trebuie înlocuit cu finul vitaminos, dar mai ales cu semisilozul, formă de conservare net superioară, și cu aport cu totul deosebit în nutriție. Lucerna, sfecla furajeră și porumbul de siloz trebuie să-și împartă suprafața arabilă destinată producției de furaje, în proporții dictate de structura speciilor și a categoriilor de animale din fiecare unitate. Pe suprafața destinată pentru porumb de siloz, mai ales pe cele irigate, toamna să se semene orz, ca cea de a 2-a cultură, producția de boabe urmînd a fi conservată prin fulguire.

Producția agricolă vegetală, precum și industria prelucrătoare oferă o gamă largă de subproduse și reziduuri a căror folosire rațională și completă pot contribui la susținerea efectivă a ritmurilor de creștere a producției animaliere. S-au efectuat experiențe în țară și în străinătate care demonstrează că tăieții de sfeclă, umezi sau uscați, asigură importante sporuri de creștere în greutate a ovinelor și bovinelor la îngrășat. În Franța spre exemplu, o rețetă cu 68% grame lucernă, 30% tăieți uscați de sfeclă și 2% alte adaosuri furajere a determinat, la tăurașii supuși îngrășării între vîrsta de 9 și 15 luni, un spor mediu zilnic de 1 450 grame, cu un consum de furaje de 7,5 kg pe

un kilogram spor; o altă rețetă cuprînzînd 80% tăieți umezi de sfeclă, 18% gramele de lucernă, fînă de orz și de porumb și 2% alte adaosuri furajere, mieii îngrășați pînă la vîrsta de 120 zile au realizat greutatea vie de 45 kg, cu un spor mediu zilnic, pe toată perioada, de circa 300 grame. Or, așa cum este cunoscut, creșterea suprafeței și a producțiilor de sfeclă de zahăr vor face ca în 1980 să se producă 8 mil. tone tăieți umezi, față de circa 4,2 mil. în prezent, ceea ce numai din diferența de producție ar însemna un plus de 35 mii tone carne de bovine sau ovine.

Nu trebuie uitat, în același timp, că se mai obțin, la nivelul anului 1980, peste 3,8 mil. tone de frunze și colete de sfeclă de zahăr care, însilozate în amestec cu paie, pot asigura hrănirea corespunzătoare a unui important efectiv de bovine pentru lapte.

Dintre măsurile referitoare la modernizarea producției de furaje nu pot fi omise cele care vizează una dintre bogățiile naturale de neprețuit ale țării noastre — cele peste 4 mil. ha de pajiști. Programele întocmite au în vedere punerea în valoare a acestora, în mod eșalonat, prin folosirea unor metode și mijloace moderne; numai investițiile centralizate de stat alocate ameliorării pajiștilor însumează pe total cincinal aproape 3 miliarde lei față de 350 mil. cît s-au alocat în 1975.

Fără îndoială că acțiunile de modernizare vizează și alte domenii, alți factori de determinare cantitativă și calitativă a producției zootehnice, în perioada care urmează pînă în 1990 asupra cărora vom reveni.

dr. ing. Stelian DINESCU

director în Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

IDEOLOGIE — POLITICĂ — EDUCAȚIE

(Urmare din pag. 4)

În abordarea unor probleme de creație în condițiile actuale este necesar, pe de o parte, colaborarea dintre cercetători și oamenii muncii fizice, unii întărind latura nemijlocit practică, iar alții precizia științifică iar, pe de altă parte, în cadrul muncilor fizice și intelectuale trebuie să se întîlnească aspectele superioare ale acestor munci legate de creativitate.

Gradul de pătrundere al științei în conștiința maselor de oameni ai muncii fizice și intelectuale și în rezultatele muncii lor, reprezintă un factor de prim ordin în creșterea intensității activităților creatoare. Creșterea rolului științei și tehnicii în societate, transformarea științei în forța de producție cea mai revoluționară a societății asigură afirmarea capacității creatoare a omului, mai ales prin preluarea de către automate a laturilor stereotipe ale muncii.

Mișcarea inovatorilor ca una din principalele căi prin care reprezentanții muncii fizice și intelectuale participă direct la aplicarea științei în producție, la stimularea științei însăși, contribuie într-o măsură hotărîtoare la înțelegerea de către oamenii muncii fizice, a mecanismului teorie-practică, la mărirea capacității folosirii unor metode complexe cu scopul formării la aceștia a unei gândiri globale, adică a un mod de a judeca eficient. „Gîndirea modernă — arată Mircea Malița — este un cuptor bun care arde tot combustibilul transformîndu-l în calorii“.

În procesul aplicării cunoștințelor științifice în domeniul tehnicii, lucrătorii nemijlocit fizici intervin cu modalități noi de realizare a aparatelor sau agregatelor înscriindu-se pe linia creativității.

Desigur, țările dezvoltate din punct de vedere economic cum sînt U.R.S.S., R.F.G., S.U.A., Japonia dețin cel mai mare număr de brevete de invenții. De asemenea, sînt alocate sume din buget pentru cercetări științifice în proporție de 3—5% din totalul produsului național brut.

Tara noastră se situează în jurul valorii medii în ceea ce privește numărul de invenții, el reprezentînd 18,66 invenții la 100 000 de locuitori. În condițiile de țară socialistă în curs de dezvoltare mișcarea inovatorilor, mai ales în acele ramuri ale economiei care au o importanță deosebită pentru progresul tehnic, reprezintă unul din factorii de bază pentru realizarea dezideratului de a înlătura decalajul care există între țara noastră și țările dezvoltate din punct de vedere economic.

C) Gradul de profunzime și folosire a cunoștințelor de cultură generală, reprezintă factori esențiali ai dezvoltării funcțiilor creatoare ale muncii.

Procesul de apropiere între munca fizică și intelectuală pe țărîmul culturii vizează, pe de o parte, ridicarea generală a

nivelului de cultură și pe de altă parte „intelectualizarea“ în acest domeniu a maselor de oameni ai muncii fizice.

Desprindem următorii factori ai transformării actelor de cunoaștere în acte de valorizare, de creație:

1) Însușirea unei informații continue și dinamice care să faciliteze structurarea într-o manieră sintetic-operantă a cunoștințelor dobîndite pe diferite căi. În această situație fiecare grup socio-profesional își organizează propria experiență de cunoaștere și, în raport cu specificul muncii;

2) Realizarea unui spor de cunoaștere prin surprinderea a ceea ce este nou în procesul activității de muncă, lucru posibil prin sinteza dintre informația rezultată din experiență (empirică) și cea rezultată din prelucrarea informației despre esența procesului muncii. Este vorba, așadar, despre realizarea în permanență a unei unități logice între structura obiectului și a subiectului;

3) Cunoștințele și deprinderile trebuie privite în strînsă legătură cu posibilitatea computerizării sarcinilor stereotipe ale activității de creație, de faptul că mașina este în stare să efectueze legături variate deschizînd omului un vast și nou cîmp pentru activitatea sa creatoare;

4) Imprimarea unui caracter de sistem cunoștințelor dobîndite în vederea unei mai mari puteri de discernămint pentru stabilirea deosebirilor dintre esențial și neesențial, adevăr și eroare. Formarea unei gândiri sistemice se realizează acolo unde cunoștințele sînt călăuzite de concepția despre lume — materialismul dialectic și istoric, care oferă bazele teoretice pentru unificarea dinamică a cunoștințelor și convingerilor, a științei și ideologiei;

5) Cultura generală realizează o sinteză organică a nivelului de cultură profesională și extraprofesională a cunoașterii. Dacă cunoștințele de cultură generală măresc capacitatea de realizare a unor legături creatoare, cunoștințele și deprinderile profesionale măresc gradul de precizie în activitatea de cunoaștere;

6) Cultura generală în condițiile civilizației socialiste presupune o sinteză a teoriei și practicii în scopul mării capacității sale prospective. Munca fizică fiind mult mai legată de practică, iar munca intelectuală de teorie și de practică (în funcție de diferitele genuri ale sale) aspectele creativității sînt, pe de o parte, mai pregnante la confluența teoriei și a practicii în colectivele de muncă productivă, iar pe de altă parte, acolo unde tehnicizarea activităților de muncă este mai accentuată facilitînd și dinamizînd actul cugetării omului.

Numai inseparabilitatea dintre muncă și creație, dintre munca fizică și intelectuală asigură formarea unor oameni cu un larg orizont spiritual, promotori a celor mai avansate idei ale epocii contemporane, capabili să domine și să dirijeze conștient viața socială în direcția prosperității rîncetate a civilizației noastre socialiste.

PRIMA EDIȚIE, PRIMELE SUCESE

MANIFESTARE aflată, în acest an, la prima sa ediție. Expoziția tehnică internațională „TEHNOEXPO” '75 și-a închis, în urmă doar cu câteva zile, porțile. Timp de zece zile, complexul expozițional de la Piața Științei a cunoscut agitația caracteristică acestui gen de manifestări, aflându-se în continuu de vizitatori. Interesul trezit de această nouă expoziție internațională a fost, deopotrivă, atât pentru specialiștii și oamenii de afaceri, cât și pentru marele public.

Obiectivele expoziției — prezentarea ofertei de specialitate și înlesnirea contactelor între părțile interesate, în vederea stabilirii de afaceri — au corespuns, întru totul, dorinței tuturor participanților, acest început marcând o reușită a lui „TEHNOEXPO”.

Ing. Cicerone GORUNESCU, secretar general în Camera de comerț și industrie a R.S. România, a avut amabilitatea să ne ofere câteva informații în legătură cu rezultatele acestei manifestări.

R. — Mai întâi, desigur, câteva impresii în legătură cu desfășurarea lui „TEHNOEXPO” '75.

C.G. — Deși aflată la început de drum, seria de expoziții „TEHNOEXPO” și-a început bine activitatea și în condiții de eficiență pe care le putem aprecia, de asemenea, ca bune. Am în vedere, mai întâi, faptul că s-a bucurat de un interes deosebit în rândul diferitelor firme europene, la această sesiune participând, după cum se știe, mai bine de 350 de firme din 21 de țări. Mă gândesc, apoi, la faptul că, — pe lângă efectul propagandistic și publicitar, care nu poate fi, nici pe departe, contestat sau ignorat — expoziția a prilejuit fructuoase contacte între specialiștii și oamenii de afaceri prezenți, atât români cât și străini. Întâlnirile lor s-au finalizat sau sînt în curs de finalizare, în contracte de vânzare-cumpărare și perspective de cooperare.

Pot spune, de asemenea, că „TEHNOEXPO” '75 a reprezentat, totodată, un succes remarcabil pe linia creării condițiilor celor mai

favorabile pentru transferul de tehnologie de vîrf, din lume. În toată perioada expoziției, numeroase firme participante au ținut simpo-

- Țări participante : 21 (inclusiv țara gazdă) din care — 14 în pavilion oficial ;
- Expozanți : peste 350 firme străine ;
- Suprafață totală de expunere : circa 50 000 m², din care — 7 300 m² pentru pavilioanele românești ;
- Expozanți români : 9 întreprinderi pentru comerț exterior, reprezentînd peste 100 de întreprinderi producătoare, din întreaga țară ;
- Peste 300 de tipuri de mașini și echipamente expuse în standurile românești ;
- Contracte de export și import, în sumă de sute de milioane de lei valută, încheiate de către firmele românești ;
- Contacte utile între specialiștii și oameni de afaceri ;
- Vizitatori : în 10 zile — circa 90 000, dintre care, 25 000 — specialiști.

zioane și conferințe tehnice, pe teme de stric-tă specialitate.

R. — Cu ce rezultate s-au încheiat negocierile întreprinderilor noastre de specialitate ?

C.G. — Rezultatele eforturilor românești de promovare a exporturilor sînt bune, cifrele sumelor din contractele de vânzare atingînd sute de milioane de lei valută. Trebuie menționat, în acest context, că contactele inițiate la această expoziție, au creat și premisele unor noi negocieri, în perspectivă. Nu-i mai puțin adevărat și faptul că, în acest context, firmele românești expozante au stabilit con-

tacte și relații de afaceri și cu reprezentanți de firme care nu au avut o prezență de stand la „TEHNOEXPO” '75, dar care s-au deplasat expres, cu această ocazie, în vederea stabilirii de relații de acest fel — am în vedere, de pildă, firme din Statele Unite și Filipine, Ghana, Norvegia ș.a.

Dintre întreprinderile românești expozante, menționez — cu titlu de reușită deosebită — „Universal tractor”, „Uzinexportimport”, „Auto Dacia” și „Mașinexportimport”.

R. — Aveți amabilitatea, tovarășe secretar general, să punctați câteva realizări mai semnificative ale exportatorilor români, cu ocazia lui „TEHNOEXPO” '75.

C.G. — În acest context, rețin contractele de vânzare, în U.R.S.S. și Ungaria, a diverse tipuri de semănători pneumatice și, în R.D.G., Brazilia, Olanda ș.a. de tractoare — exporturi finalizate prin „Universstractor”. Prin „Uzinexportimport” au fost vîndute, în RDG, numeroase compresoare — accesoriile aferente — și o instalație pentru răcirea lapte-lui etc. De un succes binemeritat continuă să se bucure autoturismele de teren „ARO” 240 care, la această expoziție, au fost exportate și în Marea Britanie, țară bine cunoscută ca mare producătoare de astfel de produse, în lume. Firma exportatoare este „Auto Dacia”, care a mai vîndut, printre altele, și remorci agricole și basculante în Ungaria ca și în alte țări. „Mașinexportimport” a vîndut, în RFG, și RDG mașini pentru prelucrarea lemnului ș.a. Lista poate continua, fără îndoială.

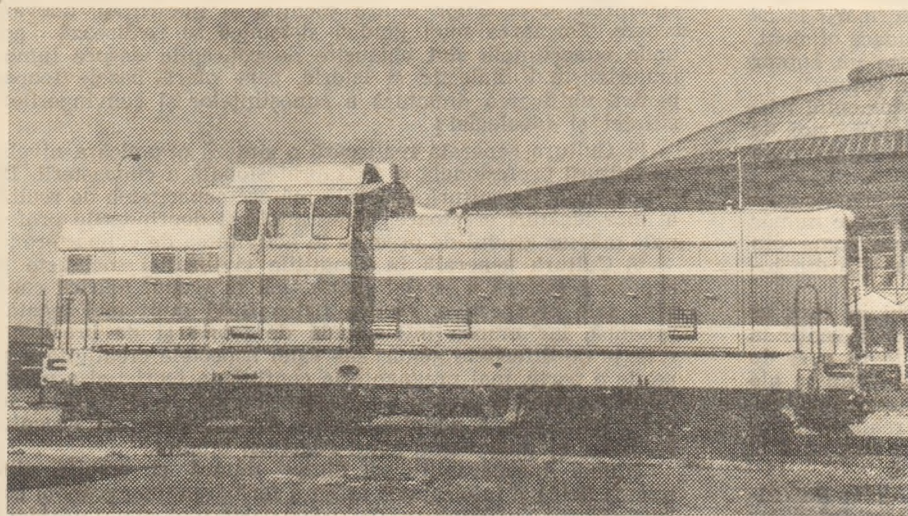
R. — Firmele străine au găsit, buni parteneri în România. Prin ce puteți exemplifica importurile românești, efectuate de TEHNOEXPO '75 ?

C.G. — Mai întâi, prin achizițiile efectuate de „Universal Tractor”, de diverse mașini agricole (din URSS), servodirectii (din RDG), mașini pentru stivuit și încărcat sfecla de zahăr (din URSS), seturile de piese pentru schimb, pentru mașinile pentru recoltat în (din CSR). Apoi — importurile din URSS, efectuate de „Mecanoexportimport”, de autogredere, autoscrepere și rulouri compresoare. Țara noastră a achiziționat, prin „Uzinexportimport”, echipamente de profil pentru arbori colțiți și accesorii, pentru compresoare (din RDG), aparataj naval (din Polonia), mașini-unelte (din Ungaria). Din SUA, am cumpărat o linie pentru imbuteliat băuturile răcoritoare.

Achiziții însemnate au făcut, de asemenea, „Tehnoexportimport” și „Romagrimex”, de aparataj pentru laborator, din mai multe țări.

R. Spuneți că pe lângă contractele încheiate au avut loc și o serie de contacte utile, cu perspective de finalizare. Vă rog să exemplificați.

C.G. — Aceste contacte reprezintă excelente premise pentru contracte viitoare. Din rîndul firmelor cu care întreprinderile românești pentru comerț exterior au avut contacte de afaceri cu perspective bune pentru contracte viitoare am să mă rezum a face o referință la cele din Filipine, RDG, CSR, Anglia, Austria, Bulgaria, Ungaria, Grecia, Suedia, SUA ș.a.

Locomotiva diesel-electrică de 1250 C.P. — prezentată de „Mecanoexportimport” la prima ediție „Tehnoexpo”, Producător : Uzinele „23 August” — București

George HAȘEGANU

Cum îl concepem? Cum îl realizăm?

PROCESUL DE DEZVOLTARE**A INFORMATICII ROMÂNEȘTI (I)**

— retrospectivă și perspectivă —

**CONDUCERE
ORGANIZARE**

ȘTIINȚA CIBERNETICII ECONOMICE și-a găsit în economia planificată un vast domeniu de aplicare în corelarea optimă a componentelor mecanismului economic, în perfecționarea conducerii.

Intervenția revoluționară a calculatorului electronic pe traiectoria informație-decizie, care permite controlul și reglarea în timp real a celor mai complexe sisteme de producție sau gestiune, explică atenția acordată introducerii informaticii în activitatea economică, în cercetarea științifică, în învățămînt.

Poate este momentul să reamintim cititorilor noștri că procesul introducerii sistemelor de prelucrare automată a datelor în economia națională constituie obiectul unor hotărîri ale con-

ducerii superioare de partid și de stat, acestui scop fiindu-i alocate importante fonduri pentru dotarea cu echipamente și proiectarea de sisteme. Pentru a oglindi modul în care este transpus în viață programul național de introducere a informaticii în economie, Revista economică în colaborare cu Institutul central pentru conducere și informatică (I.C.I.) a organizat o masă rotundă pe tema „Procesul de dezvoltare a informaticii românești — privire retrospectivă și perspectivă” cu participarea unor specialiști din centre de calcul teritoriale și departamentale, din oficii și centre de calcul din întreprinderi.

Lucrările dezbaterii s-au desfășurat sub conducerea dr. ing. Ion Romănu, director general al I.C.I.

Ion ROMĂNU:

— Cred că sînt în asentimentul dv. dacă, de la bun început, aduc mulțumiri „Revistei economice” pentru inițiativa lăudabilă de a găzdui în coloanele sale dezbaterile în legătură cu procesul de dezvoltare a informaticii românești. În urma acestei dezbateri va avea de câștigat în primul rînd, informatica noastră pentru că în acest mod opinia publică și specialiștii vor lua cunoștință de cele mai arzătoare probleme care frămîntă dezvoltarea informaticii la noi în țară, de principalele jaloane ale dezvoltării informaticii, de modul în care informatica noastră se încadrează în dezvoltarea informaticii în lume. De asemenea, va lua cunoștință de traiectoria dezvoltării în perspectivă.

În cele ce urmează mă voi referi la cîteva aspecte importante cu scopul de a crea un suport discuțiilor care vor urma și de a da o orientare acestora.

Doresc să mă opresc, în primul rînd, asupra realizărilor obținute pînă în prezent de informatica românească. După cum este cunoscut, în țara noastră, ca și în țările vecine, au existat de multă vreme preocupări pentru organizarea activității de conducere bazată pe prelucrarea automată a datelor; cu deosebire lucrul acesta s-a manifestat în ultimii 5 ani. Momentul care a marcat o cotitură în acest domeniu îl constituie elaborarea „Programului privind perfecționarea sistemului informațional economic-social, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și dotarea economiei naționale cu tehnică de calcul în perioada 1971—1980”, program aprobat de C.C. al P.C.R. Într-un interval scurt de timp România și-a dezvoltat o industrie a tehnicii de calcul. Putem vorbi astăzi despre o industrie autohtonă de tehnică de calcul, reprezentată printr-o mare întreprindere care produce calculatoare din generația a III-a, o întreprindere care produce memorii de calculatoare, o întreprindere care produce mașini electronice de calcul, un institut care proiectează tehnică de calcul, precum și un institut central care elaborează programe de aplicație pentru aceste calculatoare. Fabricăm calculatoare de capacitate medie și mică, echipamente periferice și de teleprelucrare, mașini electromecanice de calculat, mașini electronice de birou.

Astăzi în România s-a dezvoltat un întreg sistem de utilizatori ai tehnicii de calcul: 90 centre de calcul, dintre care 20 subordonate institutului nostru (centrele de calcul teritoriale) și celelalte 70 în subordinea ministerele, centralele industriale, marilor întreprinderi, institutelor de in-

vățămînt. Se poate vorbi, așadar, de începutul existenței unei rețele de centre de calcul și de utilizatori ai tehnicii de calcul.

Profilul informaticii românești s-a conturat în acești 5 ani. Informatica reprezintă un atribut și o materializare a structurilor economice moderne, este acceptată de societatea noastră, este reclamată de societate. Orice proces de conducere bine organizat o cere. Ea aduce contribuții efective, directe, la realizarea proceselor economice în stadii superioare.

Ion ROMĂNU — director general, I.C.I.; Hercule MĂNESCU — director general, Centrul de organizare și cibernetică în construcții, C.O.C.C.; Iosif SĂNDULESCU — director; Direcția tehnică de calcul al I.C.I.; Petre VASILESCU — director, Direcția cercetare a I.C.I.; Nicolae COSTAKE — director, Centrul de calcul al D.C.S.; Ion MIHAESCU — director, Centrul teritorial de calcul electronic al I.C.I. (C.T.C.E.) — Timișoara; Ion N. ZAHARIA, — director, Centrul de calcul al Centralei Industriale Confeecțiilor; Andrian DAMACHI — director, Centrul de calcul I.C.I.; Dumitru DIMA — director tehnic, (C.O.C.C.); Radu ZAMFIRESCU — director tehnic, Centrul de calcul al D.C.S.; Nicolae TUTOȘ — director tehnic, C.O.C.C.; Adrian DAVIDOVICIU — șef laborator, I.C.I.; Marius GURAN — șef laborator, I.C.I.; Constantin ROTARU — șef oficiu calcul, Întreprinderea de pompe-București; Cornelia ROTARU — șef atelier programare, Centrul de calcul al Centralei Industriale Confeecțiilor; Alexandru CICORTAȘ — programator, (C.T.C.E.) — Timișoara; Florin FILIP — cercetător, I.C.I.; Ion DUMITRAȘCU — cercetător, I.C.I.; Dan GRUIȚĂ — analist, C.T.C.E. — Cluj; Cornel ȚĂBANU — analist, C.T.C.E. — Cluj; Din partea „Revistei economice” la dezbateri a participat Ioan Georgescu.

Prin centrele de calcul existente beneficiază de sprijinul informaticii un număr de peste 800 unități, din care peste 700 sînt întreprinderi industriale ceea ce definește eficiența, necesitatea informaticii românești. Fără să mai vorbesc de mica și media mecanizare existentă în fiecare unitate economică sau cu caracter social.

Care este perspectiva pentru cincinalul următor? Pentru perioada 1976—1980 statul nostru a pus la dispoziția informaticii românești fonduri de investiții care reprezintă de 3 ori mai mult decît fondurile de care am beneficiat în cincinalul prezent. Orientările de bază privind dezvoltarea informaticii românești sînt cuprinse într-un program pentru perioada 1976—1980 care se încadrează în programul aprobat de C.C. al P.C.R. în 1972 și detaliază perioada 1976—1980, constituind un tot unitar, alături de cincinalul care se încheie acum. Programul face parte integrantă din pla-

nul de stat fiind unul din programele specializate, anexă la planul de stat.

Orientările de bază propuse în acest program vizează utilizarea unor fonduri însemnate puse de stat la dispoziția noastră pentru continuarea și accelerarea procesului de dotare cu tehnică de calcul a unităților din economia românească.

La definirea proiectiilor privind dezvoltarea informaticii românești în perioada 1976—1980 s-a ținut seama de tendințele de polarizare care se manifestă pe plan mondial în domeniul tehnicii electronice de calcul — pe de o parte fabricarea de calculatoare puternice, avînd capacități mari de calcul, iar pe de altă parte, fabricarea de minicalculatoare, utilizate atît individual, cît și interconectate în rețele de calcul. În acest scop, Programul prevede sporirea capacității calculatoarelor care se vor fabrica în România și trecerea la fabricarea de minicalculatoare. Programul impresionează nu numai prin numărul sporit de calculatoare care vor fi livrate informaticii noastre, dar prin faptul că fiecare capacitate a calculatoarelor ce vor fi livrate va fi mai mare, în raport cu situația din cincinalul actual.

De exemplu: Dacă în acest cincinal calculatoarele Felix C—256, pe care le-am primit au avut în realitate capacitatea memoriei interne de 128 kilo-octeți (ko), și la început chiar de 64 ko, în cincinalul care urmează calculatoarele Felix C—256 vor avea capacitatea efectivă de 256 ko, cu cîteva excepții (2 sau 3 calculatoare de 192 ko). În plus, se va trece la livrarea de noi calculatoare românești — Felix C—512 de generația a III-a cu capacitatea memoriei interne de 512 ko. Mai mult decît atît, țara noastră studiază modalitățile pentru trecerea la producția unei noi generații de calculatoare (generația trei și jumătate), și la capacități de 1024 ko și peste. Iată deci imaginea polarizării producției spre calculatoarele de capacitate mare. Se va trece, de asemenea, la diversificarea producției de minicalculatoare. Într-o primă etapă, 1976—1978, vom continua să fabricăm calculatorul de capacitate mică Felix C—32 în două variante: 32—U (universal), și 32—P (de proces). Începînd din 1978 și continuînd în ceilalți ani, țara noastră va trece la producția minicalculatoarelor propriu-zise, performante, care nu necesită climatizare. Treptat, producția calculatoarelor Felix—32 va fi înlocuită cu producția de minicalculatoare.

O altă caracteristică de bază a programului pentru cincinalul următor o constituie extinderea procedeelelor de teleinformatică.

Fiecare centru de calcul (central, departamental, teritorial) va fi legat cu un

anumit număr de întreprinderi prin mijloace de teleprelucrare a datelor. În întreprindere se implementează un post terminal „inteligent” format din următoarele echipamente: un minicalculator, o consolă (mașină electrică de scris), câteva terminale cu afișaj pe tub catodic (ecran de televizor) o imprimantă lentă, un cititor de cartele. Legăturile între postul terminal și centrul de calcul vor fi efectuate pe liniile telefonice obișnuite.

Pină la producția minicalcutoarelor, care, condiționează amplasarea posturilor terminale „inteligente”, este necesar să utilizăm și legături teleinformatice mai simple. De exemplu, sistemul telex poate transmite datele înregistrate pe benzi perforate, de la întreprinderi la centrele de calcul. Banda perforată de 5 canale este realizată în cadrul întreprinderii sau chiar la locul de producție (în secție, atelier etc.); de aici, banda este transmisă prin telex la Centrul de calcul, care poate fi situat chiar într-o altă localitate, unde poate fi citită direct de calculatoarele Felix C—256. O asemenea aplicație s-a realizat la CTCE—Sibiu. Aici urmărirea producției și calcularea capacității disponibile pentru Centrula industrială de gaz metan se realizează la Centrul de calcul pe acest sistem telex. Este recomandabil ca pină la apariția minicalcutoarelor, să facem nu numai experimentări, ci să extindem acest sistem de teletransmisie a datelor.

Dacă pină acum am avut de a face cu centre de calcul discrete, izolate, fără nici o legătură fizică între ele, în cincinalul care urmează este necesar să ne gînim la trecerea la interconectarea centrelor de calcul. Pentru aceasta trebuie rezolvate probleme atît de construcții de echipamente, cit și în ce privește elaborarea programelor. În cadrul institutului nostru, avem în vedere ca, în această perioadă, un număr de 5 centre teritoriale de calcul să fie legate la Centrul de calcul al ICI din București. De asemenea la fiecare centru teritorial de calcul urmează să fie conectate 5 posturi terminale „inteligente” în 5 întreprinderi din zona respectivă.

Spre sfîrșitul cincinalului vor începe să funcționeze, în țara noastră elementele definitorii ale sistemului național informatic, pe baza căruia va funcționa viitorul sistem național informațional pentru conducere (SNIC). Traducerea în viață a acestor deziderate implică efectuarea unei munci intense pentru elaborarea programelor. Noi toți care sîntem aici avem datoria să depunem toate eforturile pentru elaborarea unor programe mult mai eficiente decît cele de pină acum.

În general, în informatica românească există următoarele orientări: **se vor elabora programe și pachete de programe cu precădere pentru planificarea tehnico-economică; pentru pregătirea fabricației; pentru programarea și lansarea producției; pentru aprovizionarea tehnico-materială; pentru calculul tehnico-stiințific; pentru activitatea financiar-contabilă.** Aceste 6 categorii de aplicații definesc un sistem informatic complex. În cincinalul următor vor exista aproximativ 100 de întreprinderi care exploatează astfel de sisteme-complexe.

O altă problemă pe care dorește să o menționez în legătură cu perspectiva este **pregătirea cadrelor.** Faptul că informatica va căpăta o asemenea dezvoltare pune în fața noastră mari sarcini în legătură cu pregătirea cadrelor. Dacă în acest cincinal au fost formate aproximativ 20 000 cadre de informaticieni cu studii medii și superioare, în cincinalul care urmează numărul cadrelor pregătite prin licee de specialitate, învățămîntul superior, cursuri

postliceale, postuniversitare va depăși 30 000.

Și o ultimă problemă: perspectiva de după 1980. Este hazardat ca, într-un domeniu extrem de dinamic, cum este cel al informaticii, să prevezi ce se va întîmpla după 1980. Am convingerea că se vor obține și la noi mari progrese în ceea ce privește introducerea directă a datelor. Această operațiune necesită în prezent un mare consum de forță de muncă în centrele de calcul. În afara echipamentelor cunoscute (perforare pe cartele și benzi de hirtie sau imprimare pe benzi magnetice) se vor realiza și alte mijloace pentru introducerea datelor: citirea directă a documentelor sau alte asemenea sisteme.

Informatica este domeniul în care se produc mereu inovații. Cred că se vor obține progrese însemnate în elaborarea automată a programelor. După cum este cunoscut, activitatea de elaborare a programelor este în prezent foarte laborioasă: trecerea la elaborarea automată a programelor ar conduce, prin urmare, la însemnate economii de forță de muncă de înaltă calificare.

Sînt convins, că, în perspectivă, se vor găsi soluții pentru problemele de compatibilizare a diferitelor tipuri de calculatoare electronice. Vor avea loc mari progrese în ceea ce privește teleinformatica, prin utilizarea în comunicații la distanță a radioreleelor, a razelor laser etc.

În perioada de după 1980 informatica va pătrunde nu numai în industrie unde va fi generalizată, ci și în medicină, în procesul educațional, în dirijarea circulației orașenești, în proiectarea construcțiilor etc. În acea perioadă vom găsi în țara noastră sistemul național informatic generalizat, pe ramuri și teritorial. Rețeaua națională de calcul va deveni o reală forță națională.

Nicolae COSTAKE:

— Consider că programul propus pentru anii 1976—1980 oferă o orientare foarte clară, care poate genera un cadru adecvat dezvoltării informaticii în țara noastră. Depinde de noi modul în care vom ști să valorificăm acest cadru pentru optimizarea rezultatelor. Mă voi referi în continuare la două direcții de acțiune în acest sens: utilizarea cît mai eficientă a resurselor și orientarea către sisteme în timp real.

Utilizarea cît mai eficientă a resurselor materiale și umane necesită atît soluții organizatorice cît și tehnice. Evident, se impune o continuă perfecționare a coordonării, specializării și colaborării tuturor unităților care concurează la realizarea programului de dezvoltare a informaticii, pentru a rezolva probleme ca: **reducerea importului de completare la fabricație, prin concentrarea producției pe tipurile de echipamente și/sau subsansamble care au cele mai bune condiții de realizare prin efort propriu; reducerea efortului de proiectare și implementare prin dezvoltarea de sisteme de programe modulare — tip, verificate în exploatare; promovarea progresului tehnic în informatică.** De asemenea, mi se pare din ce în ce mai urgentă proiectarea sistemului național de informatică, bazat pe un corect echilibru dinamic dintre prelucrarea informației centralizată, cu ajutorul calculatoarelor de mare capacitate și prelucrarea descentralizată cu ajutorul calculatoarelor de capacitate mică, în cadrul unei rețele de prelucrare, cu o conținție precisă privind organizarea datelor în fișiere și baze de date și a regulilor de acces la aceste date. Cu alte cuvinte, preconizarea soluției de ansamblu, care să asigure un potențial tehnologic cît mai ridicat, în condițiile unui efort minim pe ansamblul economiei naționale (și nu la nivelul fiecărei unități în parte).

Mi se pare absolut esențial în acest sens a porni de la premisa că dezvoltarea informaticii, ca instrument al organizării și conducerii societății socialiste, nu este numai o problemă de dotare, de asigurare materială, ci mai ales o problemă de proiectare și realizare a unor sisteme aplicative la toate nivelurile, inclusiv a sistemului național informatic. Dacă pină în prezent a mai fost posibilă dezvoltarea oarecum independentă a diferitelor tipuri de sisteme informaționale și informatice, în viitorul apropiat, acesta va deveni din ce în ce mai evident neeconomic și mai greoi din punct de vedere tehnic. De exemplu, sistemele de conducere la nivelul unităților vor trebui conectate cu sistemele de conducere la nivelul ramurilor și cu cele funcționale; între diferitele sisteme vor trebui să existe posibilități de schimb de informație.

Dacă nu putem descrie în prezent sistemul informațional național, trebuie cel puțin să asigurăm compatibilitatea dintre diferitele sisteme. Aceasta înseamnă: definirea necesarului de informație pe diferitele niveluri organizatorice, un sistem unitar de indicatori, un sistem unitar de clasificări și nomenclatoare etc. Cu alte cuvinte, nu putem rupe problemele așa-numite „de conducere” de cele considerate „de sistem informațional” sau „de sistem informatic” sau cele „de dotare cu tehnică de calcul” de cele de „dezvoltare a fabricației”.

Consider că a devenit în prezent stringentă necesitatea să acționăm mult mai mult pentru realizarea unității de concepție a realizării sistemelor informatice din diferite ramuri, care este mai greu de realizat și poate mai importantă decît cea a unității de dotare (care ridică și ea, bineînțeles, probleme de compatibilitate și portabilitate, soluționabile tehnic).

O altă problemă asupra căreia doreș să mă opresc este **prelucrarea datelor în timp real.** Orientarea amintită de tov. I. Romănu, spre sisteme de teleprelucrare, în special în timp real, mi se pare de o covârșitoare importanță, întrucît reprezintă nu numai cea mai eficientă metodă de utilizare a tehnicii electronice de calcul contemporane, ci și cel mai direct mod de legătură dintre om și calculator, de natură să elimine în procesul de exploatare a sistemului orice intermediar între utilizatorul final și calculator, cu economia corespunzătoare la forța de muncă.

În centrul de calcul în care lucrez, introducerea sistemelor de teleprelucrare cu posibilități de timp real a permis creșterea considerabilă a performanțelor din punctul de vedere al exactității și vitezei și abordarea de noi domenii cum sînt interogarea bazelor de date și utilizarea conversațională a modelelor dinamice. Sînt însă convins că și la nivelul conducerii întreprinderilor efectele vor fi foarte importante. Dar aceasta implică un mare efort de proiectare și implementare în direcția: definirii bazelor de date pe baza unor structuri de date corespunzătoare; elaborării unor sisteme de programe puternice, inclusiv pentru gestiunea bazelor de date și a teletransmisiei datelor ș.a.m.d.

Orientarea pe sisteme de teleprelucrare în timp real corespunde tendinței progresului tehnic și după cum se știe, menținerea permanentă cît mai aproape posibil de nivelul tehnic cel mai ridicat, constituie în fond, soluția cea mai economică. Realizarea ei implică însă pe lîngă calculatoare adecvate, cu memorii interne mari, cu memorie virtuală sau cel puțin cu multiprogramare (în acest sens consider de asemenea foarte corectă prevederea pentru viitor de configurații mai puternice), **rezolvarea problemei liniilor de telecomunicații.** Mă refer la necesitatea ca, împreună cu ministerul de resort, să se pună ba-

zele viitorului serviciu de teletransmitere a datelor, inclusiv pe linii de viteză medie, cu tarife adecvate dezvoltării teleinformatice.

Un alt domeniu în care se vor ridica probleme este cel al **legislației în domeniul evidenței**, aceasta fiind bazată implicit pe prelucrarea manuală și semnături, concepție care va intra în contradicție cu sistemele în timp real (în activitatea centrului în care lucrez a existat un caz în care implementarea unui sistem evoluat s-a lovit la un moment dat de problema „dar cine semnează ce scoate calculatorul“?). O altă problemă este cea a reglementării condițiilor de acces la fișierele de date. Vor trebui studiate asemenea aspecte pentru a prevedea, din timp, posibilitățile legale de rezolvare.

Din cele de mai sus nu trebuie trasă concluzia că susțin necesitatea abandonării prelucrării „convenționale“ a datelor (tip „lot“). Am dorit numai să accentuez importanța a ceea ce cred că reprezintă viitorul: iar viitorul trebuie să înceapă întotdeauna astăzi...

Ion MIHĂESCU:

— Preocuparea majorității informaticienilor se îndreaptă în mod justificat spre utilizarea eficientă a sistemelor de calcul. După părerea mea ea este condiționată de cel puțin trei factori: **alegerea problemelor de rezolvat de către utilizatori, cu sprijinul centrelor de calcul, modul de utilizare a hardware-ului și calitatea software-ului.**

În țara noastră direcțiile pe care le urmăresc utilizatorii de tehnică de calcul sînt cu prioritate îndreptate înspre problemele producției. Nu mă voi referi la aceste direcții, deoarece există deja gruparea lor pe subsisteme bine definite în cadrul unui sistem informatic, așa cum au fost amintite aici de tov. I. Romănu. Una din realizările, obținute în țara noastră o consider și această grupare în subsisteme și aplicații.

Cel de al doilea aspect, eficiența utilizării tehnicii de calcul, se poate măsura prin gradul utilizării fiecărei componente.

Unitățile centrale ale sistemelor de calcul de tip FELIX C-256, trebuie utilizate la maximum prin dotarea cu echipamente periferice suficiente ca să se permită multiprogramarea. Aceasta impune și mărirea memoriei la 256 Ko. Utilizarea echipamentelor periferice de tipul benzi sau discuri magnetice impune ca timpul cît ele sînt în așteptare pentru schimburi de informații cu unitatea centrală să fie minim. Acest lucru se poate realiza numai prin prevederea mai multor unități de legături pentru aceste periferice.

În sfîrșit, eficiența utilizării tehnicii de calcul rezultă și din calitatea proiectelor de informatică. Este necesar să se introducă un control mai riguros al calității proiectelor, creîndu-se un sistem la nivelul economiei pentru realizarea și controlul lor. Acest sistem trebuie să urmărească cu precădere întocmirea de proiecte tipizate (pachete de programe) asigurînd o metodă logică unică de elaborare care să permită înțelegerea lor și deci utilizarea de către unitățile economice.

În ceea ce privește utilizarea tehnicii de calcul există tendința ca fiecare unitate să aibă un calculator propriu, punct de vedere justificat prin ușurința accesului la prelucrare, dar care în nici un caz nu se justifică din punctul de vedere al utilizării eficiente a întregii capacități de calcul a sistemului. Unitățile centrale nu sînt utilizate nici în proporție de 50%, iar perifericele (benzile și discurile magnetice în special) nici 20% pe ansamblu unei unități. Soluția care s-a adoptat a fost o solu-

ție mixtă, centre de calcul teritoriale și centre de calcul de întreprinderi. Datele statistice demonstrează că sistemele de calcul din centrele teritoriale sînt utilizate mai aproape de capacitatea lor și deci mai eficiente la nivelul economiei. Este necesar însă a se face o ierarhizare a prelucrărilor legate de ierarhizarea sistemelor de calcul. Pentru unele prelucrări se impune ca întreprinderile să dispună de un sistem de calcul propriu adecvat (minicalculatoare, sisteme de culegere și validare a datelor etc.).

Și în ceea ce privește întocmirea proiectelor există tendința ca fiecare unitate să-și realizeze proiecte proprii, fără să țină seama de bogata experiență acumulată în centrele de calcul din București, Timișoara, Cluj-Napoca și alte orașe.

S-a constatat că una dintre activitățile importante din proiectarea în informatică o constituie efectuarea modificărilor de proiecte. Este necesar ca unitățile economice să aibă o participare mai largă în faza elaborării proiectelor, participînd activ în bucla de reacție prin sesizarea tuturor modificărilor necesare de adus proiectului.

Adrian DAVIDOVICIU:

— O problematică specială o ridică informatica industrială sau utilizarea calculatoarelor pentru conducerea proceselor tehnologice. Procesele tehnologice actuale se realizează în unități tehnologice de capacități unitare din ce în ce mai mari, mai complexe, care impun pe de o parte condiții severe de respectare în exploatare a parametrilor tehnologici, iar pe de altă parte menținerea parametrilor tehnologici la valori fixe predefinite (folosînd automatizarea convențională) nu mai satisface, fiind necesară asigurarea funcționării procesului într-un domeniu de optim economic. Deci interesul crescînd pentru utilizarea calculatoarelor în conducerea proceselor tehnologice rezidă în **efectele economice directe** care se pot obține: **creșterea încărcării utilajelor, creșterea calității produselor, utilizarea mai eficientă a materiilor prime și reducerea unor consumuri specifice de materii prime materiale și energie etc.**

Utilizarea calculatoarelor pentru conducerea proceselor tehnologice ridică — însă — probleme specifice, care pot fi grupate în următoarele categorii de probleme: (a) **echipament de calcul utilizabil în conducerea proceselor tehnologice;** (b) **proiectarea și realizarea aplicațiilor concrete și** (c) **asigurarea exploatării lor eficiente.**

În privința echipamentelor de calcul destinate conducerii proceselor tehnologice, condițiile specifice de lucru (necesitatea cuplării fizice la procesul condus, siguranță în funcționarea în condiții de mediu industrial, posibilitate de lucru în „timp real“, modularitate funcțională și fizică, dialog cu operatorii tehnologici, cost redus etc.) au impus pe plan mondial utilizarea în aceste scopuri a minicalculatoarelor. În țara noastră s-a făcut un prim pas prin elaborarea variantei de calculatoare electronice de mică capacitate FELIX-32 P — destinat conducerii unor procese tehnologice.

De precizat că prin minicalculator nu se înțelege și „miniperformant“, ci o categorie de calculatoare cu o structură specifică, relativ simplă, care constă în principiu dintr-un număr de module funcționale (diferite ca tip și/sau număr) interconectate printr-o magistrală comună de date și comenzi. Această structură particulară a minicalculatoarelor le conferă (împreună cu tehnologia avansată în care ele se realizează actualmente) o mare modularitate (deci adaptabilitate la aplicația concre-

tă), performanțe ridicate (viteză de prelucrare, sigurnată în funcționare etc.) și un raport cost/performanță — foarte avantajos. Am insistat puțin pe această descriere a minicalculatorului deoarece denumirea de „mini“ poate produce confuzii. Prognozele prevăd că în anul 1980 circa 46% din parcul de calculatoare va fi reprezentat de minicalculatoare (față de 11% cît reprezentau în anul 1970). Trecerea la producția internă de minicalculatoare, se face însă într-un ritm mult prea lent și consider că printr-o mai bună concentrare și coordonare a eforturilor în acest domeniu lucrurile pot fi accelerate. Nu trebuie să uităm că la ora actuală în economia noastră există încă un număr prea mic de calculatoare de proces, și că una din cauzele majore a acestei rămîneri în urmă este și lipsa unui echipament de calcul din producție internă. Iar pentru perioada 1976 — 1980 ne-am propus să realizăm peste 200 de aplicații de conducere cu calculatoare de proces, marea lor majoritate cu minicalculatoare.

Nu trebuie uitat totodată că pentru realizarea unui sistem de conducere cu calculator de proces, în afara echipamentului de calcul sînt necesare o serie de alte echipamente, dispozitive și aparate esențiale, a căror caracteristici și calități trebuie să satisfacă cerințele de ansamblu. Dintre acestea amintesc: traductoare de calitate, analizoare în flux, dispozitive de fixare a mărimilor de referință a reguloatoarelor, elemente de execuție, stații-operator, stații de comutare manual-calculator etc. Și în acest domeniu industria noastră va trebui să facă un salt.

În privința proiectării și realizării aplicațiilor de conducere cu calculatoare a proceselor tehnologice, un rol determinant îl au institutele de specialitate din țara noastră, (ICI, IPA, colective de specialitate din institutele de ramură) cărora le revine sarcina elaborării documentațiilor de realizare, a programelor de bază și de aplicație.

Beneficiarii acestor aplicații au un rol hotărîtor în realizarea aplicațiilor de conducere cu calculatoare a proceselor tehnologice în diferitele faze de realizare și anume: asigurarea participării specialiștilor tehnologi la formularea temei, la elaborarea studiilor de oportunitate și a studiilor tehnico-economice, la stabilirea funcțiilor calculatorului de proces, a modelelor matematice a proceselor tehnologice și a algoritmilor de conducere optimă etc. Contribuția beneficiarilor este de asemenea esențială și pentru asigurarea utilizării eficiente a sistemului, a asimilării și integrării procedurii de utilizare a calculatorului în procedura de exploatare și conducere a procesului tehnologic.

Institutul nostru are preocupări de dată foarte recentă în domeniul conducerii cu calculatoare de proces, dar a reușit să acumuleze o experiență foarte valoroasă în acest domeniu cu ocazia unei prime aplicații pilot în curs de finalizare la Combinatul de celuloză și hîrtie-Suceava. Această experiență ne-a permis să ne convingem cît de importantă este alegerea corectă a procesului tehnologic, a fiabilității necesare pentru echipament, a conlucrării strînse cu tehnologii și beneficiarul. Această experiență ne-a permis să contribuim în mod esențial la orientarea producției interne de echipament de calcul spre asimilarea unui minicalculator performant, precum și introducerea pentru prima oară în Programul de dotare pe anii 1976—1980 a unui capitol special pentru calculatoare de proces.

Dezbateri consemnate de
Ioan GEORGESCU

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ — ORGANIC INTEGRATĂ REALIZĂRII PROGRAMULUI DIN DOMENIUL APELOR (I)

LA PLENARA COMUNĂ a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21–22 iulie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta : „...Congresul al XI-lea a definit cincinalul 1976–1980 drept cincinalul dezvoltării și afirmării ample a revoluției tehnico-științifice în toate sectoarele economiei românești. Potențialul național de cercetare și proiectare are sarcini importante în realizarea acestui obiectiv fundamental”. Pentru cercetarea și proiectarea din domeniul apelor, această direcționare capătă semnificații excepționale, căci, după cum se evidențiază în aceeași cuvintare : „...Comitetul Politic Executiv a hotărât elaborarea unui vast program de perspectivă privind sistematizarea pe baze moderne, într-o concepție unitară, a întregii rețele hidrografice, regularizarea tuturor cursurilor de apă, amena-

jarea corespunzătoare a fiecărui bazin hidrografic, realizarea de acumulări de apă, desecări și irigații care să ne permită să facem față oricăror situații... Realizarea acestui program va necesita o perioadă mai îndelungată. De aceea, Comitetul Politic Executiv a hotărât eşalonarea lui pe etape, urmînd ca cele mai importante lucrări să înceapă încă din acest an, astfel încît să putem preîntîmpina noi calamități și pagube înainte chiar de a se realiza totalitatea lucrărilor prevăzute”.

Realizarea programului complex avut în vedere implică probleme de o factură deosebită pentru practica tehnico-economică și științifică națională, la rezolvarea cărora cercetarea de specialitate din domeniul apelor este necesar să susțină un aport consistent, încredințat funcțional în ansamblul contribuțiilor pe care sînt chemate să le aducă diferitele sectoare de activitate.

I. Gospodărirea apelor ca știință particulară a acțiunii eficiente

CA GEN SPECIFIC de acțiune, particularizată esențial prin natura obiectelor asupra cărora se exercită (surse și resurse de apă, folosințe de apă și obiective inundabile), gospodărirea apelor se efectuează : a) cu anumite mijloace adecvate obiectelor acțiunii (lacuri de acumulare, derivații, îndiguiri, stații de pompare etc.) ; b) în condiții naturale (aleatorismul hidro-meteorologic, poziționarea geografică etc.) și social-economice (structura folosințelor de apă și structura obiectivelor inundabile în relațiile lor cu ansamblul economiei naționale, conjunctura intereselor sociale și economice etc.) proprii fiecărui sistem de gospodărire a apelor ; c) în conformitate cu un ansamblu de norme.

Dintre norme, o parte reflectă specificitatea acestui gen de acțiune (unele prevederi legislative referitoare la domeniul apelor, unele indicații politice privind acest domeniu, principiile privind raționalitatea acțiunilor în legătură cu apele, regulamente de exploatare ale amenajărilor de gospodărire a apelor, unele standarde, unele hotărâri juridice etc.), iar o altă parte reflectă încadrarea acțiunii de gospodărire a apelor, sub unul sau altul din aspectele ei, în categorii mai largi ale acțiunii sociale (tehnică, administrativă, economică etc.). Această încadrare consemnează aplicabilitatea în gospodărirea apelor a unor norme comune pentru un grup de domenii de activitate, sau pentru totalitatea acestora (de ex., a principiilor generale ale politicii economice a Partidului, a unora din prevederile legislației privind prețurile și tarifele, a principiilor clasificării unitare a produselor și serviciilor din economia națională ș. a.). De altfel, și examinarea mijloacelor de acțiune posibile pentru atingerea scopurilor gospodării apelor relevă încadrarea particularului gospodării apelor în generalul acțiunii sociale, permițînd evidențierea, pe lângă mijloace tehnice specifice, ca cele amintite deja, a unor mijloace tehnice de aplicație largă în efectuarea acțiunilor din diverse domenii ale tehnicii (mijloace de automatizare, echipament informatic, energie electrică, unele substanțe chimice, utilaj terasier etc.), precum și a unora din mijloacele de acțiune administrativă și economică (reglementări autoritare ale funcționării folosințelor de apă, mecanisme bazate pe aplicarea stimulenților economico-financiarilor și a stimulenților morali etc.), care servesc unor acțiuni de gospodărire a apelor, atunci cînd sînt „menite să asigure în mod unitar regimul apelor cel mai corespunzător intereselor generale” (Legea apelor).

Desigur, aceasta este o viziune relativ largă asupra activităților de gospodărire a apelor, care acordă calitatea de acțiune de gospodărire a apelor în primul rînd unora din **acțiunile tehnice** prin care se operează nemijlocit asupra surselor și resurselor de apă (regularizări de albie, stocare în acumulări, transferuri de debite prin canale de derivație etc.), luate împreună cu unele acțiuni tehnice care nu se execută direct asupra surselor și resurselor de apă ca obiecte ale muncii, însă condiționează în mod esențial prima categorie de acțiuni tehnice, dar o acordă și unor **acțiuni administrative și economice**, care se exercită asupra agenților efectori ai acțiunilor tehnice de gospodărire a apelor, sau de utilizare a lor, pentru a determina anumite caracteristici ale acțiunilor respective, iar prin ele — situația surselor și resurselor de apă. Astfel, se răspunde la nivelul sistematizării noțiunilor necesității practice de corelare și integrare eficientă a diferitelor forme de acțiune, care vizează toate modificarea, în conformitate cu interesele generale,

a distribuției cantității și calității apei în spațiu și timp — scop general al gospodării apelor, **distinct** față de scopurile altor activități care se exercită și ele în strînsă legătură cu resursele de apă, ca de exemplu hidroenergetica, navigația, construcțiile hidrotehnice, îmbunătățirile funciare, gospodărirea comunală, protecția mediului etc.

Considerarea acțiunii de gospodărire a apelor ca specie a acțiunii sociale în general, permite înțelegerea prin deducție sumară a faptului că, **practica de gospodărire a apelor** constituie motivația dezvoltării unei discipline științifice a gospodării apelor, ca **una din științele particulare ale acțiunii eficiente**, așa cum, practica socială în general constituie motivația **praxiologiei**, ca știință a acțiunii eficiente în general.

În această perspectivă, drept sarcini de principiu ale științei gospodării apelor apar : cunoașterea termenilor acțiunii din domeniul apelor, elaborarea criteriilor de eficiență pentru diferitele variante de acțiune în acest domeniu, organizarea cunoștințelor respective în forme adecvate cerințelor practicii de gospodărire a apelor și contribuția activă la transformarea termenilor acțiunii în conformitate cu criteriile de eficiență adoptate. În cazul în speță, includerea integratoare a subsistemului științific și a subsistemului de conducere, alături de subsistemul execuției, într-un același sistem complex al acțiunii, poate conduce la formularea lapidară a sarcinii științei gospodării apelor, ca fiind : contribuția prin mijloacele științei la creșterea eficienței sistemului acțiunii din domeniul apelor. Această sarcină, ea o poate îndeplini dezvoltînd metode și tehnici de acțiune, prevăzînd evoluția fenomenelor, precizînd rezultatele posibile și preferabile ale acțiunilor, modificînd atitudinea oamenilor față de ape. Abordarea de pe poziții praxiologice în știința gospodării apelor se înscrie firesc în evoluția istorică a acesteia și este organic justificată de factura ei interdisciplinară, care implică, pe lângă elemente din științele naturii (hidrologie, meteorologie, geologie, ecologie ș.a.), elemente esențiale din „științele acțiunii”, care au contacte nemijlocite cu praxiologia (științe tehnice și științe administrative), precum și din alte „științe pentru care imbinarea dintre cercetarea fundamentală și cea aplicativă reprezintă o condiție de eficiență*” (sociologia, economia, dreptul, cibernetica, teoria generală a sistemelor ș.a.). Această implicare este necesară pentru rezolvarea problemelor legate de apă, ale sistemelor deosebit de complexe, care realizează, condiționează gospodărirea apelor, sau beneficiază de rezultatele ei. De aceea, în prezentul stadiu al dezvoltării teoriei gospodării apelor, tratarea tinde să sistematizeze, pe lângă aspectul tehnic, și aspectele economice, social, ecologic, organizațional și informațional, caracteristice oricărei probleme practice actuale de gospodărire și utilizare a resurselor de apă, procedînd, concomitent cu eforturile proprii de elaborare teoretică, la încorporarea în variante adecvate a unor conceptualizări și instrumente metodice din științele amintite. În această largă imbinare interdisciplinară aflăm una din individualizările importante ale gospodării apelor ca știință particulară a acțiunii, care decurge din însăși natura obiectelor acțiunii de gospodărire a apelor, din implicațiile pe care existența acestor obiecte le are în întreaga realitate înconjurătoare.

Ca în oricare alt domeniu, creșterea științifică, în domeniul gospodării și utilizării resurselor de apă, se realizează prin „producția de știință”, a cărei organizare și dezvoltare sistematică se poate asigura, în primul rînd, în cadrul formațiilor de **cercetare științifică**, prin activități de cercetare fundamentală, aplicativă și de dezvoltare, orientate consecvent asupra problemelor esențiale pentru o practică eficientă în domeniul

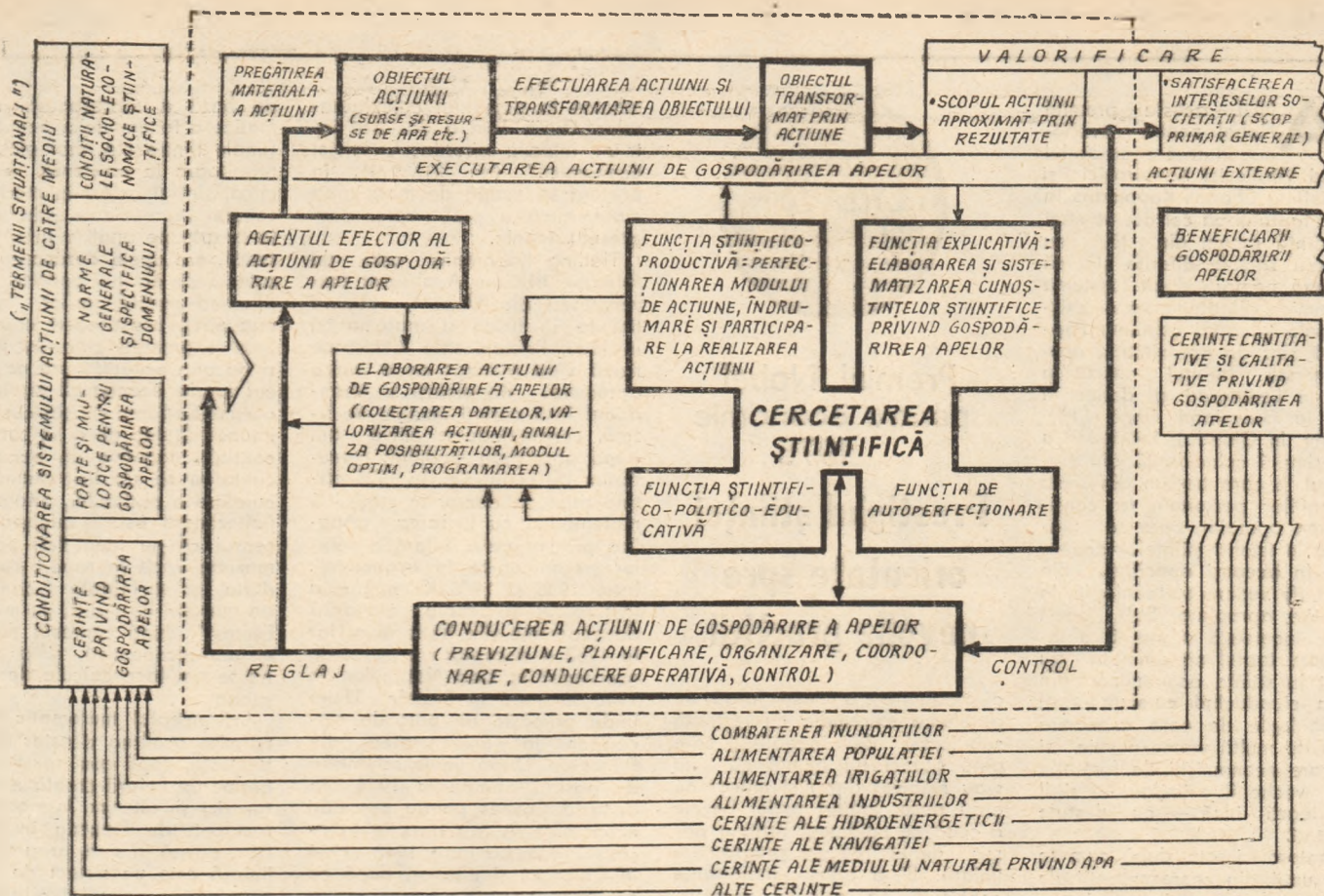

Fig. 1. — Funcționalitatea cercetării în sistemul acțiunii din domeniul gospodării apelor.

apelor. Pe această cale, cercetarea științifică devine exponenta teoriei, dar totodată și a practicii de gospodărire a apelor, tinzându-se spre realizarea sarcinilor științei gospodării apelor prin exercitarea funcțiilor cercetării științifice, dintre care de importanță primordială ne apar: 1) funcția explicativă (în care înglobăm și aspectul de informare în sens larg asupra realității studiate), care condiționează esențial funcțiile cercetării; 2) funcția științifico-productivă, a cărei exercitare cu succes constituie principala rațiune de existență a cercetării științifice; 3) funcția științifico-politico-educativă, prin care cercetarea se încadrează militant în sistemul politico-ideologic și de relații sociale, pe care îl servește, încadrând de asemenea, știința pe care o practică în istoricul sistemului științelor; 4) funcția de autoperfecționare, care deschide cercetarea către progresul metodologic, alimentând-o cu inovație metodică proprie și cu import de metodologie, în condițiile analizei comparate permanente a diferitelor posibilități de dezvoltare a funcțiilor sale. Numai prin exercitarea creatoare și sustinută a tuturor acestor funcții, cercetarea poate ocupa un loc necesar între conducerea și acțiunea practică de gospodărire a apelor (fig. 1), concretizând realizarea sarcinilor științei în acest domeniu prin contribuții eficiente la elaborarea acțiunilor de gospodărire a apelor. La efectuarea acestora și, de asemenea, la organizarea proceselor de conducere și cercetare din domeniu, a interacțiunii dintre conducere, practică și cercetare, precum și a interacțiunii dintre sistemul conducere-cercetare-practică din domeniul apelor și alte sisteme.

Mijlocul esențial prin care cercetarea științifică își exercită funcțiile este schimbul de informație cu subsistemul de conducere, cu subsistemul operativ și cu mediul înconjurător al sistemului acțiunii, schimb în cadrul căruia subsistemul cercetării primește input-uri de informații de diverse categorii și „livrează” output-uri de informație semnificativă, superior organizată, elaborată în procesele de cercetare științifică.

Verificate și valorificate amândouă prin practică, „politica apelor” (înțelesă drept concepția generală de gospodărire și utilizare a apelor țării și totodată de conducere în acest domeniu) și politica științei în domeniul apelor (înțelesă ca fiind concepția generală privind funcționalitatea, obiectivele, organizarea, realizarea și valorificarea activităților științifice din acest domeniu), nu se pot dezvolta, în prezent și în perspectivă, în mod eficient, decât fuzionând într-un tot organic.

II. Direcții de cercetare

PRINCIPALELE direcții ale cercetării pentru gospodărire resurselor de apă sînt obiectiv determinate, în fiecare țară, de cerințele practicii naționale, de rezultatele obținute deja pînă

într-o anumită etapă, precum și de explorarea prospectivă a evoluției problemelor, cu luarea în considerare a problematicii și realizărilor internaționale de specialitate. Prospectarea mulțimii temelor de cercetare în domeniul apelor se poate desfășura pe mai multe căi, de exemplu: a) inventariind temele din actuala literatură de specialitate, națională și internațională, b) urmînd dezvoltarea istorică a teoriei sau practicii de gospodărire a apelor, c) plecînd de la ramificarea convențională, uzuală în prezent, a problematicii gospodării apelor, între gospodărire pentru folosințe, combaterea inundațiilor și protecția apelor și aplicînd în continuare diverse alte criterii de clasificare a temelor; d) grupînd temele după natura aspectelor cercetate, caracterizate prin atribute corespunzînd unor mari ramificații ale sistemului actual al științelor (aspecte tehnice, economice, sociale, biologice, de organizare și conducere, etc.). În asemenea investigații, deosebit de adecvată, întrucît expune o indicare calitativă a utilității fiecărei direcții de cercetare în raport cu practica de gospodărire a apelor, ni se pare aplicarea principiului metodei conform căruia, în cadrul cercetării orientate, mulțimea relațiilor gnoseologice trebuie organizată și programată în funcție de caracteristicile ansamblului relațiilor praxiologice dintre agentul efector și obiectul acțiunii, existente și posibile în condițiile interacțiunii dintre agent, obiect și contextul realității.

Indiferent de calea aleasă, o tratare sistematică și modernă a diversității direcțiilor de cercetare se poate realiza considerînd: 1) ansamblurile funcționale de gospodărire și utilizare a resurselor de apă — ca sisteme specifice multifuncționale, dinamice și complexe; 2) disciplina științifică a gospodării apelor, ca totalitate de sisteme logice de date, reguli și procedee, capabile de autoorganizare, autoinstruire și predicție, avînd drept finalitate specifică esențială modelarea suficientă a realității în vederea optimizării acțiunilor de gospodărire a apelor în diverse situații, iar drept mod de valorificare ridicarea neconținută a eficienței acestor acțiuni; 3) raporturile sistematice și cibernetice, manifeste în interiorul triadei conducere-cercetare-practică în domeniul gospodării apelor, precum și între acest domeniu și alte domenii de activitate. O asemenea tratare a problematicii cercetării de gospodărire a apelor constituie ea însăși o direcție de cercetare de largă cuprindere și permanent interes.

dr. ing. Constantin PĂRVELESCU
ing. D. I. OVIDIU POPESCU

Institutul de cercetări și proiectări pentru gospodărire apelor

*) Tudosescu, I. — Structura acțiunii sociale. Schiță a unei praxiologii materialist-dialectice. Editura politică, București, 1972.

ANUL acesta premiul Nobel pentru economie a fost acordat lui Leonid Vitalievici Kantorovici și lui Tjalling Charles Koopmans. În ciuda faptului că cei doi oameni de știință provin din țări cu orânduirii sociale diferite și că lucrează pentru două sisteme economice diferite, între ei există unele trăsături comune. Faptul că sînt de aproximativ aceeași vîrstă (primul născut în 1912 la Leningrad, al doilea în 1910 la Graveland, lângă Hilversum în Olanda), încetează a fi o simplă coincidență din momentul în care trecem din sfera biografiilor personale la considerarea operelor, care se plasează în istoria științelor economice în aceeași epocă și, din punct de vedere metodologic, în orientări apropiate. Sub acest unghi încetează a mai fi o întimplare faptul că amîndoi au intrat în știința economică din afara ei, aducînd cu ei un bagaj metodologic de care economia avea de multă vreme nevoie și pe care economiștii de formație mai veche îl asimilau — și îl asimilează încă — cu destule greutate.

Kantorovici este, după cum se știe, unul din reprezentanții de frunte ai matematicii în Uniunea Sovietică. Încă în tinerețe el a rezolvat o serie de probleme importante din teoria mulțimilor proiective, ceea ce i-a adus notorietatea internațională. Într-un ciclu ulterior de lucrări el a pus temelile unui nou capitol al analizei funcționale, teoria spațiilor liniare semiordonate, care ulterior au primit denumirea de spații K, în cinstea autorului. În cronologia spirituală a lui Kantorovici preocupările matematice continuă pînă mai tîrziu, chiar și după ce în 1938—1939 a elaborat, prin analiza unor probleme de organizare optimă

Premiul Nobel pentru economie 1975

Prestigiul științei orientate spre nevoile practicii

a producției, o clasă largă de probleme extremale cu restricții sub formă de inegalități care pînă atunci nu numai că nu s-au rezolvat dar nici măcar nu erau puse, creînd astfel bazele a ceea ce mult mai tîrziu a primit denumirea de programare liniară. El a adus importante contribuții la calculul numeric. În domeniul metodelor de aproximație din analiza superioară el a propus în 1933 o nouă metodă variațională care îi poartă numele. În 1936 a publicat, împreună cu V. I. Krilov, monografia „Metode aproximative în analiza superioară”. Aceste lucrări au continuat încă pînă la mijlocul deceniului al șaselea, aducîndu-i importante distincții universitare și de stat. Kantorovici s-a ocupat cu mare succes și de problemele utilizării calculatoarelor electronice, aducînd importante contribuții matematice, și este autorul unor invenții

tehnice în domeniul calculatoarelor. După cum a declarat într-un interviu acordat „Revistei economice” (nr. 21/1974), în prezent se ocupă de modelarea matematică a problemelor progresului tehnic.

Tjalling Koopmans este de formație fizician. A absolvit universitatea din Utrecht, obținînd licența în fizică și matematică în 1933. Primele sale lucrări de fizică s-au bucurat de o înaltă apreciere. Koopmans a abandonat însă curînd studiile de fizică, consacrindu-se cîțiva ani după absolvirea studiilor, cercetărilor de economie. În 1936 obține titlul de doctor în statistică matematică cu lucrarea „Analiza prin regresie liniară a seriilor cronologice în economie”. Între 1936 și 1938 Koopmans a fost lector la Școala olandeză de economie din Rotterdam, iar în 1938 a acceptat un post de economist la Liga Națiunilor. În 1940 se mută în Statele Unite unde primește un post de cercetător la universitatea din Princeton. După unele schimbări de posturi ajunge în 1944 la Comisia Cowles pentru cercetări economice. A fost director la această comisie între 1948—1954 la Chicago, și ulterior, după ce această comisie s-a mutat la Universitatea Yale (la New Haven), a reluat acest post între anii 1961—1967. În prezent este profesor de economie la universitatea Yale, una din cele mai importante din Statele Unite.

Dincolo de aceste deosebiri de traiectorie intelectuală, din momentul în care au trecut la analiza problemelor economice ambii au ajuns să acorde o importanță fundamentală metodelor liniare. În cunoscutele sale „Trei eseuri despre starea științei economice”, Koopmans arată că analiza infinitezimală, utilizată mult timp ca instrument

de bază a reprezentării matematice a fenomenelor economice (unele dintre ele, mai ales cele referitoare la creșterea economică, sînt și astăzi în mod convenabil reprezentate prin modele bazate pe analiza informațională), are unele dezavantaje de principiu: ea nu permite identificarea constrîngerilor impuse opțiunilor, constrîngerii care trebuie exprimate prin inegalități și nu prin ecuații, ceea ce a făcut teoria economică să ignore asemenea fapte simple cum este imposibilitatea de a se consuma cantități negative de bunuri. În sensul că nu identifică pozițiile maxime decît în raport cu imediata lor vecinătate („confundă un mușor de cîrțită cu muntele Everest”, după expresia plastică a unui economist), și ca atare nu se pot face calcule de optim global.

Instrumentul matematic care permite ocolirea acestor dificultăți este, după cum se știe, programarea liniară creată de Kantorovici și, ulterior, în mod independent, de Dantzig în S.U.A. Dar, privită în sine, programarea liniară este un sistem de relații matematice aplicabil oriunde se pun probleme de extrem supuse unor restricții sub forma unui sistem de inegalități. Asemenea probleme există probabil, în mod explicit sau implicit, în orice domeniu de activitate umană. Programarea liniară este astfel expresia matematică a unei probleme praxologice.

Atît Kantorovici, cît și Koopmans și-au dat seama de importanța fundamentală a acestei probleme pentru economie. Koopmans numește problema repartizării optime a unor mijloace limitate pentru scopuri do-

TIȘE

Calculatoarele electronice în sprijinul conducerii economice

● IERI s-a deschis în Capitală Sesiunea de comunicări științifice cu tema „Calculatoarele electronice în sprijinul conducerii economice”, organizată de Institutul Central pentru conducere și informatică, cu concursul întregii rețele de informatică din țară — centre de calcul teritoriale, departamentale, din întreprinderi și instituții de învățămînt.

Structura pe secțiuni a lucrărilor sesiunii s-a făcut corespunzător domeniilor principale ale utilizării calculatoarelor: în conducerea producției, a proceselor tehnologice, a ramurilor economice, județelor și la nivel macroeconomic. Într-o secțiune separată sînt prezentate comunicări privind „Metodele moderne

de organizare a producției și activității economice”.

În decursul celor două zile ale sesiunii (23—24 octombrie) informaticienii din întreaga țară vor prezenta sub formă a peste 180 de comunicări științifice, sisteme de conducere pentru domeniile și întreprinderile în care lucrează, realizîndu-se astfel un amplu schimb de experiență la nivel național.

Îmbogățită de la un an la altul, tematica comunicărilor cuprinde la actuala sesiune o paletă foarte variată de aplicații — ca domenii ale producției materiale, prezente ca perspectivă de analiză și proiectare, ca aparat matematic utilizat — reflectînd potențialul pe care-l deține în prezent informatica noastră ca factor de perfecționare a conducerii în economie.

Ineficiența abordării globale a problemei șomajului

● După Pierre Drouin (Le Monde, 4 sept. 1975), șomajul

— ca dealtfel și inflația — nu ar mai putea în viitorul previzibil să atingă nivelul scăzut pe care l-a cunoscut în ultimul sfert de secol. Două tendințe pe termen lung ar explica acest lucru: 1. chiar dacă va fi „reanimată” din cînd în cînd, ca în prezent, creșterea nu va fi atît de categorică ca în perioada anterioară deoarece economia se află la sfîrșitul perioadei de reconstrucție și de restructurare a aparatului industrial și deoarece virulența forțelor inflaționiste determină o temperare a expansiunii; 2. șomajul „structural”, neremediabil printr-o terapie cînjuncturală, ar avea tendința să crească. În S.U.A. indicele șomajului la tineret (sub 24 ani) este de două ori și jumătate superior indicelui general. În Franța 45% din șomerii au sub 25 de ani. De asemenea, procentul șomajului este mai mare în rin-

durile tîmeilor. În general, în toate țările occidentale, aportul necesar relansării activității economice va fi furnizat în primul rînd de cei ce au fost menținuți în serviciu, în condiții de șomeri parțiali. Relația simplă de invers proporționalitate între expansiune și șomaj nu ar mai fi astăzi valabilă în Occident, cum nu mai este valabilă nici relația de invers proporționalitate între șomaj și inflație (legea lui Philips). După P. D. se asistă în Occident la o creștere tendențială a șomajului, deoarece pe termen lung crearea de locuri de muncă în industrie scade în raport cu crearea de locuri de muncă în domeniul terțiar. Industria, însă, resorbea mai ușor șomajul decît serviciile. Autorul mai evidențiază o serie de alte cauze care fac ca o abordare globală a problemei șomajului să nu mai fie astăzi eficientă.

rite, problema de bază a economiei normative.

Cit îl privește pe descoperitorul programării liniare, el simte curind implicațiile profunde pe care le are aceasta pentru economia socialistă și-și dezvoltă ideile în această privință în cunoscuta lucrare, apărută și în limba română, „Calculul economic al utilizării optime a resurselor”. Această lucrare are meritul de a fi pus pentru prima oară pe plan teoretic problema unui plan optim al economiei naționale într-o formă matematică riguroasă. În legătură cu aceasta Kantorovici creează noțiunea de „evaluări obiectiv determinate”, cu ajutorul căreia se pot compara (iarăși teoretic vorbind) diferite utilizări ale resurselor. Una dintre implicațiile raționamentelor lui Kantorovici este posibilitatea de a formula corect problema eficienței investițiilor, fundamentală pentru planificare.

Koopmans a încadrat și el ideea de bază a programării liniare într-un context teoretic mai larg, integrând aceste idei într-un model pe care l-a numit analiza (liniară) a activităților. Modelul este conceput pentru studiul economiei capitaliste, acceptând drept premise o serie de trăsături atribuite acesteia, în special premisa concurenței perfecte, ipoteză nerealistă dar necesară raționamentului teoretic.

În cadrul general al analizei activităților, Koopmans a abordat cu succes numeroase probleme mai concrete. Este binecunoscută soluția dată de el problemei transporturilor în programarea liniară. O problemă cu implicații mai largi este aceea a alocării resurselor indivizibile. O mare parte din teoria economică funcționează în condițiile ipotezei potrivit căreia re-

sursele sînt înfinit divizibile, aspectul cel mai larg cunoscut și poate cel mai general fiind concurența perfectă. Indivizibilitatea este una din sursele economiilor dimensionale. Dar indivizibilitatea creează în același timp uriașe dificultăți teoretice. Împreună cu Martin Bechmann autorul a abordat și a rezolvat cu ajutorul programării liniare o problemă de repartizare geografică a unor resurse indivizibile.

Spațiul nu ne permite o tre-

stracție și de formalizare este semnificativ pentru eficiența instrumentului teoretic în rezolvarea unor probleme practice. Dealtfel, Tjalling Koopmans s-a angajat încă cu mulți ani în urmă într-o polemică cu empirismul nud. Într-o recenzie la o carte a lui Burns și Mitchell privind măsurarea ciclurilor (Measuring Business Cycles), recenzie intitulată sugestiv „Măsurare fără teorie”, Koopmans își încheie raționamentele apreciind că „hotărîrea (autorilor lucrării

privind comportamentul economiei socialiste.

Între Kantorovici și Koopmans deosebirea de fond ideologic și social este fundamentală. Îi apropie doar similitudinea bazei metodologice formale, dată de aprofundarea teoretică economică a programării liniare și de orientarea spre rezolvarea unor probleme practice. Le mai este comun faptul că, pornind de la raționamentul riguros matematic, ei nu neglijează specificul obiectului de studiu ales, nu uită că nu totul în economie poate fi redus la expresii matematice.

Koopmans ignoră contradicțiile profunde ale economiei capitaliste tocmai pentru că ar dori să dea soluții pozitive problemelor cu care este confruntată această economie. Kantorovici urmărește să dea soluții raționale problemelor acute și noi pe care le ridică economia socialistă ajunsă în ascensiunea ei continuă la un anumit grad de maturitate și care nici măcar nu se puneau în momentul în care a pus bazele programării liniare. Din acest punct de vedere el a devansat considerabil nevoile momentului.

Într-un fel, acordarea simultană a premiului Nobel unor economiști reprezentînd sisteme economice diferite este semnificativă pentru stadiul de dezvoltare actual al științei economice care din punct de vedere tehnic manifestă fenomene de unitate, tehnica aceasta fiind însă pusă în slujba unor mișcări în sensuri diferite: una, cea a economiilor capitaliste, cu evoluții contradictorii, afectată de fenomene de criză, cealaltă, a economiilor socialiste, caracterizată prin ascensiune.

Ihor LEMNIU

L. KANTOROVICI

T. KOOPMANS

cere în revistă mai amănunțită a realizărilor celor doi laureați. Ceea ce însă se cuvine subliniat în mod deosebit este faptul că atît unul cît și celălalt au abordat și au rezolvat probleme economice practice, în sensul că este vorba de probleme de a căror soluționare depinde buna funcționare a unor sisteme economice, fie la nivelul micro, fie la cel macro. Dar problemele practice pot fi privite în diferite feluri. Faptul că amîndoi au venit în știința economică cu un fond creat de științe care au ajuns la un înalt grad de ab-

— n. n.) de a nu utiliza teorii privind comportamentul economic al oamenilor, măcar sub formă de ipoteză, limitează valoarea științei economice, iar pentru oamenii care fac politică, pe cea a rezultatelor obținute sau care pot fi obținute prin metodele dezvoltate” (de Burns și Mitchell). Kantorovici, după cite cunoaștem, nu s-a angajat în asemenea discuții metodologice, dar pentru cititorii lucrărilor sale este evident faptul că baza sa de pornire teoretică generală este marxismul, precum și un sistem de concepte ferm

Victor Jinga
Principii și orientări ale comerțului exterior al României
 1859-1916
 Dacia

● În lucrarea Principii și orientări ale comerțului exterior al României (1859-1916), Editura Dacia, Cluj, 1975, 276 p., Victor Jinga, bazîndu-se pe o migăloasă și amplă documentare, care se referă la o perioadă de

mai bine de o jumătate de secol, își propune să prezinte nu o istorie a politicii comerciale românești, ci una a ideilor care au frământat această epocă de consolidare politică și economică a statului nostru.

Prezentînd confruntările ideologice autorul demonstrează că în țara noastră a existat „o gîndire economică proprie, privind abordarea problemelor comerțului exterior. În mod deosebit se insistă asupra interdependenței economice ce a existat în această perioadă ca și în toate timpurile între provinciile românești.

Redresare și inflație

● Într-un editorial publicat în revista NEWSWEEK (8 sept. 1975), cu titlul Return of Inflation (Revenirea inflației), Paul A. Samuelson observă că, deși

recesiunea, conform datelor publicate, a luat sfîrșit încă din primăvară, deși bunurile de inventar în exces sînt pe lichidate economia S.U.A. nu este totuși într-o dispoziție bună. În adevăr, bursa de acțiuni, care începuse să se avînte în speranța unei relansări economice, a luat de curînd un curs descendent. După P.A.S., relansarea este totuși evidentă și scăderea cursurilor s-ar explica doar prin creșterea ratei dobînzii, care ar putea fi frînată printr-o finanțare mai rapidă a economiei. Mai importantă ar fi problema inflației. Recesiunea profundă părea să reducă la jumătate rata inflației — de la peste 12 la sută pe an în toamna trecută la circa 6 la sută în primăvară. La o reuniune la Casa Albă un economist de la Harvard și unul de la M.I.T. erau de părere că, spre sfîrșitul anului, prețu-

rile vor crește doar cu 3-4 la sută pe an. P.A.S. observă ironic că el ar fi fost mai liniștit dacă nu ar fi știut că unul a firma aceasta pe baza credinței sale apriori în sistemul întreprinderilor concurențiale, în timp ce celălalt se sprijinea doar pe credința în regresiiile sale economice. După Samuelson, este vorba doar de o „extra-inflație indusă” — determinată de creșterea conjuncturală a prețurilor la alimente, combinată cu creșterea costurilor energiei. Evidența, spune autorul, arată că nu sînt juste afirmațiile celor care consideră că reacția inflației ar fi rezultatul previzibil al restimulării guvernamentale a economiei într-un ritm prea rapid.

O analiză marxistă a operei economice a prof. V. MADGEARU¹⁾

DEZVOLTAREA științei și culturii socialiste presupune valorificarea de pe pozițiile progresului a tot ce a fost înaintat în trecutul gândirii și acțiunii umane. Pe tărîmul științei noastre economice, această necesitate este cu atât mai stringentă cu cât procesul de elaborare a unei istorii a gândirii economice românești are nevoie nu numai de o amplificare a muncii de cercetare, ci și de o mai adîncă pătrundere în resorturile interne ale devenirii acestei gândiri, în corelația dintre structura social-economică, pe de o parte, și dezvoltarea gândirii economico-sociale, pe de altă parte, în confruntarea de idei pe plan național și pe plan internațional, în abordarea operei fiecărui economist mai reprezentativ, în contextul complexității raporturilor sociale în care s-a format, a evoluat și acționat.

Sub toate aceste aspecte, lucrarea acad. V. Malinschi intitulată „Profesorul Virgil Madgearu (1887—1940) Contribuții la dezvoltarea gândirii economice”, publicată de curînd în Editura Academiei Republicii Socialiste România, aduce un suflu nou. Este vorba, înainte de toate, de faptul că, pentru multe aspecte, monografia ce o supunem atenției cititorului este, în mare măsură, o „cercetare de teren”, autorul ei fiind unul dintre puținii economiști contemporani care nu numai că l-a cunoscut pe V. Madgearu, dar, chiar în procesul activității sale didacto-științifice, a putut, cu ochii lucizi ai economistului comunist, să-i observe direct modul de gîndire, de comportare, de acțiune științifică și profesorală. În al doilea rînd, felul realist și complex în care autorul monografiei îl prezintă pe economistul studiat, îi permite să pună cu claritate în evidență și să explice atît meritele pe diferite planuri, cît și erorile, lipsurile, iluziile și limitele sale.

Fără îndoială că analiza și expunerea activității și operei unei personalități atît de contradictorii și cu o evoluție atît de complexă ca a prof. Virgil Madgearu reprezintă o sarcină deosebit de grea. Succesul îndeplinirii ei de către autor rezidă în aplicarea dialecticii materialiste în cercetare și îmbinarea metodei logice cu cea comparativ-istorică în expunere. Sistematic, pe baza unui vast material documentar, în parte inedit, sînt abordate biografia și formația intelectuală a lui V. Madgearu, pentru ca apoi, în capitole distincte, să fie caracterizat succint, ca cercetător, organizator și publicist, dar mai întîi de toate ca profesor.

Nu ne propunem să reexpunem aici ideile acestui studiu. Este mult mai folositor ca cititorul acestor rînduri să ia contact cu ele chiar la sursă. Ni se pare însă absolut necesar să subliniem că, pentru prima oară, portretul făcut profesorului V. Madgearu îl dezvoltă pe autorul „Evoluției economiei românești” în contextul unei întregi epoci de frămîntări economice, sociale și politice, inclusiv al închegării și dezvoltării în acest cadru a învățămîntului economic superior (îndeosebi a Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București) ca parte integrantă a vieții economice și intelectuale a țării.

Un real interes prezintă pentru cititorul capitolul din lucrare intitulat : „Cercetătorul”. Pentru prima oară, gîndirea economică a lui V. Madgearu este analizată sistematic, pe bază de opere, în evoluția și sinuozitățile ei. Sînt cercetate succesiv, în ordinea apariției, studii ca : Primele trepte ale sistemului de fabrică, Bresle vechi și bresle noi, Cercetări despre industria la domiciliu, Evoluția sistemului de agenție, Ocrotirea muncitorilor în România, Politica socială și războiul, Organizația comerțului exterior în epoca de tran-

ziție, Participarea la beneficii, Revoluția agrară și evoluția clasei țărănești (ulterior cuprinsă în volumul „Agrarianism. Capitalism. Imperialism), Formarea și evoluția burgheziei române, Drumul echilibrului financiar etc., pentru ca, apoi, o deosebită atenție să fie acordată operei capitale a profesorului V. Madgearu „Evoluția economiei românești”.

Raportînd de fiecare dată firul gîndirii acestuia la realitățile românești din epocă și lupta de idei din interiorul țării, autorul, aduce, totodată, o contribuție însemnată la cunoașterea influențelor exercitate de gîndirea economică și socială de peste hotare asupra economistului român, oferînd astfel posibilități mai largi de înțelegere atît a evoluției cît și a contradicțiilor interne ale gîndirii madgeariene. Problemele agrare, cele ale structurii economiei românești, ale claselor sociale și raporturilor dintre ele, ale relațiilor economice externe și multe altele, constituie domeniile centrale în care se desfășoară analiza operei lui V. Madgearu.

Așa cum se subliniază în studiu, gîndi-

RECENZII

rea contradictorie a profesorului V. Madgearu iese cel mai clar în evidență atunci cînd este vorba de dezvoltarea industriei : „Evidențînd în mod teoretic importanța industrializării pentru creșterea potențialului economic al țării, ridicarea standardului de viață ca și pentru realizarea în fapt a independenței economice a statelor agrare, el lega procesul de dezvoltare a industriei aproape exclusiv de soluționarea unor cerințe ale sectorului agricol. Mai apoi, V. Madgearu își reconsideră poziția față de industrie, bineînțeles în limitele generale ale concepției sale țărănești, și preconizează necesitatea unei industrii proprii a țării, în primul rînd prin înființarea unor întreprinderi mici la sate pentru prelucrarea pe loc a produselor agricole, apoi prin înființarea unor întreprinderi care să prelucereze petrolul și lemnul și alte materii prime organice. Preconiza, de asemenea, înființarea unei industrii de apărare. Dar cu toate modificările intervenite în concepția sa despre industrie, V. Madgearu nu reușește să indice drumul real de scoatere a țării din starea economică grea în care se afla”.

Ni se pare demn de semnalat faptul că, trecînd opera lui V. Madgearu prin filtrul criticii istorice realiste, autorul conturează cu multă bogăție de fapte una din caracteristicile esențiale ale vieții acestuia : democratismul. Desigur este vorba de un democratism ce nu depășea limitele celui burghez dar care, în condițiile cînd fascismul devenea tot mai amenințător, s-a ridicat cu demnitate și curaj contra acestui pericol.

Unul din aspectele cele mai inedite și originale în lucrare îl constituie prezentarea prof. V. Madgearu în calitate de promotor al învățămîntului economic superior și al cercetării științifice a realităților concrete din țară. Mai înainte neglijat complet de către exegeții operei sale, aspectul apare acum cu adevărat impunător. La fel, scoaterea la iveală a preocupărilor lui V. Madgearu pentru sporirea rolului economistului în societate și acțiunile întreprinse de el în vederea creării unei Asociații a economiștilor.

Remarcabil este portretul pe care autorul monografiei îl face lui V. Madgearu ca dascăl. Căldura se îmbină cu observația lucidă și directă, în condițiile în care

trecerea anilor de la data observării a permis autorului examinarea obiectivă a ansamblului, ceea ce i-a dat posibilitatea realizării unei imagini multidimensionale a celui care, chiar în condițiile ajunului și începutului celui de-al doilea război mondial, nu a ezitat să admită discutarea la seminar a unor probleme în lumina marxismului iar la doctorat susținerea de teze privind economia socialistă.

În ansamblu, lucrarea acad. V. Malinschi îmbogățește substanțial cunoștințele despre viața și opera lui V. Madgearu, contribuind într-o măsură apreciabilă la interpretarea și valorificarea critică a acesteia ca și la istoria învățămîntului nostru economic superior.

Este un fapt verificat de istorie că soluțiile concrete date problemelor economice fundamentale de către Virgil Madgearu nu erau de natură să scoată țara din impasul grav în care fusese împinsă de criza economică și regimul burghezo-mășieresc. Critica făcută la timpul respectiv de către publicistica marxistă a epocii, unui întreg șir de teze și acțiuni ale profesorului V. Madgearu s-a verificat, astfel, a fi, odată mai mult, justă. Nu-i mai puțin adevărat, însă că, în cadrul orizontului său democrat burghez și mic-burghez, în multe privințe V. Madgearu ca profesor erudit, conferențiar talentat și publicist neobosit, cu convingeri democratice, a mers la noi, între cele două războaie mondiale, cel mai departe. Acesta și este în fond lucrul cel mai însemnat în opera lui și motivul pentru care ocupă un loc apreciat în istoria gândirii economice interbelice. Fără îndoială, concepția sa asupra democrației purta amprenta specifică a iluziilor și limitelor sale, fiind vorba de o democrație parlamentară burgheză. Dar în condițiile dictaturii regale și a activizării tentativelor reacționare de fascizare a țării, poziția profesorului V. Madgearu rămîne vădit progresistă, net anti-fascistă.

Analizînd multilateral aspectele esențiale ale operei prof. V. Madgearu, autorul aduce o contribuție de preț la istoria gândirii noastre economice interbelice și, prin însuși acest lucru, oferă un imbold la cercetarea mai departe a curentelor și operelor reprezentative de acest gen în anii ce-au premers eliberării țării, moment după care gîndirea și acțiunea social-economică, bazate pe temeuri autentice științifice, intră într-o nouă fază istorică, superioară, a dezvoltării sale.

prof. dr. doc. N.N. CONSTANTINESCU
membru corespondent al Academiei
R. S. România

¹⁾ Acad. V. Malinschi, **Profesorul Virgil Madgearu (1887—1940)**, Contribuții la dezvoltarea gândirii economice, Ed. Academiei, 1975.

**ECONOMIE
MONDIALA**

24 octombrie — Ziua Națiunilor Unite

ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE ȘI DEZVOLTAREA COOPERĂRII ECONOMICE MONDIALE

Cea de-a 30-a aniversare a înființării Organizației Națiunilor Unite constituie un bun prilej pentru a examina contribuția pe care O.N.U. și principalele sale organisme și-au adus-o la definirea obiectivelor cooperării economice între state, la stabilirea căilor, mijloacelor și a structurii organizatorice necesare îndeplinirii scopurilor și obiectivelor ce i-au fost fixate prin Cartă.

De-a lungul întregii sale existențe, și cu precădere în ultima perioadă, O.N.U. a dezbătut o gamă tot mai cuprinzătoare de probleme economice, comerciale și financiare, și a adoptat o serie de hotărâri și recomandări în scopul creării, pe plan internațional, a unor relații de cooperare stabile și echitabile, menite să asigure creșterea economică accelerată a tuturor țărilor și în special a celor în curs de dezvoltare. Un moment semnificativ în acest proces îl reprezintă adoptarea la cea de a VII- sesiune extraordinară a Adunării Generale, în septembrie a.c., a rezoluției „Dezvoltarea și cooperarea economică internațională”, document care continuă elaborarea și concretizarea direcțiilor pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale. Analiza principalelor rezoluții adoptate, an de an, de Adunarea Generală înfățișează drumul parcurs de Organizație în procesul de stabilire a principiilor și normelor cooperării economice între state, reflectă mutațiile importante care au intervenit în raporturile politice internaționale, pune în evidență creșterea rolului statelor mici și mijlocii în viața internațională.

Eforturi pentru creșterea rolului O.N.U. în domeniul cooperării

ÎN CONDIȚIILE menținerii și adâncirii decalajului economic între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, problemele cooperării și ale dezvoltării au căpătat o pondere tot mai mare în activitatea de ansamblu a Organizației, iar țările în curs de dezvoltare — victime ale acestui decalaj — au devenit promotoarele procesului de redefinire a atribuțiilor și programelor O.N.U. în materie de cooperare economică.

Adoptarea rezoluției prin care perioada anilor 1960—1970 a fost declarată „Deceniul Națiunilor Unite pentru dezvoltare” a reprezentat prima încercare de abordare globală a fenomenului subdezvoltării și de stabilire a unor măsuri de ordin economic și financiar menite să asigure creșterea rolului O.N.U. în sprijinirea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare pe drumul ridicării lor economice, al participării lor, pe baze noi, la diviziunea internațională a muncii. Momentul de cotitură în activitatea Organizației în acest domeniu l-a constituit însă hotărârea de ținare, în 1964, a Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare, Conferința care prin amploarea și caracterul documentelor adoptate a stabilit principii, norme și măsuri concrete pentru crearea unui nou sistem de relații economice internaționale.

Inițiat de țările în curs de dezvoltare și desfășurat sub semnul elaborării unei „noi strategii internaționale a dezvoltării”, procesul conturat la Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare a pus bazele unei activități permanente, de grup, a țărilor în curs de dezvoltare. De la rezoluția 1897 (XVIII), adoptată în 1963 de Adunarea Generală — primul document prezentat la O.N.U. de țările în curs de dezvoltare în ansamblul lor, prin care au fost fixate scopul și obiectivele conferinței mondiale asupra comerțului — pînă la documentul „celor 77” cu privire la noua ordine economică internațională, discutat la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale, O.N.U. și organismele din sistemul său au asigurat cadrul instituțional pentru afirmarea țărilor în curs de

dezvoltare, pentru creșterea rolului acestora în viața Organizației. Datorită pozițiilor comune adoptate de toate țările în curs de dezvoltare, fără deosebire de orînduirea lor socială sau de zona geografică în care se află, hotărârile O.N.U. referitoare la cooperare și dezvoltare au devenit tot mai bogate în conținut, au dat expresie cerințelor majore actuale de stabilire a unor relații economice internaționale care să corespundă intereselor și preocupărilor tuturor statelor.

Astfel, Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, adoptată la sesiunea din 1974 a Adunării Generale, nu poate fi disociată de acțiuni anterioare prezentate la O.N.U., așa cum sînt cele referitoare la „Bazele cooperării economice internaționale” (Rezoluția 1157) și „Problema unei declarații asupra cooperării economice internaționale” (Rezoluția 1942), adoptate de sesiunile a XII-a și, respectiv a XVIII-a ale Adunării Generale a O.N.U. ca urmare a unor propuneri prezentate de țara noastră, propuneri care își găsiseră o primă concretizare în principiile generale ale cooperării și dezvoltării elaborate și adoptate la conferința mondială asupra comerțului, din 1964.

De asemenea, succesul înregistrat la recenta sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. în definirea noii ordini economice și politice internaționale, pornind de la documentele prezentate de țările în curs de dezvoltare, inclusiv de țara noastră, este o expresie a rolului și contribuției, pe care aceste țări pot și trebuie să le aibă în edificarea unui nou sistem de relații interstatale, la creșterea rolului O.N.U. în soluționarea problemelor economice majore.

Dacă Organizația a cunoscut o participare tot mai activă la examinarea raporturilor economice internaționale și la realizarea de programe concrete de cooperare, ea a reprezentat, totodată, și cadrul instituțional în care au fost definite și adoptate principiile, concepte și norme noi pe care trebuie să se bazeze, cooperarea economică internațională contemporană, contribuind la îmbogățirea conținutului dreptului internațional și al relațiilor internaționale. Astfel, dacă ani de-a rîndul principiile suveranității, independenței și ega-

lității în drepturi au fost tratate exclusiv din punct de vedere juridic și nu își găseau o reflectare corespunzătoare în rezoluțiile și hotărârile cu caracter economic, astăzi aceste principii sînt parte integrantă a documentelor-program adoptate de Adunarea Generală, prin care se fixează bazele și obiectivele cooperării economice internaționale. Principiul cooperării între state, care, în esență, consfințește dreptul și obligația tuturor țărilor, fără deosebire de mărime și nivel de dezvoltare, de a participa nemijlocit la schimbul de valori materiale și spirituale și de a beneficia de avantajele cooperării, își are originea în acțiuni de dată recentă ale Organizației, reflectă rolul important al cooperării în procesul de sprijinire a eforturilor pe care le depun țările în curs de dezvoltare în direcția creșterii lor economice. În acest sens, ultimele documente și hotărâri adoptate de Adunarea Generală la inițiativa țărilor în curs de dezvoltare promovează conceptul stabilirii de **relații economice echitabile**, consfințesc **necesitatea asigurării accesului** tuturor țărilor la cuceririle științei și tehnicii moderne și hotărâse elaborarea unui **cod pentru transferul de tehnologie** către țările în curs de dezvoltare, corespunzător nevoilor și posibilităților acestora.

Analiza principalelor hotărâri adoptate de Organizație de-a lungul anilor pune în evidență, totodată, preocuparea pentru luarea în discuție a tuturor domeniilor de activitate economică. Astfel, cooperarea și schimburile în domenii cum sînt agricultura, industria, știința și tehnica, mediul înconjurător, asistența tehnică, fondul mărilor, intră rînd pe rînd în sfera preocupărilor concrete ale Organizației Națiunilor Unite și ale organismelor sale, devin parte integrantă a documentelor programatice adoptate de către acestea.

Atunci cînd prevederile Cartei Națiunilor Unite s-au dovedit incomplete în raport cu cerințele actuale, cu însăși evoluția O.N.U. în domeniul cooperării economice, Adunarea Generală, la cererea țărilor în curs de dezvoltare, nu a ezitat să se pronunțe pentru completarea acestor prevederi. Astfel, Consiliul Economic și Social (ECOSOC), creat prin Cartă și compus, inițial, din 18 țări membre, și-a sporit numărul membrilor, în două etape, la 27 și, respectiv, la 54. Amendamentele aduse Cartei dau expresie preocupărilor pentru democratizarea activității organelor restrînse ale O.N.U., asigură o participare mai largă a țărilor în curs de dezvoltare la dezbaterile problemelor economice majore și la luarea hotărârilor în materie, creînd, totodată, premise pentru creșterea contribuției ECOSOC la soluționarea acestor probleme.

Îmbunătățirea cadrului instituțional al cooperării economice

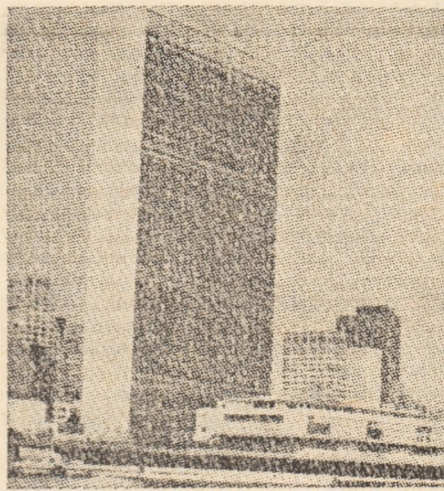
ODATA CU LĂRGIREA sferei de preocupări a Organizației în definirea și realizarea programelor de cooperare economică internațională, au fost create noi organisme și instituționalizate o serie de reuniuni, completându-se astfel structura organismelor economice stabilită prin Carta O.N.U. După ce, în 1964, Adunarea Generală a hotărât crearea Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (UNCTAD), doi ani mai târziu a fost creată Organizația Națiunilor Unite pentru dezvoltare industrială (ONUDI), iar în 1972 Programul Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător (UNEP), în timp ce pentru activitatea operațională, de cooperare tehnică, a apărut, în 1965, Programul Națiunilor Unite pentru dezvoltare (PNUD). Concomitent cu hotărârile de natură organizatorică adoptate de Adunarea Generală, au fost create, prin contribuții voluntare, fonduri speciale pentru realizarea proiectelor de cooperare tehnică de care beneficiază țările în curs de dezvoltare. Alături de PNUD, care în anul 1975 a dispus de suma de 412.239.298 dolari, Fondurile cu destinație specială pentru industrie, echipamente, populație, mediu înconjurător au asigurat an de an creșterea contribuției O.N.U. și a organismelor din sistemul său la punerea în aplicare a unui număr tot mai mare de proiecte de asistență tehnică. Totuși, în mod constant, Adunarea Generală este nevoită să declare că fondurile de care dispune Organizația sînt departe de a corespunde nevoilor stringente pe care le pune în fața întregii lumi problema reducerii treptate a decalajului care separă țările în curs de dezvoltare de țările avansate din punct de vedere economic. Astfel, într-un document publicat recent cu privire la „Noua structură a Națiunilor Unite pentru cooperare economică internațională” (E.A.C.62/9), se face constatarea că altele curente pe timp de un an ale O.N.U. abia ating nivelul sumei pe care țările membre o alocă în numai 36 de ore pentru înarmare. Iată de ce în propunerile prezentate de țările în curs de dezvoltare, în declarația asupra poziției României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, se cere o creștere substanțială a fondurilor destinate dezvoltării prin reducerea cheltuielilor militare ale tuturor statelor.

În procesul de definire a noii ordini economice internaționale și de stabilire a locului și rolului O.N.U. și al organismelor sale în atingerea acestui obiectiv major al contemporaneității, a fost analizat în mod obiectiv și actualul sistem de organe și organisme care însumează: 12 organizații și programe operaționale; 5 comisii economice regionale, 14 instituții specializate și Agenția Internațională pentru Energie Atomică; numeroase fonduri speciale și diverse organisme semi-autonome care depind de O.N.U., cărora li se adaugă câteva sute de comitete interguvernamentale, organe de coordonare și grupe speciale. Acest sistem este mai degrabă rezultatul unor circumstanțe istorice și mai puțin al unei gândiri raționale și a apărut în urma unor măsuri speciale destinate să facă față problemelor tot mai numeroase pe care le ridică dezvoltarea cooperării economice internaționale. (Doc. E.A.C. 62/9 pag. 4, par. 16).

Pornind de la aprecierea după care dezvoltarea este un proces global și comportă elemente politice, economice, culturale, sociale, de mediu și instituționale care trebuie abordate în ansamblul și interdependența lor, documentul însumat constă-

tă necesitatea regrupării unora dintre aceste organisme și a creșterii rolului și competențelor organelor plenare ale O.N.U. în luarea deciziilor de politică generală.

Principalele recomandări prezentate Adunării Generale preconizează: convocarea de sesiuni extraordinare ale Adunării Generale pentru examinarea urgenței a chestiunilor de importanță mondială; creșterea nivelului de reprezentare a țărilor în Adunarea Generală; transformarea Comisiei a doua a Adunării Generale în „Comisia pentru dezvoltare și co-

operare economică internațională”, în timp ce Comisia a treia ar urma să devină „Comisia pentru chestiunile sociale, ale drepturilor omului și activităților umanitare”.

În ceea ce privește Consiliul Economic și Social, acesta, conform recomandărilor făcute, ar urma să funcționeze, cu mici întreruperi, pe întreaga durată a anului și la nivelul său ar trebui să se asigure evaluarea situației economice și sociale mondiale, în lumina discuțiilor și deciziilor Adunării Generale. Tot în competența directă a ECOSOC ar intra și domeniul cum sînt: resursele naturale, știința și tehnica, populația, dezvoltarea socială, construcții, locuințe și sistematizare, domenii care în prezent sînt examinate separat în comitetele create special.

Raportul grupului de experți se oprește pe larg asupra evoluției activității operaționale, de cooperare tehnică a Națiunilor Unite și recomandă gruparea tuturor fondurilor de asistență tehnică într-un nou „Oficiu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare” care să asigure, în egală măsură, funcțiile de stabilire a politicii de cooperare tehnică și pe cele de administrare a resurselor financiare destinate proiectelor operaționale.

Un alt capitol se referă la redefinirea atribuțiilor Comisiilor economice regionale și la creșterea rolului acestora în soluționarea problemelor cu caracter regional și subregional. Din gama recomandărilor prezentate nu lipsesc cele referitoare la activitățile sectoriale. Astfel, în domeniul comerțului se propune, ca obiectiv pe termen lung, crearea unei Organizații internaționale pentru comerț, așa cum pentru sectorul industrial este reluată recomandarea de transformare a ONUDI într-o instituție specializată, cu autonomie bugetară și operațională.

Toate aceste recomandări au fost încorporate în rezoluția adoptată de a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale, cu precizarea că hotărârile fi-

nale urmează a fi luate în perioada imediat următoare în funcție de ansamblul măsurilor de ordin politic, economic, financiar și de structură stabilite pentru noua ordine economică internațională.

Contribuții active ale României

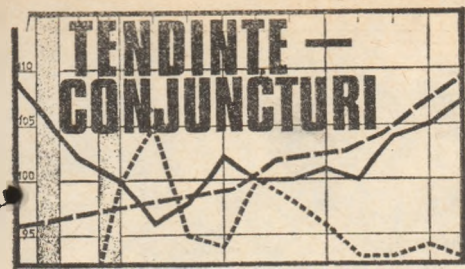
PORNIND de la rolul și răspunderile ce revin Organizației Națiunilor Unite și organismelor din sistemul său pentru instaurarea unui climat nou în relațiile internaționale, pentru crearea unor raporturi noi de colaborare și cooperare reciproc avantajoasă între state, fără noastră participă activ la activitatea Organizației în acest domeniu și a adus în fața forumului mondial teme de cooperare care s-au bucurat de un sprijin constant. Propunerile românești au contribuit atît la definirea conținutului principiilor de cooperare între state, cît și la îmbogățirea programelor de cooperare realizate de ONU, prin rezoluțiile adoptate în probleme cum sînt: planificarea și dezvoltarea economică, punerea în valoare a resurselor umane și formarea de cadre, rolul industrializării pentru creșterea economică; rolul științei și tehnicii moderne în dezvoltarea națiunilor; constituirea de fonduri speciale pentru dezvoltare, formarea de specialiști, alimentație și altele.

Cerințele rezolvării problemelor vitale care confruntă omenirea, atît în domeniul păcii și securității, cît și în domeniile economic, social și altele, impun îmbunătățirea și creșterea mai departe a rolului ONU și organismelor sale, astfel încît ele să devină cu adevărat cadrul unirii eforturilor tuturor statelor și popoarelor, pe bază de egalitate, care să ducă la stabilirea unor noi raporturi internaționale. Activitatea ONU trebuie să corespundă în întregime schimbărilor intervenite în lume și cerințelor evoluției relațiilor internaționale.

În acest scop, din anul 1972, la propunerea României, Adunarea Generală examinează în fiecare an problema „Întăririi rolului ONU în menținerea și consolidarea păcii internaționale, în dezvoltarea cooperării între toate națiunile și în promovarea normelor dreptului internațional în relațiile dintre state”. Dezbaterile din plenul Adunării Generale și rezoluțiile adoptate în unanimitate au pus în evidență necesitatea luării de măsuri de către statele membre și de către Organizație însăși, pentru întărirea rolului ei în viața internațională, în protecția independenței și suveranității statelor împotriva oricăror acte de agresiune sau amestec în treburile interne, în promovarea unei largi cooperări economice internaționale.

Organizația Națiunilor Unite poate și trebuie să aducă o contribuție esențială la transpunerea în viață a dezideratelor popoarelor privind abolirea vechii politici de dominație și asuprire, de ingerințe în treburile interne, de inechitate, la instaurarea unor raporturi internaționale noi, cu adevărat democratice, întemeiate pe principii de egalitate, respect al independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne și avantaj reciproc, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu folosirea ei, la promovarea unei noi ordini economice și politice internaționale, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

Niță CONSTANTIN

Evoluția prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna septembrie 1975

DUPĂ O UȘOARĂ CREȘTERE care a avut loc în luna precedentă, în luna septembrie a.c. indicele sintetic INSCIN a înregistrat o scădere de 1,6% reflectând reducerea prețurilor pe principalele piețe internaționale pentru produsele de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România. La tendința aproape generală de scădere a prețurilor internaționale a contribuit în mare măsură și evoluția ascendentă a cursului dolarului S.U.A..

Prețurile produselor alimentare au înregistrat, în luna septembrie a.c., o scădere de 3% față de luna precedentă. Cele mai

Indicele sintetic INSCIN al prețurilor internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România în anul 1972 - 1974 și în perioada august-septembrie 1975

Categorii de produse	Anul	Indici actuali	1970-1972 = 100	
			August	Septembrie
PRODUSE GENERALE	1973	170,3		
	1974	240,4	242,1	238,8
	1975		218,3 ^{a)}	214,9 ^{a)}
1. Produse alimentare	1973	160,6		
	1974	230,8	227,1	235,9
	1975		204,7 ^{a)}	198,5 ^{a)}
- cereale	1973	195,5		
	1974	261,5	257,8	255,6
	1975		238,9	239,5
- semințe oleaginoase, produse derivate, grăsimi animale și vegetale	1973	150,3		
	1974	240,8	247,8	248,7
	1975		196,3	184,6
- animale, carne și produse animaliere	1973	125,7		
	1974	120,3	119,7	129,1
	1975		130,9 ^{a)}	161,0 ^{a)}
- zahăr și produse tropicale	1973	173,3		
	1974	437,5	470,5	470,7
	1975		279,0	245,7
2. Combustibili	1973	209,2		
	1974	330,8	322,2	322,3
	1975		356,7 ^{a)}	360,0 ^{a)}
- carbuni și cocs	1973	140,1		
	1974	192,6	197,7	184,5
	1975		247,4 ^{a)}	240,2 ^{a)}
- țiței	1973	146,0		
	1974	567,1	567,1	567,1
	1975		546,8	546,8
- produse petroliere	1973	285,8		
	1974	380,9	340,0	348,0
	1975		383,4	390,3
3. Materii prime industriale	1973	162,5		
	1974	216,1	220,3	215,8
	1975		187,3	178,9 ^{a)}
- minereuri	1973	119,4		
	1974	139,6	139,0	133,7
	1975		158,6 ^{a)}	155,4 ^{a)}
- metale	1973	156,2		
	1974	231,5	249,7	238,5
	1975		180,2	174,4 ^{a)}
- cauciuc	1973	191,6		
	1974	210,3	191,0	169,2
	1975		167,0	157,8
- lemn și produse din lemn	1973	177,4		
	1974	232,1	229,7	226,9
	1975		217,9	214,4 ^{a)}
- fibre animale și vegetale	1973	138,0		
	1974	192,0	187,3	178,5
	1975		167,9 ^{a)}	165,9 ^{a)}
- piele	1973	176,9		
	1974	122,3	118,3	118,1
	1975		121,2	125,8

a) Date provizorii pentru: cocs de furnal, hule, minereu de fier, carnea de rașinoase, celuloză, hârtie kraftliner, fibre celulozice, porci vii și vite comute cari.

mari reduceri au fost înregistrate la zahăr și produse tropicale (-11,9%) și la semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale (-6%). În schimb, la animale, carne și produse animaliere și la cereale prețurile au marcat ușoare creșteri (de 1,32% și respectiv 0,25%).

La grupa de combustibili, indicele INSCIN arată o creștere a prețurilor internaționale (+0,9%) care s-a datorat în întregime continuării tendinței ascendente a prețurilor produselor petroliere (+2,8%). Prețurile la cărbune și cocs au scăzut cu 1,7%, iar la țiței au rămas neschimbate.

La materii prime industriale indicele INSCIN arată o scădere de 2,4%, influențată de reducerea prețurilor la: minereuri (-2%), metale (-3,2%), cauciuc (-5,5%), lemn și produse din lemn (-1,6%) și fibre animale și vegetale (-1,2%). În cadrul acestei grupe numai prețurile pieilor au marcat o creștere (+3,8%).

Sectorul prognoze și eficiența comerțului exterior INSCIN

Rezerve valutare redresate

TĂRILE industriale capitaliste și-au restabilit în mare parte pozițiile în sfera rezervelor internaționale, după pierderile suferite începând din trim. IV al anului 1973. După datele cele mai recente, publicate de „International Financial Statistics”, rezervele totale ale țărilor industriale (deveze, aur, D.S.T. și poziția de rezervă în F.M.I.) se ridicau la sfârșitul lunii august a.c. la echivalentul a 100,7 miliarde D.S.T. Nivelul cel mai scăzut al acestui indicator fusese atins în februarie 1974, când cifra respectivă a fost de 91,3 miliarde D.S.T. Se specifică însă că, în parte, modificările în nivelul rezervelor s-au datorat unor revizurii ale cursurilor de schimb. În cazul S.U.A. suma rezervelor a fost de 13,4 miliarde D.S.T. la finele lunii august 1975 (față de 12,9 miliarde în august 1974), în cazul Franței 8,9 miliarde (7,1), în cel al Japoniei 11,9 miliarde (10,9). Scăderi au înregistrat R.F.G., care deținea în august a.c. 26,5 miliarde D.S.T. (28,0 în august 1974) și Anglia, care deținea 5,1 miliarde (5,8). În ceea ce privește rezervele principalelor țări producătoare de petrol, ele au continuat să crească: Arabia Saudită 18,0 miliarde D.S.T. în august 1975 (față de 7,8 miliarde în august 1974), Iran 7,9 (5,3), Venezuela 7,4 (4,0), Nigeria 4,9 (2,9).

Scăderea producției de țiței

DUPĂ ESTIMAȚII și calculele ale experților F.M.I., producția mondială de țiței a scăzut simțitor în primul semestru al anului în curs. Reprezentând în medie 52,3 milioane de barili pe zi, ea se situează cu circa 8% sub nivelul din ianuarie-iunie 1974. În emisfera apuseană scăderea este evaluată la 9% (în special ca urmare a reducerilor înregistrate în S.U.A., Canada și Venezuela), în Orientul Mijlociu la 13% (după un număr mare de ani în care producția a crescut continuu), iar în Africa la 20%. În țările membre ale OPEC, care produc peste 50% din totalul mondial, extracția medie zilnică în sem. I 1975 a fost de 26,5 milioane barili, în declin cu circa 16% față de aceeași perioadă din 1974. Date preliminare par să

indice că în trim. III 1975 producția țărilor OPEC a crescut ca urmare a unei tendințe de a se mări stocurile. Se așteaptă ca în trim. IV să se impună din nou tendința de scădere, media zilnică a extracției pe tot anul 1975 situându-se la circa 27,5 milioane de barili, cu aproximativ 10% sub nivelul din 1974.

Piața covoarelor

ÎN CADRUL unui studiu publicat de revista „Spotlight on Europe” se estimează că producția de covoare a S.U.A. va ajunge în 1980 la 1,4 miliarde mp (față de 920 mil. mp în 1974), iar cea a Pieței Comune vest-europene — la 800 mil. mp (față de circa 609 milioane). Ponderea covoarelor tufting în ansamblul producției va continua să crească, urmînd să reprezinte, de pildă în cazul Europei occidentale, circa 70% în 1980.

În ceea ce privește prognoza pe anul 1976 a vânzării de covoare în țările Pieței Comune, se apreciază că în R.F.G. ele vor reprezenta 4,3 mp/locuitor, în Danemarca — 3,7, Anglia — 3,1, Olanda — 3,0, Belgia (și Luxemburg) — 1,7, în Franța și Irlanda — 1,6, iar în Italia — 0,6 mp/loc.

Dinamici în comerțul internațional

DATE PUBLICATE în numărul pe octombrie al revistei Fondului Monetar Internațional „International Financial Statistics” arată că în trim. II creșterea valorică (în prețurile curente) a exportului țărilor capitaliste industrializate s-a încetinit. Suma exportului — 137,8 miliarde de dolari — a fost cu 4,4 miliarde mai mare decît în trim. I, în timp ce în 1974 creșterea între cele două intervale a fost de aproape 20 miliarde de dolari, iar în 1973 de aproape 12 miliarde. Nu toate țările și-au putut mări exportul în trim. II 1975, S.U.A. și Belgia înregistrînd scăderi. Valoarea importului țărilor industriale a sporit mai puțin decît a exportului și anume cu 1,5 miliarde. Scăderi la import s-au înregistrat în S.U.A., Japonia, Elveția, Anglia. Deficitul comercial pe ansamblul țărilor industriale capitaliste a reprezentat 0,8 miliarde, față de 3,7 miliarde în trim. I 1975 și 12,9 miliarde în trim. II 1974.

Dintre țările în curs de dezvoltare, date pe trim. II 1975 există numai pentru țările exportatoare de petrol. În cazul acestora valoarea exporturilor s-a menținut la 28,6 miliarde de dolari, aceeași ca în trim. I, față de 36,3 miliarde în trim. II. 1974.

Producția de petrol brut a țărilor OPEC, mil de barili pe zi

	Ianuarie-Iunie 1975	Modificarea în % față de ian.-iun. 1974
Arabia Saudită	6820	-18
Iran	5430	-12
Venezuela	2530	-19
Irak	2175	+24
Kuwait	2135	-25
Nigeria	1170	-25
Emiratele Arabe Unite	1490	-13
Indonezia	1235	-16
Libia	1145	-38
Algeria	920	-5
Qatar	450	-14
Gabon	210	+27
Ecuador	140	-39

CONTRIBUȚIA SCHIMBURILOR ECONOMICE LA EDIFICAREA SECURITĂȚII EUROPENE

PRIMA CONFERINȚĂ pentru securitate și cooperare în Europa a reprezentat un moment de însemnătate istorică în viața politică a continentului nostru, marcând un spirit nou în relațiile internaționale, punând bazele unui amplu și profund proces de edificare a securității pe continent, cu implicații deosebit de pozitive pentru întreaga lume. Lucrările Conferinței au relevat din nou faptul că abordarea și rezolvarea constructivă a marilor probleme ale contemporaneității nu mai pot fi concepute decât cu participarea tuturor statelor și popoarelor, indiferent de orînduire socială, mărime, zonă geografică, grad de dezvoltare sau potențial economic.

Faptul că la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa au participat și au conlucrat, pe baza unor norme democratice de egalitate între state, țări aparținînd în prezent unor grupări militare sau economice diferite, state neutre și nealinate confirmă concepția României că esențialul constă nu în apartenența sau neapartenența la diferite sisteme de alianțe militare, ci în pozițiile pe care se situează statele respective, în modul în care se preocupă și contribuie activ la promovarea noilor principii de relații interstatale, la afirmarea și înfăptuirea dreptului la dezvoltare independentă al fiecărui popor, la promovarea cauzei păcii, colaborării și înțelegerii între națiuni. Se poate de aceea afirma că desfășurarea cu succes a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa a creat noi premise pentru întărirea încrederii între statele continentului și astfel, în perspectivă, pentru trecerea la desființarea simultană a grupărilor militare opuse.

Pătrunsă de o profundă responsabilitate față de destinele Europei, România a înscris problema securității pe continentul nostru ca o preocupare de prim ordin a politicii sale externe, numărîndu-se printre statele inițiatoare ale organizării unei reuniuni general-europene, participînd apoi în mod activ la pregătirea și desfășurarea lucrărilor conferinței în toate fazele sale, la elaborarea unor documente cît mai clare, precise și angajante, la afirmarea unor concepte și principii noi în viața internațională, contribuind prin propuneri și idei constructive la succesul acesteia. Ideile politice îndrăznețe prezentate la reuniunea de la Helsinki de tovarășul Nicolae Ceaușescu, promotor neobosit al cauzei înțelegerii și conlucrării între popoare, co-

respund întru totul intereselor poporului român, aflîndu-se în același timp în deplină concordanță cu interesele fundamentale ale tuturor popoarelor, cu imperati-vele majore ale epocii contemporane.

Documentele adoptate de Conferința general-europeană au deschis perspective pentru înfăptuirea unei politici noi, bazată pe egalitate și respect reciproc între toate națiunile, pentru trecerea de la perioada neîncrederii și confruntărilor, caracteristică „războiului rece“, la un curs nou, spre destindere și colaborare, pentru soluționarea problemelor corespunzător intereselor de pace și bunăstare ale tuturor popoare-

„Este necesar să înfăptuim asemenea relații în Europa, în care fiecare națiune, indiferent de orînduire socială sau de mărime, să poată participa cu drepturi egale la soluționarea tuturor problemelor, să aibă asigurate independența și suveranitatea, să se bucure din plin de binefacerile dezvoltării economico-sociale, ale progresului și civilizației“.

NICOLAE CEAUȘESCU

lor. Aceste documente, declara la Helsinki președintele Nicolae Ceaușescu. „afirmă voința statelor participante de a așeza la baza relațiilor lor principiile deplină egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, renunțării la orice formă de agresiune sau imixtiune în treburile interne ale altora, abolirea forței și amenințării cu forța în raporturile dintre ele sau cu alte state. Aceste principii, afirmate, de altfel, cu putere în ultimii ani în viața internațională, constituie singura bază trainică pentru asigurarea păcii, colaborării și progresului economico-social al fiecărei națiuni“.

O „armă a păcii“

ÎNSCRIIND cooperarea în rîndul principiilor fundamentale care să guverneze relațiile dintre state în toate domeniile, Actul final al Conferinței abordează problemele securității într-o viziune largă și unitară potrivit căreia extinderea și diversi-

ficarea legăturilor economice constituie în lumea de azi — o lume a interdependențelor — nu numai o condiție de bază a progresului economic al fiecărei țări, ci și o cerință esențială a consolidării cursului nou spre destindere, a creării premiselor materiale pentru o durabilă securitate internă și internațională, o „armă a păcii“.

Fără a diminua însemnătatea altor factori, în special politici, se poate afirma că intensificarea relațiilor economice dintr-țările socialiste și țările capitaliste a jucat un rol de pionierat în depășirea neîncrederii și suspiciunii, în crearea și consolidarea cursului spre destindere pe arena internațională, spre normalizarea relațiilor politice dintre state, evoluție care a permis însăși pregătirea și desfășurarea cu succes a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

Reflectînd accentuarea interdependențelor economice internaționale și caracterul obiectiv al relațiilor economice dintre toate statele lumii, schimburile comerciale dintre țările socialiste europene și țările vest-europene, S.U.A. și Canada au sporit în ciuda tuturor vicisitudinilor, de la circa 2,8 miliarde dolari în 1950 la peste 39,1 miliarde de dolari în 1974, mai rapid decît totalul schimburilor țărilor participante (vezi tabelul nr. 1).

În mod reciproc, orice progres în direcția securității și cooperării la nivelul unei zone sau al unui continent reprezintă o contribuție la extinderea și diversificarea ansamblului relațiilor economice internaționale. Din acest punct de vedere, încheierea cu succes a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa a deschis o etapă nouă, calitativ superioară. Depinde acum de voința politică a statelor participante de a transpune în fapt cele convenite, de a fructifica aceste condiții pentru o colaborare fructuoasă între națiuni libere și egale în drepturi, care să dea posibilitate fiecăreia să se bucure de binefacerile progresului și civilizației, la adăpost de orice act de forță, de imixtiune sau presiuni.

Țara socialistă aflată într-un accentuat proces de dezvoltare multilaterală, România promovează consecvent o politică de largă colaborare internațională. Așezîndu-se în centrul relațiilor ei economice externe, colaborarea și întrajutorarea cu țările socialiste, țara noastră militează totodată cu consecvență pentru extinderea și intensificarea legăturilor economice — atît pe plan bilateral cît și multilateral — cu toate statele europene, cu toate țările lumii. Reflectînd potențialul de colaborare economică asigurat de dinamismul dezvoltării multilaterale a României și a celorlalte opt state socialiste din Europa, de gradul înalt de dezvoltare industrială a unor state capitaliste, de caracterul complementar al economiilor, ca și de apropierea geografică, țara noastră întreține în prezent strînse relații comerciale și de cooperare cu toate țările europene, socialiste și nesocialiste, precum și cu S.U.A. și Canada. Paralel cu creșterea schimburilor comerciale cu țările menționate, care dețin o pondere însemnată în comerțul nostru exterior (vezi tabelul nr. 2), s-a îmbunătățit și structura pe mărfuri a acestor schimburi.

Totodată, corespunzător exigențelor progresului economic și tehnico-științific pe plan mondial, România promovează în relațiile economice cu statele europene, cu

Tabelul nr. 1

Comerțul exterior al țărilor europene, S.U.A. și Canadei

(în milioane dolari)

Exporturi din	căt-re Anul	Intreaga lume	Europa		S.U.A.	Canada	
			Total	Tarile socia- liste ^x			Tarile nesocia- liste ^x
Intreaga lume	1972 1974	415 650 347 640	231 630 446 850	38 940 64 380	192 690 382 470	55 090 99 880	17 770 29 800
Tarile socia- liste europene ^x	1972 1974	39 990 65 140	32 690 51 480	24 210 33 300	8 480 18 180	310 820	110 190
Tarile nesocia- liste europene ^x	1972 1974	189 160 309 120	137 020 243 820	8 960 18 840	128 060 224 980	15 400 23 070	2 520 3 680
S.U.A.	1972 1974	48 980 97 140	15 630 29 060	820 1 430	14 810 27 630	■ ■	12 080 19 560
Canada	1972 1974	20 180 32 780	3 265 5 010	355 170	2 910 4 840	14 110 21 800	■ ■

x) Inclusiv comerțul dintre R.D.G. și R.F.G.

Sursa: U.N. Monthly Bulletin of Statistics, iunie 1975, p.XIV-XVII

toate țările lumii, forme moderne de cooperare în producție, în știință și tehnică, în comercializare. Cu țările participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa țara noastră desfășoară în prezent circa 150 de acțiuni importante de cooperare. Dintre acestea menționăm: participarea la realizarea unor obiective economice în U.R.S.S. pentru producția de materii prime feroase, celuloză și azbest, cooperarea cu R. S. F. Iugoslavia în producția de autobuze și autocamioane, cu R. D. Germană în producția de obiective foto și cu R. S. Cehoslovacă în fabricarea de subsansamble pentru tractoare, cooperarea cu S.U.A., R.F.G., Franța, Italia și Austria sub forma de societăți mixte cu sediul în România pentru fabricarea și comercializarea de terminale pentru calculatoare, reductoare de viteză, aparatură electronică medicală, fibre acrilice, lanțuri cu role, cooperarea cu Anglia în producerea avioanelor Islander BN 2 ș.a. În total, prin cooperare se realizează astăzi 25% din comerțul exterior al României. Prevăzând devansarea în continuare a creșterii producției industriale și venitului național de către cea a comerțului exterior (al cărui volum urmează să sporească cu 72—80% în perioada 1976—1980), viitorul plan cincinal — al revoluției tehnico-științifice — deschide noi și multiple posibilități cooperării României cu statele europene, cu S.U.A. și Canada, cu toate țările lumii, în domeniul de interes reciproc.

Faptul că tendința de intensificare a participării la diviziunea internațională a muncii, de creștere a rolului comerțului exterior în ansamblul economiei naționale este un element comun țărilor semnatare ale Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa poate fi considerat o premisă favorabilă pentru transpunerea în fapt a prevederilor din acest angajament solemn.

Recunoscând această realitate, Actul final al Conferinței consacră comerțul ca „unul din factorii cei mai importanți ai creșterii economice și ai progresului social”. Privind prin această prismă, documentul menționat constată mai departe că „volumul și structura schimburilor comerciale între statele participante nu corespund în toate cazurile posibilităților care sînt oferite de nivelul prezent al dezvoltării lor economice, științifice și tehnologice”. Pe ansamblu, în ciuda ritmurilor de creștere în general ridicate menționate anterior (13% pe an în prima parte a acestui deceniu), schimburile Est-Vest nu depășesc încă 5—6% din comerțul Europei occidentale, reprezentînd totodată 25% din comerțul țărilor socialiste europene.

Pentru relații economice echitabile și stabile

ȚINÎND SEAMA de interdependența economică crescîndă pe plan mondial, ea și de raporturile reciproce dintre cooperare, destindere și securitate, Actul final evidențiază „cerința care există de a promova relații economice internaționale stabile și echitabile, contribuind astfel la dezvoltarea economică continuă și diversificată a tuturor țărilor”. În acest context, documentul citat consemnează că țările semnatare „se vor strădui să reducă sau să elimine progresiv obstacolele de orice natură din calea dezvoltării schimburilor comerciale”.

Este cunoscut faptul că la dezvoltarea relațiilor Est-Vest pe continentul european, alături de creșterea economică și politica promovată de țările socialiste, o contribuție au avut-o și măsurile adoptate de o serie de țări capitaliste dezvoltate pe linia

eliminării unor discriminări aplicate în comerțul cu țările socialiste. Astfel, Anglia, Austria, Belgia, Danemarca, Franța, R. F. Germania, Norvegia, Olanda, Suedia și alte țări vest-europene au renunțat, în ultimii ani, la aplicarea unor contingente cantitative discriminatorii la importurile din țările socialiste. Cu toate acestea, schimburile comerciale dintre țările europene continuă să fie stînjinite de contingente și alte obstacole artificiale și discriminări, la necesitatea reducerii sau eliminării cărora se referă Actul final. Se constată că, în ciuda reducerilor pe care le-au suferit în ultimii ani, taxele vamale continuă să reprezinte un obstacol important în calea schimburilor comerciale, după cum se remarcă și o proliferare a obstacolelor netarifare în comerțul internațional (restricții cantitative, depozite prealabile la import, standarde tehnice și prescripții de ambalaj excesive, reglementări sanitare prohibitive etc.), afectînd mai ales relațiile dintre țările socialiste și țările capitaliste. În legătură cu aceasta, în spiritul măsurilor preconizate în Actul final, țara noastră consideră că se cer întreprinse acțiuni concrete pentru înlăturarea obstacolelor încă existente și a oricăror discriminări. Un prilej îl reprezintă negocierile ce au loc în prezent în cadrul G.A.T.T. vizînd reducerea în continuare a taxelor vamale, eliminarea obstacolelor netarifare și adoptarea unor măsuri speciale în favoarea țărilor în curs de dezvoltare.

Aceeași finalitate — prevăzută în Actul final — a promovării schimburilor și diversificării structurii lor o urmărește și aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate, măsură care prin însăși esența ei reclamă eliminarea oricăror restricții și discriminări. Convinși de efectele favorabile nu numai pe planul strict al raporturilor economice, ci și pe plan mai general, pe care aceasta le poate avea, țara noastră acordă o mare însemnătate convenirii și aplicării în relațiile cu toate statele a tratamentului națiunii celei mai favorizate ca principiu de bază al colaborării economice internaționale. În momentul de față, clauza națiunii celei mai favorizate figurează în acordurile bilaterale încheiate de țara noastră cu numeroase state capitaliste participante la Conferință (Anglia, Austria, Canada, Cipru, Elveția, Finlanda, Franța, R. F. Germania, Grecia, Italia, Islanda, Norvegia, Olanda, Portugalia, Spania, Suedia, Turcia, iar nu de multă vreme și S.U.A.).

De relevat că în concepția țării noastre, clauza națiunii celei mai favorizate poate fi aplicată în toate domeniile colaborării economice dintre state, nu numai în cel al schimburilor comerciale propriu-zise (cooperare industrială și tehnică, financiară, transfer de tehnologie, acordare de asistență tehnică, transporturi internaționale, turism ș.a.). În acest sens țara noastră a încheiat deja acorduri de cooperare industrială și tehnică cu o serie de țări europene ca și cu numeroase țări din afara continentului nostru.

În același context, Actul final recunoaște importanța încheierii de acorduri interguvernamentale bi și multilaterale, ca instrumente care definesc cadrul și obiectivele unor relații economice stabile și pe termen lung între țările participante. Astfel de acorduri interguvernamentale pe termen lung, asigurînd trecerea spre o colaborare complexă, îndelungată, reciproc avantajoasă au fost încheiate și se realizează în prezent de către numeroase țări europene.

Tot în scopul promovării schimburilor dintre țări și diversificării structurii lor ca mijloc de „a depăși neîncrederea și a crește încrederea, de a rezolva problemele care

Tabelul nr. 2.

Comerțul exterior al României (în milioane lei valută)

	1960	1974
TOTAL		
Export	4302,2	24225,8
Import	3387,1	25563,4
din care:		
EUROPA		
Export	3748,8	18674,0
Import	3528,2	19183,2
S.U.A.		
Export	3,8	367,4
Import	37,8	1191,1
CANADA		
Export	0,5	121,8
Import	7,5	33,8

Sursa: Anuarul Statistic al R.S. România 1975, pag. 386

le separă și de a coopera în interesul umanității”, Actul final preconizează o serie de măsuri pentru facilitarea contactelor de afaceri, îmbunătățirea informației economice și comerciale, adaptarea produselor la exigențele pieței externe etc.

În mod firesc, dacă ținem seama de orientarea erescîndă către forme superioare de relații economice între state, Actul final al Conferinței acordă un loc însemnat prevederilor referitoare la cooperarea industrială, la proiecte de mare anvergură de interes comun, la cooperarea științifică și tehnică. Constatînd că „cooperarea industrială înglobează o serie de forme de relații economice care depășesc cadrul schimburilor comerciale convenționale”, documentul citat relevă contribuția de seamă pe care o poate avea această cooperare nu numai la accelerarea dezvoltării industriale a tuturor țărilor care participă la ea — printr-o cât mai largă utilizare a tehnologiilor moderne și folosirea reciproc avatajoasă a complementarităților economice —, ci și la expansiunea și diversificarea comerțului internațional, la crearea unor legături durabile și întărirea cooperării economice globale pe termen lung. Și de această dată se constată că cooperarea industrială poate fi facilitată prin încheierea de acorduri interguvernamentale și alte acorduri bilaterale și multilaterale între părțile interesate. Alături de exemple privind țara noastră, deja menționate, se pot cita numeroase altele. Astfel, de pildă, firma franceză „Renault” livrează instalații pentru o serie de uzine de automobile sovietice, inclusiv pentru marea uzină de autocamioane de pe rîul Kama; pentru aceeași uzină urmează să livreze instalații firme din R.F.G., Italia, Elveția, S.U.A. În același timp, organizații sovietice participă la construirea unor întreprinderi în Franța și Finlanda.

Un capitol special este rezervat în Actul final prevederilor legate de realizarea proiectelor de interes comun de mare anvergură, în domeniul de mare actualitate, la care, pe baze echitabile, să participe, în caz de acord, întreprinderi și firme din toate țările participante. Contribuind la valorificarea potențialului economic și a resurselor naturale ale statelor participante, participarea la asemenea proiecte — care prin amploare, durată și implicații depășesc sfera acțiunilor tradiționale de cooperare industrială — poate duce la accelerarea dezvoltării economice a țărilor respective, la întărirea cooperării economice pe termen lung, pe plan regional sau subregional.

Dinu DRAGOMIRESCU

(Continuare în pag. 29)

TÎRGURI ȘI EXPOZIȚII SPECIALIZATE ÎN 1976

organizate la Centrul pentru târguri
internationale din Budapesta. X., Al-
bertirsai u. 10
telefon : 470—990 — Telex 22—
4188 hexpo
telegrame : Hungexpo Budapest

6 — 10 aprilie — **CONSTRUMA**

Expoziție internațio-
nală de mașini pentru
construcții.

6 — 10 aprilie — **HUNGAROKLIMA**

Expoziție internațio-
nală de aparate pen-
tru încălzire, refrige-
rare și climatizare.

6 — 10 aprilie — **PROTENVITA**

Expoziție internațio-
nală „Protecția mediu-
lui înconjurător”.

19 — 27 mai — **TAVASZI BNV**

Tîrgul internațional de
primăvară de la Buda-
pesta (tîrg de bunuri
pentru investiții).

25 august — 1 septembrie — **AGROMASEXPO**

Expoziție și tîrg inter-
național de mașini și u-
tilaje pentru agricultu-
ră și industria alimen-
tară.

22 — 30 septembrie — **ÖSZI BNV**

Tîrgul interna-
țional de toamnă
de la Budapesta
(tîrg de bunuri de
consum)

22 — 30 septembrie — **HOVENTA**

Expoziție interna-
țională de tehnică a
comerțului și in-
dustriei hoteliere.

19 — 23 oct. — **HUNGAROKORR**

Expoziție internațională
de protecție împotriva
coroziunii.

19 — 23 oct. — **BUDTRANSPACK**

Expoziție internațională
de ambalaje și manipu-
lare mecanică a mărfu-
rilor.

19 — 23 oct. — **MIPEL**

Expoziție internațională
de electronică indus-
trială.

Organizator :

HUNGEXPO

Oficiul de comerț exterior
din R. P. Ungară pentru
tîrguri și publicitate.

PIAȚA MONETARĂ INTERNAȚIONALĂ

CURSURI

Cursul central	Curs la 28.XII. 1973	15.X. 1975	17.X. 1975	Abateres ¹⁾ în % a cursurilor valutelor în cursul anului de 1975. Seta de cote de nivel: 28.XII. 1973-17.X. 1975	Abateres ²⁾ în % a cursurilor valutelor în cursul anului de 1975. Seta de cote de nivel: 28.XII. 1973-17.X. 1975
----------------	----------------------	------------	------------	---	---

Marca vest-germană	2,66904	2,6990	2,5673	2,5607	+ 3,99 + 5,15	- 4,90
Francul elvețian	3,3855	3,2500	2,6942	2,6497	+39,77 +22,65	-13,47
Francul francez	4,60414	4,7025	4,5777	4,3037	+ 5,03 + 7,27	- 6,78
Yenul japonez	308,00	280,20	302,90	303,30	+ 1,22 - 7,46	+ 8,07
Florinul olandez	2,75117	2,8260	2,6530	2,5410	+ 5,31 + 7,00	- 6,55
Francul belgian	40,374	41,10	38,67	38,63	+ 4,28 + 6,26	- 5,89
Lira italiană	523,50	607,00	675,35	675,45	-20,50 -10,13	+11,28
Lira sterlină ³⁾	2,3952	2,3250	2,0597	2,0547	-29,03 -11,63	+13,16
Prețul surului la Londra	5) -	107,87	142,00	143,75	-	-

1) + Revalorizare (apreciere de fapt); - Devalorizare (depreciere de fapt);
 2) Dolari SUA pentru o lire sterlină;
 3) Prețul surului în dolari SUA/uncie, prețul firang.

PERIOADA 13—17 octombrie 1975 s-a caracterizat prin fluctuații mari ale dolarului american, cursul dolar/franc elvețian dolar/marcă vest-germană, de exemplu, mișcându-se între 2,6870 și 2.6400, respectiv între 2.6000 și 2.5560, în decurs de numai două zile lucrătoare. Pe fundalul acestor fluctuații, valuta americană a înregistrat scăderi de cursuri față de restul valutelor occidentale, la aceasta contribuind:

- acceptarea de către Federal Reserve Bank din New York, a scăderii dobânzilor pe piața americană, ca urmare a faptului că masa monetară în circulație a crescut într-un ritm mai mic decât cel stabilit inițial și considerat ca bun pentru continuarea relanșării economiei și frinării inflației;
- reducerea dobânzii preferențiale — „prime rate” (dobânda pe care băncile americane o percep la creditele în cont curent acordate celor mai buni clienți industriali și comerciali ai lor) — de către o mică bancă americană (Southwest Bank of St. Louis) de la 8%, la 3/4%, a fost primită de piața valutară ca un semn că dobânzile vor continua să scadă și în viitor;
- creșterea stocului de automobile și cereale (acesta din urmă a urmare a recoltei record) pe piața americană;

- dificultățile financiare ale orașului New York, care nu și-au găsit încă o rezolvare definitivă, deși se așteaptă ca acestea să fie soluționate în curând;
- Aprecierile făcute de cercurile de afaceri occidentale în legătură cu un nivel al valutei americane peste cel de 2,65 față de francul elvețian și respectiv peste 2,57 față de marca vest-germană, în viitorul apropiat, au în vedere, printre altele:
- nereducerea dobânzii preferențiale de către principalele bănci americane;
- un nivel al balanței comerciale americane care se anunță a fi apropiat de cel al lunii trecute, dacă nu chiar mai bun;
- anunțarea de către președintele Ford a publicării unor indica-

VALUTA	Termen	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 %
DOLARUL SUA	1 luna						5,875		6,7500			
	3 luni							6,500		7,4375		
	6 luni								7,3125		8,125	
FRANCUL ELVEȚIAN	1 luna	1,5000		2,3750								
	3 luni			2,7500		3,7500						
	6 luni				3,6250		4,3750					
MARCA VEST-GERMANĂ	1 luna			3,2500		3,7500						
	3 luni				3,6875		4,1250					
	6 luni					4,1250		4,5625				

Nivelul orientativ al dobânzilor pe piața eurovalutelor în perioada 13—17 octombrie 1975 (nivel minim și maxim)

tori incurajanți (privind probabil prețurile și producția industrială), care vor demonstra că economia S.U.A. se află pe drumul bun etc. Lira sterlină a atins la un moment dat nivelul de 2,0460 dolari, la aceasta contribuind mai ales speculațiile de pe piață legat de faptul că Kuveitul nu mai acceptă lira sterlină ca valută de plată pentru exporturile sale de țitei. Redresarea ulterioară a valutei engleze s-a datorat factorilor care au influențat negativ cursul celorlalte valute de referință (dolarul american), la care s-a adăugat și publicarea datelor privind balanța comercială (numai „vizibilele“),

Valoarea oficială a scontului în vigoare

la 17 octombrie 1975 (%)

Anglia (dobânda minimă de împrumut) ¹⁾	12	R.F. Germania	3 1/2
Austria	6	Israel	6
Belgia	6	Italia	6
Canada	9	Japonia	7 1/2
Danezmarca	7 1/2	Luxemburg	6 1/2
Elveția	3 1/2	Norvegia	5
Finlanda	9 1/4	Olanda	4 1/2
Franța	8	Suedia	6
		S.U.A.	6

1) Cu începerea de la 13 octombrie 1972, Banca Angliei a adoptat decizia abolirii în principiu a ratei oficiale a scontului, în locul acestei rate întorcându-se la dobânda minimă de împrumut, fixată în fiecare vineri și la care Banca Angliei acordă credite caselor de scont.

deficitul fiind sub cel al lunii precedente (cca. 211 mil. lire sterline deficit în septembrie, față de cca. 270 mil. în august). Pe linia scăderii dobânzilor în S.U.A., dobânzile la depozitele în eurodolari au înregistrat și ele scăderi, în toate perioadele, iar la cele în eurofranci elvețieni și în euromărci vest-germane s-au înregistrat mici fluctuații. Prețul aurului a înregistrat o ușoară creștere de aproximativ 3 dolari/uncie, aceasta datorită operațiilor speculative cu metalul galben, cit și unei scăderi a atractivității investițiilor în dolari S.U.A.

**Gheorghe MUNTEAN
Dumitru LUNGU**

Contribuția schimburilor economice la edificarea securității europene

(Urmare din pag. 27)

Recunoașterea pentru prima oară în document al tuturor țărilor europene existenței pe continentul nostru a unor țări în curs de dezvoltare și afirmarea hotărârii țărilor participante de „a lua în considerare interesul tuturor de reducere diferențelor de nivel de dezvoltare” — sursă de instabilitate și insecuritate — și reliefarea necesității ca în definirea oportunităților cu țările puternic dezvoltate să se țină seama de interesele și nevoile pacifice în materie de cooperare ale țărilor în curs de dezvoltare constituie o contribuție de seamă la așezarea relațiilor

dintre statele europene pe baze noi, echitabile și în același timp reciproc avantajoase, la crearea unei noi ordini economice și politice în Europa și în întreaga lume, la sporirea înțelegerii și încrederii reciproce și punerea schimburilor de orice fel în slujba acestui țel.

Așa cum se arată în Actul final, statele participante își exprimă convingerea că respectarea principiilor înscrise în el — între care cooperarea între state ocupă un loc bine definit — va încuraja dezvoltarea contactelor politice dintre ele, a unor relații normale și prietenești în toate domeniile. Acest obiectiv presupune însă — așa cum se evidențiază în însuși documentul menționat — noi eforturi, inclusiv în direcția identificării și valorificării unor noi domenii și acțiuni de cooperare, pentru a face ca destinderea să fie un proces continuu, din ce în ce mai viabil și mai cuprinzător, cu caracter universal. Între eforturile necesare, pe prim plan, punerea în practică a rezultatelor Conferinței va

constitui o contribuție majoră la acest proces.

În ceea ce privește țara noastră, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „pornim de la faptul că realizarea unei colaborări tot mai strinse între țările continentului european este o necesitate obiectivă pentru înfăptuirea unei securități reale, pentru progresul fiecărei națiuni, pentru sporirea contribuției Europei la dezvoltarea relațiilor economice internaționale, la soluționarea problemelor complexe ale omenirii de azi în interesul fiecărei națiuni, al cauzei fărâșirii unei lumi mai bune și mai drepte, al păcii”.

România socialistă este ferm hotărâtă să intensifice în continuare contactele și cooperarea cu celelalte țări europene, cu toate statele lumii, să militeze pentru întărirea rolului O.N.U., să dezvolte relații cu alte organizații internaționale, aducându-și astfel și pe mai departe contribuția la înfăptuirea securității, cooperării și păcii în Europa, la asigurarea viitorului pașnic al continentului nostru și al întregii planete.

Irigațiile în Pakistan

ÎN PAKISTANUL DE AZI aflat în plin proces de dezvoltare, apa constituie una din problemele majore ale economiei naționale datorită aridității majorității terenurilor cultivabile. Printr-un fort remarcabil, suprafața irigată a țării a sporit de la câteva sute de mii de acri (1 acru = 0,453 ha) la peste 33 milioane de acri, dintr-o suprafață cultivabilă care nu depășește 45—50 milioane de acri.

Aceste irigații au la bază o rețea de canale lungă de 40 000 de mile și o serie de baraje. Cele mai importante baraje sînt Mangla, pe riul Jhelum, afluent al Indusului, și Tarbela, aflat în faza finală de construcție, chiar pe fluviul Indus. Pe lângă irigarea unei suprafețe de 4,5 milioane de acri pe care se vor cultiva cereale, marele baraj Tarbela va deservi o hidrocentrală ce va avea în final o putere instalată de 700 MW.

De remarcat că bazinul Indusului este cea mai importantă zonă agricolă a țării. În cadrul său cea mai productivă este provincia Punjab (nume care înseamnă „cinci riuri“), cea mai populată și mai dezvoltată dintre provinciile Pakistanului. Aici se cultivă între altele bumbacul, care — prelucrat — asigură circa jumătate din exportul țării.

Progresia exportului bulgar

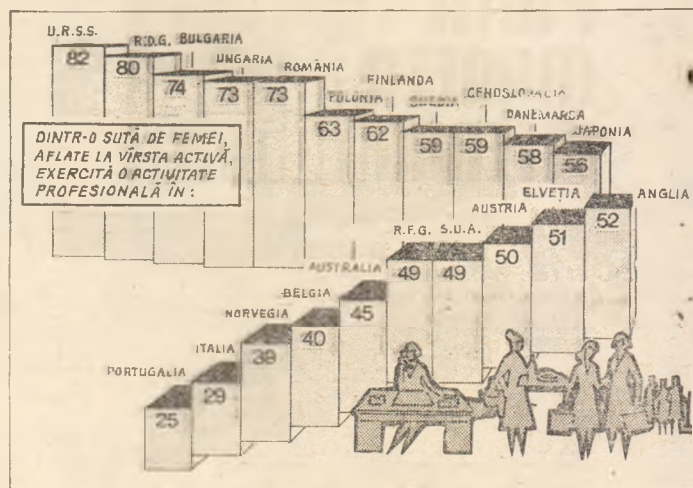
COMERȚUL EXTERIOR al Bulgariei cunoaște o expansiune continuă, ea întretinând în prezent relații comerciale cu peste 100 de țări din lume. Concomitent au loc importante modificări structurale în exporturile bulgare; după cum remarcă publicația „Informations économiques de Bulgarie“, ponderea mașinilor, a echipamentului industrial și a mijloacelor de transport în ansamblul exporturilor a crescut de la 12,9% în 1960 la 38,9% în 1973. Cel mai mult s-a mărit în perioada menționată valoarea exportului de mijloace de transport și utilaje de depozitare — respectiv de peste 30 de ori; vânzările de tractoare și mașini agricole au sporit de 15 ori, iar cele de mașini-unelte — de peste 12 ori.

Pe lista importatorilor de mașini bulgare figurează firme cu renume din țări industriale avansate ca R.F.G., Japonia, S.U.A., Canada ș.a.; totodată, Bulgaria exportă garnituri complete de echipamente și linii tehnologice în numeroase țări din Asia, Africa și America Latină. Volumul schimburilor reciproce ale Bulgariei cu țările capitaliste dezvoltate a crescut de la 180 milioane de leva în 1960 la 1 380 milioane de leva în 1973 (respectiv de peste 7,5 ori).

Aspirație feminină

CONDIȚIILE social-economice de care beneficiază femeile pentru a se realiza pe plan profesional se deosebesc mult de la țară la țară, fapt care se reflectă în gradul de emancipare a femeii din limitele tradiționale ale gospodăriei casnice. Graficul înfățișează situația din 21 de țări, socialiste și capitaliste, ilustrând diferențierea sensibilă a gradului de ocupare a

femeilor aflate la vîrsta activă (15—64 ani). Semnificativ pentru tendințele viitoare în acest domeniu în țările unde ponderea femeilor ocupate profesional rămîne relativ scăzută, este faptul, relevat de o anchetă efectuată la Hamburg în rîndul tinerilor de ambele sexe (avînd între 11 și 16 ani), că un număr crescînd de fete doresc să practice în viitor o profesiune distinctă de cea de gospodină, iar tot mai mulți băieți afirmă că în viitoarea lor casnică vor lua parte activă la rezolvarea treburilor gospodărești și la creșterea copiilor.

Cooperative agricole și sate model

PÎNĂ LA 1 IULIE a.c. în Algeria au fost naționalizate, în cadrul aplicării reformei agrare, circa 1,6 milioane ha terenuri agricole (fără a socoti pădurile și pășunile). În prima și cea de a doua etapă a reformei agrare au fost distribuite țărănilor pămînturi însumînd 675 mii ha, pe care au luat ființă peste 2,5 mii de cooperative agricole. De asemenea, pe linia ridicării satului algerian în prezent se construiesc zeci de sate model, iar în următoarea etapă a reformei agrare se preconizează crearea sectorului obștesc și în zonele rurale în care ocupația predominantă este creșterea vitelor.

Restructurări în industria japoneză

DUPĂ OPINII formulate de Industrial Structure Council of MITI din Japonia, situația generată de „criza“ mondială a petrolului va influența structural dezvoltarea industriei acestei țări în perioada următoare. Se apreciază, astfel, că:

— va fi stimulată construcția de unități industriale mari, inclusiv chimice și petrochimice, în afara granițelor țării; se consideră că investițiile directe de capital în străinătate vor ajunge (cumulat) la 90 miliarde dolari în 1985;

— ritmul de dezvoltare a industriei chimice se va încetini, dar va crește puternic exportul de produse chimice finite; aceasta va permite chimiei să treacă de pe locul cinci pe locul trei printre ramurile exportatoare, furnizînd — împreună cu industria constructoare de mașini — partea esențială a exporturilor japoneze;

— se va restrînge producția industriei textile;

— în cadrul importului se va acorda prioritate produselor intermediare (cum sînt oțelul sau produsele petrochimice), față de materii prime.

Costul crescînd al sănătății

ÎNTR-UN STUDIU recent ale cărui concluzii le prezintă revista „L'Usine Nouvelle“ se relevă creșterea continuă a cheltuielilor populației pentru îngrijirea să-

nătății, ritmul său depășind, de regulă, pe cel al dinamicii venitului național. S.U.A., de pildă, volumul acestor cheltuieli era în 1970 de cinci ori mai mare decât în 1950 și de 2,5 ori decât în 1960; în Suedia cuantumul mediu al cheltuielilor locuitor depășea în 1970 de circa 2,7 nivelul atins în 1962 ș.a.m.d.

Autorii studiului apreciază că nici tendințele demografice actuale, nici evoluția cercetării medicale nu permit să se scoată teze pe încetinirea simțitoare a dinamicii cheltuielilor pentru îngrijirea sănătății într-un viitor previzibil. Printre cauzele care determină această creștere se menționează ponderea ridicată a populației vîrstnice care necesită o mai mare asistență medicală; sporirea continuă, în ultimele decenii, a costului medicamentelor, spitalizării etc.; faptul că însuși consumul de medicamente tinde să devină o obișnuiță a vieții unor pătri tot mai largi ale populației etc. Totodată, se atrage atenția medicilor ar putea avea un rol activ în frînarea creșterii cheltuielilor pentru îngrijirea sănătății prin administrarea rațională, selectivă, a medicamentelor și tratamentul necesare pacienților lor.

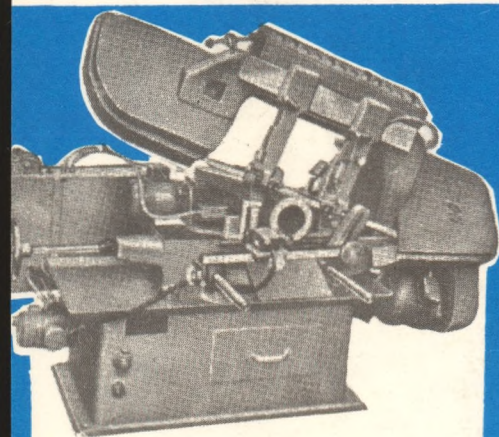
Orașe scumpe

CALCULE privind costul comparativ al vieții în diferite țări se fac destul de frecvent, dat fiind că inflația nu înregistrează același ritm în toate țările capitaliste, cursurile valutare suferă fluctuații destul de importante în timp. Una dintre instituțiile care fac asemenea comparații este Business International, cu sediul la Geneva. Cea mai recentă dintre analizate, citată de revista americană „New York week“ (14 iulie), avînd la bază costul de 142 de „elemente de cheltuieli“ (articole de îmbrăcăminte, alimente, distracții, transport) stabilește următoarea ierarhie a marilor orașe occidentale (în ordinea descrescîndă a mărimei combinate a cheltuielilor): Stockholm, Oslo, Geneva, Zurich, Copenhaga, Paris, Viena, Düsseldorf, Haga, Frankfurt-Main, Amsterdam, New York, Milano, Londra, Roma, Madrid, Barcelona și Dublin. New York-ul era considerat cu cîțiva ani în urmă unul din cele mai scumpe orașe occidentale. Astăzi, după cum se vede, el a fost întrecut de multe altele, ceea ce nu consolează totuși milioanele de locuitori ai marii metropole americane.

MECANICA

SUCEAVA

Ferăstrău cu bandă orizontală F. B. O. 350

Tăieturi la 90° Ø 325

□ 325 × 350

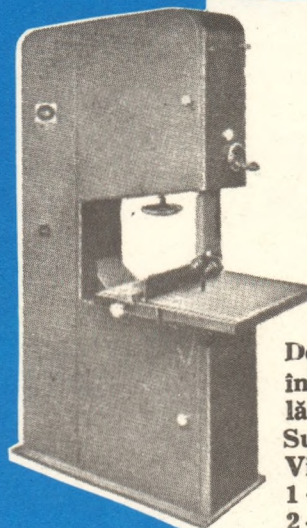
Tăieturi la 45° Ø 220

□ 200 × 220

Viteza de tăiere 20 ÷ 105 m/min

Lung. max. a materialului debitat 5 ÷ 700 mm

Produce și livrează

Ferăstrău cu bandă verticală F. B. V. 400

Deschiderea :

înălțime 250 mm

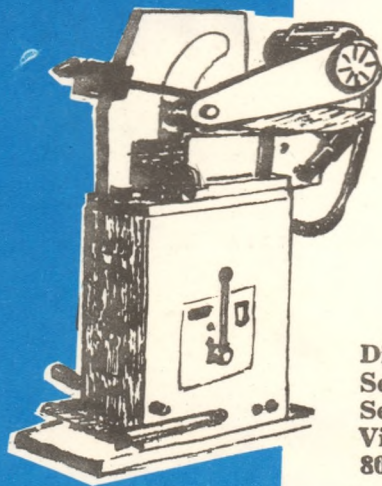
lățime 400 mm

Suprafața mesei 600 × 750

Viteza de tăiere :

1 — 14,3 ÷ 85,4 m/min.

2 — 250 ÷ 150 m/min.

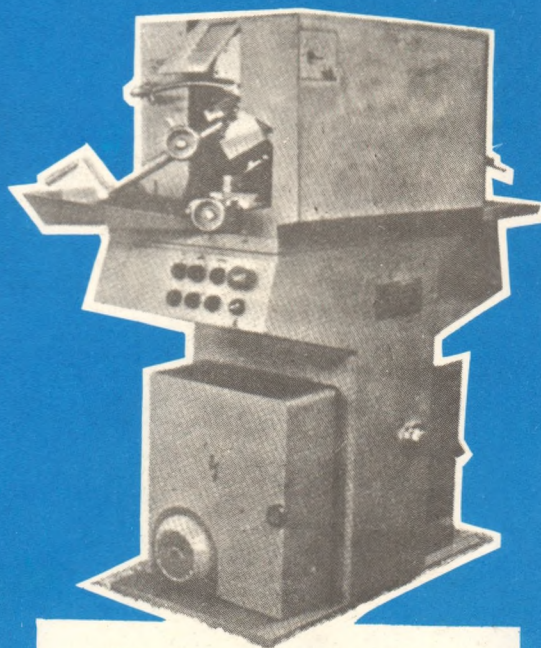
Mașina de debitat cu disc abraziv M. D. A. 63

Diametrul de debitare

Secțiuni pline Ø 63

Secțiuni goale Ø 80

Viteza periferică a discului 80 m/sec.

Mașina de ascuțit burghie M. A. B. 65

Dimensiunea burghiilor

de ascuțit :

ELBI — Ø 5 ÷ 10 și Ø 35 ÷ Ø 65

ELBITOR — Ø 10 ÷ Ø 35

INTREPRINDERE MAI PRODUCE :

Mașina de găurit M. G. 6

Mașina de găurit M. G. 13

Mașina de găurit cu suport magnetic M.G.M. 23

Foarfecă de tăiat oțel beton F. T. O. B. 32

Mașina de roluit tablă M. R. T. 1,5

Mașina de bordurat tablă M. B. T. 1,5

Mașina de debitat cu disc abraziv M. D. A. 120

Polizor dublu P. D. 500

Polizor dublu cu picior P. D. P. 300

I. M. SUCEAVA Calea Unirii Nr. 26
Tel. 13135 Telex. 23241

ELEVI ! Nu uitați încheierea „asigurării facultative complexe a elevilor“ care prezintă următoarele caracteristici :

Este o asigurare combinată, care cuprinde :

- asigurarea de accidente a elevului, pentru sume asigurate diferențiate în funcție de consecințele accidentelor, în total însumând 18 000 de lei ;
- asigurarea bunurilor casnice și gospodărești, luate oriunde de elevul asigurat în afara domiciliului, pentru suma asigurată de 2 000 de lei ;
- asigurarea de răspundere civilă legală, ca urmare a avarierii ori distrugerii unor bunuri din fapta culpabilă a elevului asigurat, pentru suma asigurată de 2 000 de lei.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri și sume asigurate ca urmare a evenimentelor asi-

gurate produse în timpul valabilității contractului de asigurare, în orice loc și cu orice ocazie, inclusiv în timpul vacanțelor școlare, în limitele sumelor asigurate.

Costul asigurării este foarte convenabil :

1 leu pe lună pentru toți elevii, cu excepția celor din școlile profesionale, școlile de maiștri, liceele și școlile de specialitate cu profil tehnic, care plătesc 2 lei pe lună.

Durata asigurării este de 6 luni sau 1 an (la alegere).

Pentru încheierea asigurării, adresați-vă unităților ADAS, agenților de asigurare sau responsabililor cu munca ADAS.